

COMMENTARII
DE REBUS
IN
SCIENTIA NATVRALI
ET
MEDICINA
GESTIS.

VOLVMINIS XXX. PARS I.

LIPSIAE, MDCCLXXXVIII.

APVD IOH. FRIDERICVM GLEDITSCH.

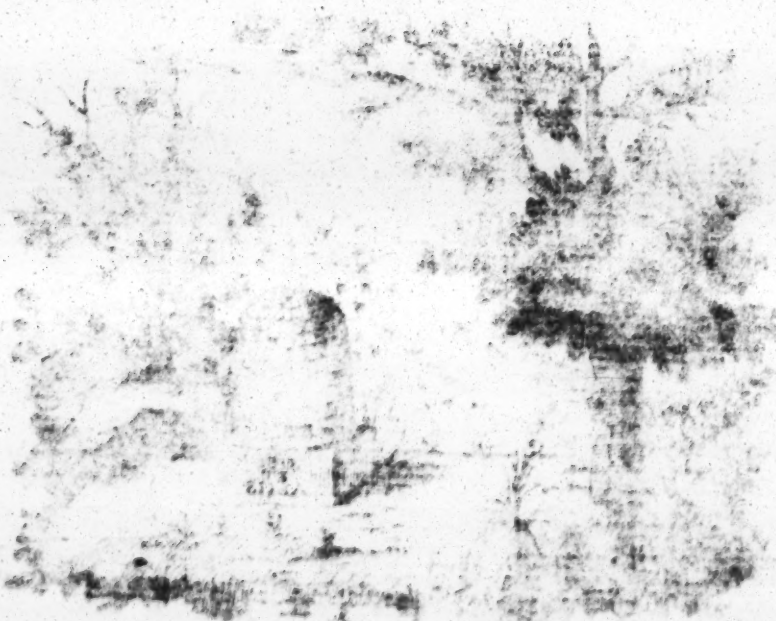
Venduntur etiam

Londini apud Pr. Elmsly, Edinburgi apud Elph. Balfour, Lugd. Bat. ap.
Fratres Luchtmann, Parisiis apud Barroi senior. Venetiis apud Io. Bapt.
Pasquali, Milano apud Ios. Galeazzi, Augustae Taurinor. apud
Laurent. Giraud, Florentiae apud Ios. Molini, Holmiae
apud M. Swederum.

1950

ANNOUNCEMENT

UNIVERSITY OF OKLAHOMA
LIBRARY

I.

De Bononiensi scientiarum et artium instituto
atque Academia Commentarii, Tomus sex-
tus, Bononiae ex typographia Laetii a Vul-
pe, MDCCCLXXXIII, et Lipsiae apud Gle-
ditsch 4. pagg. 428. c. figg.

Anno duodecim elapsis hie Tomus demum
prelo traditus est, cuius quidem cunctationis
causae non tantum commemorantur, sed etiam simul
promittitur, editores omnem impostero praeven-
turos esse expectationem, praeprimis cum penes
eos tanta sit scriptorum ac opusculorum copia et
vbertas, quanta pluribus sufficere tomis possit. No-
lumus iam grauiissimas illas cunctationis proponere
causas, potius ea, quae ad historiam instituti spectant,
omni fide tradere placet, vt lacunam in illa historia
ab anno huius seculi sexagesimo septimo expleamus.
Ordinem autem hunc seruauerunt Cll. Edd. vt pri- p. 2.
mum de Senatoribus Instituti praefectis verba facere
instituerint. Tunc temporis autem praefecturam
obtinuere HIER. COSPIVS, CAES. MARSILIUS,
IOH. ELEPHANTIVS, VLYSS. GOZADINVS, IOH.
FRANC. ALDROVANDVS, IOH. MONTIVS. Sub
finem eiusdem anni GOZADINVS Bononiensium ad
Pontificem Maximum Orator a Senatu delectus Ro-
mam migravit, in cuius locum susceptus est Cl. PY-
RITHEVS MALVETIVS, qui labores praefecti lu-
bentissime suscepit. Annus vero septuagesimus
quartus, seculi, quo viuimus, instituto grauis esse
cepit, nam ELEPHANTIVS, quo litteris commo- p. 3.
dius vacaret, senatoriam dimittere voluit dignitatem,
A 2 quem

quem anno proximo MONTIVS imitatus est, et sub
 anni finem MARSILIVS ac COSPIVS e vita discesse-
 runt. ELEPHANTVTIVS vero otio suo etiam lit-
 teris prodesse voluit, ideoque non tantum *vitam*
 VL. ALDROVANDI diligentissime atque accuratissime
 descripsit, sed et librum *de rebus gestis* ALOYSII FERD.
 MARSILII, qui instituti auctor fuit, edidit, et *vitae*
Bononiensium qui litteris claruerunt ex probatissimis
 et studiose collectis relationibus edere constituit.
 Electus autem est in ELEPHANTVTII locum Cl.
 ALPHONSVS BONFIOLVS, e gente *Maluatia*, quo
 tamen gubernatore non diu uti licuit instituto, quum
 breui post sacerdotium inierit. Itaque ineunte anno
 sexto et septuagesimo deerant instituto quatuor se-
 natores praefecti, conuenit propterea eodem
 anno senatus ad VI. nonas martias deligendorum
 praefectorum causa, atque ex suffragiis electi sunt
 IOH. LAMBERTINVS, IOS. ANGELELLIVS, I. VD. SA-
 VIOLVS, ANT. SILV. BOVIVS. Ad *Professores in-*
stituti quod attinet, multa duodecim annorum in-
 teruallo sunt mutata. Anno siquidem sexagesimo
 nono duos desiderauit institutum adiutores, alterum
 ad chymicam, ad naturalem historiam alterum, quos
 eodem anno delegit senatus XII. cal. Mart. atque
 VINC. PVTIO chymicam profitenti adiunxit ALOYS.
 YAGHIUM, et CAJETANO MONTIO historiam natu-
 ralem docenti GABR. BRVNELLIVM. Anno proximo
 GALEATIVS, physicus, immunitatem muneris pe-
 tens, eandem obtinuit, eique BALEVS, qui adiutor
 fuerat, successit, huicque adiutor datus est IOS. VE-
 RATTVS. Sub anni primi et septuagesimi initium IAC.
 MARISCOTTVS a senatu ob alia grauiora studia impe-
 trauit, vt sibi a geographiae, nauticaeque artis tra-
 dendae labore cessare liceret, atque cum sua gente
 ordini adscriptus est nobilium. Munus autem MA-
 RISCOTTI delatum est ad ALOYS. CACCIANENI-
 CVM

SVM PALGANVM. Anno post **BALBUS** apoplexia obiit, et **VERATTVS** solus physicam prouinciam administravit. Cum autem et ob scientiae huius amplitudinem, et ob breuiorem commorationem exterorum adolescentum in paucorum annorum spatio totus physicae cursus absolui non posset. consilium ceperunt praefecti de duobus professoribus creandis, qui physicam inter se diuiderent. Senatus auctoritate res comprobata est, et professores facti **LAVRA BASSIA**, **IOSEPHI VERATTI VXOR**, et **SEB. CANTERZANVS**, qui idem erat Instituto et Academiae a secretis. **CANTERZANVS** physicam partem arte cum geometria coniunctam, **LAVRA** vero physicam experimentis illustratam docuit. **BASSIAE** adiutor **VERATTVS**, **CANTERZANI** autem **IOH. LAUR. BONACCVRSIVS** fuit. Militaris contra architecturae praefectus **GREG. CASALIVS**, qui etiam **PHIL. MAR. BENTIVOLLVS PALEOTTVS** audit, quia haeres scriptus erat, anno septuagesimo sexto coadiutorem sibi postulavit **PETR. LANDIVM**. Sequenti anno **FRANC. ZANOTTVS** anno aetatis octogesimo sexto obiit, ei-que cuncti nobilium, ciuiumque ordines marmoreum monumentum nobilissima forma in scientiarum Instituto ponendum curarunt. Eodem anno **BASSIA** octauo X cal. Martias subita praecordiarum oppressione interemta fuit. Eius vero prouincia **VERATTO**, viro ipsius, est tradita, cui adiutor datus **NATALIS MAGNANVS**. His commemoratis ea proferuntur, quae Instituto ad facultates varias amplificandas accesserunt. Primum est artis typographicae in Institutum deportatio. Ipsi enim locus amplius atque elegans datus est in aedibus instituti inferioribus sub maiorem bibliothecam; characteres effinxit **FRG. BARATTIVS**, torcularia construxit **IOS. BRVNIVS**, operum operarumque regimen demandatum est **PETRONIO A VVLEP**. Insigne autem quo

p. 7.

p. 10.

p. 11.

- rons librorum ornaretur, concessum, tria refert numina, Apollinem, Mineruam et Mercurium. Bibliothecae etiam fines amplificati sunt, xyſtus enim aedificatus est, et plutei eleganti forma constructi apteque dispositi, et parietes supra pluteos aliquot et illustrium virorum imagines excipiunt; atque
- LVD. MONTEFANVS, qui ipsi summa cum laude praest, de eiusdem incrementis ac ornamentis, quam maxime sollicitus est. Maxima attamen incrementa cepit anatomia, nam cum antea solius osteologiae ac myologiae contineretur finibus, nunc ad omnes patet humani corporis partes. Studiis enim ANNAE MORANDIAE, IOH. MANZOLINI VXORIS, animum ad sculpturam et anatomiam applicantis, aucta, quippe quae egregiam suppellectilem praeparatorum anatomicorum sibi parauerat, et instrumenta possederat nitida, quae RANVTIVS, Senator sibi ab illa comparauit, eaque in suas transportari aedes iussit. Mortua autem MANZOLIA Senatores instituti Praefecti RANVTIVM institerunt, vt vniversum illum apparatus concederet instituto, quod anno septuagesimo sexto factum est. Anno proximo ad IV. Id. Iun. ALOYSIVS GALVANVS coram senatoribus praefectis magna auditorum frequentia de anatomia in Manzolinianis tabulis tradenda praefatus est, cuius
- p. 13. quoque oratio typis exscripta est. Beneficio vero prorsus singulari PII VI. Pontificis Maximi factum est, vt cum facultates Instituti ad eiusmodi impensa non sufficerent, in eam rem pecuniae ex magno erogarentur vestigali, quae superiorum Pontificum auctoritate in alios vsus essent perscriptae. Chymiae quoque incrementa procurata sunt primo sedibus amplificatis eisdemque omni vasorum genere auctis, nec non aptissimis multiplici forma constructis furnis clibanisque, deinde curriculo ipso eius artis intra biennium finiendo. VINCENTIVS PVTIVS
autem
- p. 15.

autem hanc provinciam V. non Mart. anno septimo et septuagesimo suscepit. Antiquitatis studio tria p. 16. conclauia, quod primum vno contineretur, dicata sunt, ob rerum additarum copiam, et IAC. TANVS PLANCANVS, qui eidem praeest, illa hora olim chymicae destinata, antiquitates explicat. Clarissimorum denique virorum benignitate multa ornamenta comparata sunt Instituto. Sic enim IAC. BARTH. BECCARIVS bibliothecam bene instructam, numismata complura, non ob vetustatem, sed ob artem aestimanda, varias picturas moriens Instituto legauit. BASSIVS eodem modo collectionem librorum ad na p. 17. turalem historiam spectantium, et varia corpora naturalia post mortem, vt Institutum acciperet, decreuit. SAVORNIANVS eadem quoque exempla egregia est sequutus. CAR. MARINVS HURSONIVS, Galliarum regi a consiliis, postquam Institutum ipsum accuratius perlustrauerat, anno 77. mense Iulio im- p. 19. petrauit a suo rege vt is institutum hydrographicis tabulis donaret, quotquot ad maritimos siue cursus siue oras, et portus cognoscendos publica auctoritate exaratae in Gallia prodiissent, ipse autem Telone Martio vbi nauticae rei praefecturam obtinuit, formam ad priuatum vsum sibi comparati nauigii sexaginta et quatuor bellica tormenta gerentis atque e nouissimis naualis scientiae regulis constructi et ornati, cui ad veritatem nihil praeter magnitudinem deesset, quae trigesima pars esset verae, membris omnibus apte inter se secundum eandem proportionem compositis, Academiae Instituto dono dedit. Grati animi testificandi causa socii Academiae eum in Academiam suam solenniter cooptarunt. Posteaquam autem de nouis illis honoribus renunciatum erat HURSONIO, de nouis beneficiis in Academiam conferendis statim cogitauit, atque libros de nauali scientia recentissimos lectissimosque ad eandem mi-

fit. Sed ipsa Academia quoque voluit, ut sibi effigies viri de se praeclare meriti non deesset, idque per litteras HURSONIO significavit, qui quidem, quamquam ob pudorem recusasset libenter, huius officii exsequendi rationem, tamen academiae maluit, quam sibi obsequi, atque suam effigiem misit summa arte perfectam, splendide ornatam. Aucta quoque per

- p. 20. testamenta SCIPIONIS MAFFEI et HANNIBALIS OLIVERII. GALITZINVS vero Princeps atque inter Moschos dignitatis splendore clarissimus sex numismata, quae suis aliquot consanguineis affinibusque cudenda curauerat, ad Institutum misit. Academia Imperialis Petropolitana duo aurea totidemque argentea ad Academiam pereleganti inclusa scrinio misit, et una cum illis translata est arcula venustissima forma ab Augustissima Moschorum Imperatrice CATHARINA II. Clementinae Academiae dono data, complectens marmoreas tabellas nitidissimas ac optime ordine digestas, varietateque marmorum, in vastissimo hoc imperio effossum, interstinctas. Pontificis M. CLEMENTIS XIV. exemplum in numismatibus Academiae exhibendis sequuti sunt PIVS VI. Pont. M. MAXIMILIANVS III. Boiorum dux, CAR. THEODORVS, Elector Palatinus, GUIDO ANTON. ZANETTUS, qui praeter numismata, sigilla quamplurima medii aevi atque alia vetera addidit monumenta rariora. IO. DOMIN. CATANEVS legavit vas Etruscum, cum calyce vitreo qui sub initium saeculi XV vsui sacro fuisse creditur, et FR. MAR. GALASSIVS, Monachus Casinas votivum simulacrum pariter Etruscum Perusiae inuentum dono misit. HENRICVS dux Eboracensis duo sibi perculsa numismata dedit. INGENHOVSIVS autem vnum obtulit, quod Viennae editum ob FERDINANDVM et MAXIMILIANVM, eorumque neptem THERESIAM Austriae archiducis de insitis a se variolis restitutos. EVST.

ZANOT-

ZANOTTI tribus Academiam auxit, quorum duo, quae ab Imperiali Petropolitana scientiarum academia ipse accepit PETRI II. et CATHARINAE II. imagines nec non Academiae insignia prae se ferunt; tertium vero LUDOVICO XIV. ob exstructum Parisiis observatorium percussum fuerat. Senatus Bononiensis nouem insigni mole aurea numismata, quibus a LUDOV. XV. Galliarum rege ornatus fuerat FLAM. SCARSELLIVS, et quos ille senatui ante obitum suum donauerat, Instituto tradidit. Denique p. 23. senatores pecuniae cudendae praefecti omnis aeris Bononiae praeteritis temporibus percussi copiam Instituto fecerunt, additis argenteis aureisque numis e celeberrimis Europae typis. ANDR. JOHANNETVS vero Bononiae Archiep. multos argenteos numos Romani typi, qui adhuc Instituto in collectione deessent, liberaliter suppeditauit. In augenda physica suppellectili multi fuerunt ANGELELLIVS, qui bibliothecam remque physicam auxit inprimis per pilam electricam a VOLTA acceptam, LAMBERTINVS vero pelicanum seu onocrotalum in suis fundis captum, et machinam electricam ingenti praeditam vi a semetipso constructam; VENCESLAVS, Princeps LICTESTENIVS, Dollondianum tubum, GVIL. HAMILTONVS suos campos Phlegraeos, ANT. EVGENIVS Vicecomes inter alios libros quoque illos quibus Vindobonensis Masei numismata describuntur, CAR. BROSCIVS, quadrupedes rariores in eisque catulum leoninum perparuum elegantissimum, multosque serpentes; FAVSTINA PIGNATELLIA *Colubranensis* frustum sulphuris sat magnum non longe a Puteolis eductum, et nitentibus lapillis quasi carbunculis totidem pulcre respersum, IOH. BEN. GAMARRA crystallum montanam fluctuante intus aqua distinctum, et alias plures e nitriformium genere, stelechites etiam et pyrites in Mexicana regione

A 5

occur-

- occurrentes, COSMVS COLLINVS autem praestantem de genere dendritum achatem, atque effossum in Silefia granatum probe dodecaedrum, et insigni praeditum magnitudine, alique alias res dono obtulerunt. De scientiarum Academia vero, pauca tantummodo prolata sunt, et praeter laudes et merita VINCENTII RICCATI celebrantur Academicorum studia, quibus gloria ipsius Instituti sustinetur atque amplificatur. Ordinem autem in prioribus Tomis seruatum hic quoque tenuere Editores CII.
- p. 26. Incipiunt autem de iis *quae naturae historiam spectant*, et quaestionem *de anguillarum ortu et propagatione dirimere student*. Anguilla siquidem Comaeli capta a SIMONE ALOYSIO BONAFAL, muria probe condita ad Academiam missa et primum CAETANO MONTIO et deinde CAR. MVNDINO tradita est, vt illam disquirerent. MVNTINVS duo autem in viscerum perscrutatione notatu quam maxime digna deprehendit, vesicam scilicet natatoriam et quasdam e dorso vtrimque pendentes lacinias. Illae laciniae a quibusdam proadipis receptaculis habitae, per totum abdomen protenduntur, in medio latiores, in extremitate inferiori breuissimae sunt, sensim decrescetes. Constant ex innumeris perexiguis globulis, maculam in centro ostendentibus, aequalibus ac pellucidis, quos communis, tenuissima, sed valida membrana obuoluit, sanguineis vasis referta, globulos illos nectens cum aliis, sed etiam lacinias ad dorsum alligans. Cellularis illa membrana globulis interiacens in conspectum venit, si laciniae paulisper in atramento detineantur, et abluantur postea limpida aqua, tunc enim illa atramento infecta conspicitur. Natatoriae vesicae ad dorsum inter renum productiones, intestinum et stomachum sitae sunt. NEEDHAMVS duas, REDIVNAM tantum agnoscit. Superior altera est, argenti aut potius margaritarum
prae

prae se ferens nitorem, & tribus membranis constans, duabus propriis cellulari natura praeditis, vna communi a peritoneaeo ducta. Loco miliarium glandularum in inferna superficie, quas REDIVS vidit, bullas aereas in mucoso humore, quo illa superficies scatet, folliculorum speciem aemulantes, deprehendit: altera inferior siue canalis, siue vesica ab oesophago descendens, medium petit vesicae inferioris, ibique in eam oblique aperitur. Membranas habet teneriores et pellucidas; qua vero in vesicam inferiorem hiat, duo occurrunt rubra ouatae figurae corpuscula, granum maioris tritici aequantia, intus pulposa, duriuscula, et friabilia, quorum tendineae extremitates vna cum sanguinis vasis, quibus sunt instructa, per vesicae inferioris membranas diffunduntur, quae NEEDHAMVS pro glandulis, verum precario, habet, REDIVS nihil de iis tradit. Viscera omnia rite constituta vidit, sed frustra quaesivit MUNDINVS vesicam natatoriam, loco enim eiusdem corpus plane insolens inuenit, quod pro vesica natatoria in scirrhum ampliata ob locum quem tenuit, habuit. Conuenire quoque visum est hoc corpuscum ouorum receptaculo a VALISNERIO descripto, exceptis tantum sphaeris inaequaliter sparsis, quas in interiori parte vidit VALISNERIVS, nullas MUNDINVS. Interim noster sphaeras illas pro ouis venditatas inquisiuit, et igni illis iniectis, neque crepitarunt, maceratae non tumuerunt, nec scissae nucleum prodiderunt vllum. Instituta autem cum laciniis experimenta docuerunt Nostrom illas esse receptacula ouorum, iniectae enim in aquam intumuerunt, globulique facti sunt diaphani, in ebulliente obturuerunt atque membranis destructis facile a se se iungi potuerunt atque carbonibus iniecti crepitarunt, quae omnia signa penes piscium ouula locum habent. Dubitationem quidem aliquam mouebat

Nostro

p. 28.

p. 29.

Nostro color laciniarum, igitur strias pinguedinosas, quae in anguillis a stomacho pendent, cum iisdem comparando intellexit, illas ex cellulis aequalibus ac minimis constare, quae autem in laciniis macerationi subiectis non erant. Firmant magis hanc sententiam similitudo inter anguillae lacinias et ouorum sedem in muraena a REDIO delineata, et quae ARISTOTELES de congre tradidit foetura. Vnde ad ouipara animalia referre non ambigit anguillas, quia destitutae sunt vtero, nam folliculus intestino subiectus proprioque meatu instructus, quem LEWENHOOCKIUS matricem dixit, nihil aliud nisi anguillae vesica est urinaria. Militat quoque pro Nostri opinione HARVEI sententia asserentis, in utroque sexu inesse folliculos duos eosque procreationis tempore repleri in mare materia similari, spermatica, lactea, quo fit ut lactes dicantur, in femina vero granis innumerabilibus visum fugientibus, quae in principio conceptionis arte compacta, corpus simile, et non aliter ac maris lactes videmus, coagulatum exhibent, postea tanquam minimae arenulae cohaerent. Demum inquirere promittit A. in quaestiones, cur anguillae per autumnum dulcibus aquis relictis in maris salvas se proripiant? cur in viuariis detenti, aditu ad salvas maris aquas praeccluso, nullam unquam fundere visae sunt prolem? An mares solum incolant salum? atque in turmis illis anguillarum, quae adueniente vere matres in pristina dulcium aquarum loca remeantes sequuntur, mas prorsus nullus? Nos quidem cum omnibus historiae naturalis amicis optamus, ut hoc propositum auctori protinus exsequi lubeat.

P. 33. Altera commentatio de plantis tribus ad sua genera reuocatis praecipit. FERDINANDVS BASSIVS ad Academiam eas attulit, prima fuit Europaea in Bononiensibus Apenninis loco surgentibus aquis paludo-

so producta, quam Alismam (*parnassifoliam*) nuncupavit, foliis cordato-acutis, petiolis nodoso-articulatis, ea addi debet *Linnei* alismarum speciebus septem, atque post quartam collocari speciem. Altera est ex Asia, cuius semina *BASSIVS* ab amico Palaestinam peragrante accepit, et in publico horto produxit. Planta mirifice floruit, egregieque hiemem vel sub dio sustinuit. Hanc ob convenientiam Pforaleam (*Palaestinam*) nominavit, collocandam inter *LINNEI* pforaleas *cistioidem et pentaphyllam*. Tertia fuit Africana, quae in commemorati horti hibernaculis perbelle floruit. Hanc plantam arbitratur *BASSIVS* *Felfel-Tavil* *PROSP. ALPINI*. quae numquam aut pro tithymalo, aut pro euphorbia aliqua non est habita. Hanc igitur *BASSIVS* *TOURNEFORTII* apocynis, aut *LINNEI* pentandriis digyniis adscribendam censuit praesertim ob flores, quos nemini ante ipsum botanicorum videre contigerit. Itaque cynanchum vnum fecit, vel potius quoddam genus medium cynancha inter et apocyna. Quo facto lac plantae degustare non dubitavit; neque enim veritus est, ne euphorbiarum more-caustica, et vesicatoria virtute polleret. Inuenit autem vera illud amarum quidem, et nonnihil austerum, at minime vrens.

Chymica complectuntur commentationem de p. 35.
Porectanarum aquarum salibus. Salubritas harum aquarum iam sexcentos ante annos innotuit, chymicaque earum principia observationibus ac experimentis suis *Cl. M. ANT. LAVRENTIVS* explicare studuit. Cum autem a. 1762 gens nobilissima *RAVUTIORVM* balneis thermisque illis nova curaret commoda, atque thermae aliae detectae essent, olim vicini torrentis colluvionibus obrutae, *V. Cl. FERDIN. BASSIVS* excitatus est, ut suum studium illis dicaret, atque naturalem historiam elegantissimo descri-

describeret *). Alia quoque proposuit in Academia, de quibus breuiter tractabimus. Nimirum iam septem sunt Porectanarum aquarum scaturigines 1) Fons leonis 2) Fons puellarum, (*delle tre bocche*) 3) Balneum bouis 4) Balneum Martis. 5) Balneum regale 6) Fons Puzzolae 7) Fons Porectae veteris. Omnes hae aquae proprium habent suum caloris gradum, quem quauis die annique tempestate retinent constanter, omnibusque elementa pleraque communia sunt. Libra singula aquae granum vnum ferri paene continet, et ipsum ferrum sese prodit, si sedimentum, quod aquae euaporationis ope coactae philtratione relinquunt, adiuncta pinguedine aliqua calcinationi committatur, donec pinguedo absumpta sit: tum enim sublato igne et frigescente materia, si haec magnetica versetur acu, statim acui spicula perexigua adiunguntur quamplurima, eique arcte adhaerent. Calcariae quoque terrae granum circiter vnum habent librae singulae aquarum illarum, excepto puellarum fonte, quippe qui duo continet. Elementa fixa praeter recensita nulla alia in fontibus porectae veteris, puzzolae et puellarum inuenta sunt. In aquis autem ad leonis fontem et ad tria balnea decurrentibus aliquantulum bituminis mineralis liquidi et paululum salis ammoniaci detexit No-

p. 37. ster. Elementa volatilia autem fluidum quoddam recipiunt, quod spiritum aethereum elasticum nominat A. definire vero non potuit, quantum illud in singulis insit, neque enim ea cum haec tractaret, peruulgata erant, quae de aere fixo colligendo explorandoue a physicis traduntur recentioribus. Hinc non potuit aut vitrioli martialis, et sulphuris, quae in fontibus porectae veteris, puzzolae et puellarum volatilia inuenit, aut naphthae, quam pariter volatilem inuenit in fonte leonis atque in tribus balneis, modum

*) In libro peculiari qui prodiit Romae 1778

dum cognoscere. Igitur restitere fixa elementa, in quibus suam industriam exercere potuit. Ob medicas vero virtutes sales in primis disquisiuit. Primum sex libras vniuscuiusque scaturiginis aquae balneo Mariae commisit, ut leni calore euaporaret. Turbatur aqua et corpusculis furfuraceis quasi conspergebatur, tumque pellicula albida tenuique sensim obducebatur. Calore minuto his paulo subsidentibus et euaporatione absoluta obtinuit. Noster salinam concretionem, quam in aqua niuis stillaticia solutam et colatam per emporeticam chartam solis calori exposuit exsiccandam et quo facto obtinuit concreti salis purioris ʒj gr. 48. ex a. porrectae, ʒiij ex a. puellarum, ʒij gr. 60 ex a. puzzolae, ʒiv ex a. tum balnei martis, tum balnei regalis, ʒiv gr. xij ex a. balnei bouis, ʒvss ex a. leonis. Denuo aqua stillaticia hos soluit sales, euaporauit, et cum pellicula ad superficiem appareret solutioni cuiusque partem laminae vitreae superfudit, partem in vasculum immisit, atque in crystallos concrefcere frigore siuit. Duo tunc salium genera quoad figuram in concretionem apparuere: nam in laminis vitreis peripheriam, in vasculis superiora latera tenuit spongiosa quaedam, laminosaeque candida crusta; centrum vero in laminis, in vasculis fundum occupabant crystalli pariter candidissimae, quarum pleraeque cubicae erant, reliquae basi quadrata in truncatam pyramidem lineis quatuor pellucidis oppositos angulos iungentibus assurgebant. Salibus siue cubicis siue pyramidalibus aqua niuis stillaticia denuo solutis modo solutio argenti in spiritu nitri affundebatur, modo mercurii solutio, modo plumbi. Nunquam verop. 39. non inalbescere primum liquor visus est, postea candidissimam praebere ac sat densam praecipitationem. In violarum syrupo aut heliotropii tinctura huic solutioni admixtis nulla coloris mutatio facta est. At
inie-

iniectis salibus istis in sublimatum mercurium aqua
 stillatitia solutum, qui ex alcali fixi adiunctione ro-
 seus factus fuerit, et spissam rubicundamque præci-
 pitationem dederit, confestim et præcipitatio eua-
 nescere conspiciebatur, et rubeus color tolli, et
 omnino redire liquor ad pristinam pelluciditatem.
 Postea sales hos exsiccatos decrepitaui et in pulue-
 rem iis reductis par hydrargyri addidit pondus.
 Hanc mixturam in phiala angusto collo arenae bal-
 neo imposuit, et aucto sensim calore ad sublimatio-
 nem usque produxit, donec ad phialae collum mini-
 mae crystalli concreuerint. Eisdem phiala refrige-
 rata collegit, et inuenit istas sapore austero val-
 deque ingrato esse. Tum de more in aqua niuis
 stillatitia eas soluit, solutionemque in duas partes
 diuisit, quarum alteri spiritum salis ammoniaci in-
 stillauit, quae protinus turbata est et postea inalbes-
 cere cepit; alteri oleum tartari per deliquium affu-
 dit, quae rubra facta et præcipitationem exhibuit.
 Cui rubro liquori sal muriaticus purissimus superad-
 ditus, statim eum in limpidum liquorem absque co-
 lore mutauit. Ex his collegit illum salem ad muria-
 tici salis naturam accedere propius, Porectanum siue
 pyramidalem salem ad fontanum aut ad nudam mu-
 riam, vel fontanam, vel thetmalem LINNEI referen-
 dum censuit. Tandem spongiosam laminosamque ma-
 teriam, quae in singulis salinis concretionibus supe-
 riora tenebat, disquisiuit. Illa saporis falsi amari,
 vrinosi, et humorum aeri admixtorum bibax, pro-
 nissima ideo ad solutionem. Carbonibus imposita
 ardentibus non crepitabat, sed tumebat et lique-
 cere videbatur. Acido autem vitriolico tentata conti-
 nuo efferbuit; ab efferuescentia vero remansit sal
 Glauberi salem mirabilem apprime aemulans. De-
 nique soluta et in violarum syrupum infusa hunc in
 pulcre viridem mutauit. Cognouit ex his eius in-
 dolem

dolem alcalinam potius esse quam acidam, et ad genus salis alcali pertinere, quod WALTERIVS in acidulis thermisque hospitari professus est: quod quidem genus animaduertit BASSIVS non pro genuino sale alcali habendum esse, sed ad salem neutrum accedere, in quo, quia fortasse genuini salis fontani basis non satis acido saturari potuit, ideo alcalinum principium acido antecellit. Inprimis vero huic salis facultas ventrem blande soluendi tribuenda est, et propterea multis aegris quam maxime conuenit.

Auctorem BASSIVM alia agnoscit commentatio p. 41.
de *Porellano quodam vapore flammam concipiente.*

Vapor is aquis leonis et trium balneorum proprius est, et admota flamma facile concipit ignem. Profilit ex ore leonini fontis tenuissimus summeque fugax vna cum aquis sine strepitu et sine odore. Balneorum vero ab infimis rimis erumpentes aquae secum bullas rapiunt cum murmure; quae bullae summam superficiem illico petentes aeris attactu repente, magnoque cum impetu disrumpuntur, vapore, quo turgebant, sensum omnem fugiente. Collegit autem noster, bullas istas non solum e subtilissimo maximeque elastico, constare vapore, sed e pinguiori quoque densiorique materia, quae si quando bullarum lamellas confertius inuaderet, fugacem vaporem cohibere posset. Huius coniecturae veritatem ipsa *αὐτοψία* comprobauit, vidit enim talem pinguem materiam, quae similiter cauernulae fornicem obsidebat. Aquae vero in balneum bouis fluentes praecipue hoc vapore abundant. Si itaque bullis, dum disrumpantur, in distantia vnius pedis fax obiiiciatur, vapor ignem concipit, et flamma per vniuersam aquarum superficiem prorumpit, vt incendi ipsa aqua videatur. Color flammae est coeruleus instar sulphuris ardentis, parte superiore excepta, quae rutila est. Viuidae interdum ex eius

- P. 42. centro scintillae micant, quibus perexiguæ flammulae admiscentur non raro impense rubrae. Quae omnia per noctis tenebras fiunt oculis maxime conspicua. Naturam autem huius vaporis ita inuestigare studuit Noster: Exhalationes illas saepius inspiravit; nullum vero vnquam in faucibus et in membrana pituitaria sequutum est irritamentum: odorem tantummodo persensit leuissimum, similem ei, qui ex alcohole ardente prodit. Latam etiam argenteam laminam bullis obiecit, vt his displosis emissi vapores in eam recta irruerent: quam cum tandem variis coloribus suffectam inuenerit, fuluo, purpureo, subnigro, intellexit vtique, illos vapores aliquid cum volatili genuino sulphure commune habere. Id autem vaporum illorum proprium esse, non item aquarum, ex eo cognouit Noster, quod similis argentea lamina in balneorum aquis, qua parte nullae insurgerent plenae vapore bullae, diu demersa, nihil de suo nitore amiserat. Sublimatio quidem, quam et noster et LAURENTIVS cum illo instituerat vapore, potuisset quidem eius naturam satis superque declarare, verum huic inuestigationi non aptus erat liquor ille limpidus, et vapor flamma attenuatus purum phlegma exhibere videbatur. Aliam itaque huic substituit BASSIVS a natura ipsa paratam, quae optime potest dum demum cognosci, si pauca quaedam de Porreotano iugo praemissa sunt. Totum videlicet stratis exsurgit fere verticalibus plerumque fractis, quorum plurima efficit durissimus lapis ab ALDROVANDO petra serena dictus, quaedam lapis calcarius niger, aliqua, sed pauciora, artesia tegularis. In his stratis nulla fossilia ad animale et vegetabile regnum spectantia occurrunt, sed tantum micae, heterogeneae glareae, spathosae lineae, quarsozaeque: aliquae etiam crysalli elegantissimae, nitidissimaeque in rimis petrae serenae. Sed non longe
- P. 43.

longe a summo vertice est spiraculum Parisiensem pedem in longitudinem, digitum in latitudinem patens, iuxta quod non dubia antiquae flammae vestigia cernuntur. Spiraculum hoc Nostro iniecerat suspicionem sublimationis, quam natura in montis visceribus exsequatur, tanquam in amplissimo laboratorio, cuius capitella specus sint, et cauernae in spiraculum, quasi in sublimatorium Porectani vaporis ductum desinentes. Iussit igitur ingentibus ligneis malleis valide circa spiraculum percuti montem. Singulos ictus sonitus sequebatur obtusus, interior, longeque remissus, qui de antris cauernisque profundis monere videbatur, quamquam ob sinuosos anfractus intermissum in spiraculum bacillum non ultra pedes tres promouere liceret. Face autem spiraculo admota protinus flamma exarsit, persimilis ei, quam vapor conceperat, simulque murmur interiora montis peruadens auditum. Exemplo ferreis malleis, scalprisque, et cunēis, et vestibus, quin et pyrio puluere tentari coeptae, quae spiraculo circumiacebant, lapideae moles. Ad patefacta spiraculi superiora latera combustorum vegetabilium indicia apparuere, subsequuta est luteola materia, vliginosa, simillima illi, quae ad leoninum fontem cauernulae fornicem tenet. Grauis persentiebatur odor, et si quo ex ictu scintilla excitabatur, statim incensus late vapor. Cauerna demum in conspectum venit, terra quadam nigra scatens, pingui, tenaci, odoremque nauseosum exhalante. Terram hanc colligenti rimae se Nostro prodidere aliae atque aliae, vaporem leui cum sibilo emittentes; quarum vni cum facem ipse obiecerit, repente inflammari vndique omnia visa sunt, totusque intus tumultus exauditus in monte, et tribus post minutis extinctae flammae internique tumultus sedati. Lateribus p. 44.

internis parietibus superinductam tenuem, albidamque crustam, fulvis exiguis granis refertam. Crustam collegit, et grana. Frustra producto labore fodiendi destitit tandem et ad experimenta se conuertit. Luteolam siquidem materiam e superioribus spiraculi alembico immisit, et alii alembico similem materiam in fornice cauernulae pone leoninum fontem iacentis haerentem. In vtrisque igne supposito sese euoluit purum phlegma, copiosum, odore fuliginoso, tum aucto igne paulum nigricantis olei, odore bituminoso et non nihil empyreumatico. Fumi apparuere nulli; at paucae concretae materiae ad retorti vasis collum applicatae, siccae, subalbidae, in quibus salis ammoniaci postea notae sunt deprehensae. Vasis refrigeratis fuit in fundo terra, in nigras massulas, leues, spongiosas, friabiles coalita. Eadem fuit fere ratio materiae nigrae vnguinosa, qua scatebat cauerna, vltra spiraculum fodiendo detecta. Ex quibus conclusit Noster, priorem materiam ex tenuiori constare naphtha, particulis aqueis multis admixtis, alteram vero ex densiore bitumine minerali; ex abreptis impetu vaporis crassioribus huius bituminis particulis, viuidas scintillas, flammulasque effici, quae, si vapor in bouis balneo eas incendit, erumpunt. Instituit vero etiam Noster explorare albidam crustam et fulua grana. Grana ipsa saporis styptici fuere, et facile aqua soluebantur. Parte illorum solutae decoctum admiscuit gallarum, atque nigrum protinus liquor; partem alteram in vase furorio accensis carbonibus imposuit, obtinuitque purissimum colcothar, quod refrigeratum, et magnetica acu tentatum ferri indicium dedit nullum; idem ablutum, exsiccatumque, ac cum adipe igni denuo commissum, et tandem refrigeratum; plurima spicula ferrea prodidit, quae acui magneticae pertinaciter adhaerebant. Conclusit exinde illa grana ex puro
martis

martis vitriolo constare. Crustam autem aqua minime solubilem, candenti ferreae laminae iniecit, ex qua flammula statim caerulea exstitit, halitusque respirationis organa nonnihil vellicans. Vt autem de genuini sulphuris certior fieret praesentia, in vitream phialam eius crustae partem et tartari oleum indidit, phialamque arenae balneo commisit. Crusta soluta est, vt primum oleum ebullire coepit. In hanc solutionem Noster primum immerisit argenteam laminam, quae cito nigra facta est; deinde guttatim affudit acidum vegetabile, cumque praeter efferuescentiam nihil aliud sequeretur, iterum ac tertio acidum addidit: quo facto tandem, efferuescentia quiescente, liquores inallescere coeperunt, et odorem fundere, hepar sulphuris referentem; aliquanto post luteola praecipitatio sequuta est, tenuissima, quae sulphuris erat butyrum. Experimenta illa simplicissimae naphthae indolem, ac genuini sulphuris, in illo vapore videntur indicare. Summae enim flammae color rutilans, odor aquarum ab eo, quem fontes volatili genuino sulphure praediti emittunt, longe distans, inprimis vero flammae exhalationes, neque tussim, neque sternutamentum excitantes, de naphtha nos monent: contra de sulphure tum flammae pars reliqua coerulea, tum argenti nitor ab appellente vapore sublatus, tum vero maxime albidae crustae natura. Arbitratur A. Cl. vaporem a crassiori bullarum, vnde erumpit, bitumine expeditum maxime ad naphtham referendum esse, subterraneo igne summopere attenuatam, quam spiritus aethereo elasticus vna cum phlogisto ex montis cauernis elabens secum vehat; eidem nonnihil acidi catholici, in subterraneis potissimum locis degentis, adiungi; quod tamen acidum et suapte natura, et spiritus modo dicti impetu ita percitum sit, vt cum phlogisto coire, illudque complecti nequeat; inde fieri,

p. 47. vt in vapore sulphuris elementa quidem insint, sed ipse tamen verum non sit volatile sulphur. Ex his multa phaenomena explicare nititur Noster, v. c. quare nec leonis balneorumque aquae sulphur oleant, nec emissus e vaporis flamma halitus nares, faucesque irritet, nam compositum in his rebus sulphur non continetur. Quod si porro argenti nitorem vapor inquinat, id acido tribuendum esse, quod licet mediocri sit copia, tamen tractu temporis effectum edere debet, qui sub sensum veniat. Similiterque longo annorum decursu ex acido, cum primum liberum aerem attingeret, ibique nonnullas phlogisti, et martis minimas particulas adgrederetur, coaluisse ponit albidam crustam cum interspersis fulvis granis. nec non tenuissima quaedam candidissima sulphuris fila, quae ad leonis fontem in subiecta pelui cernuntur. Videtur itaque ex Nostri sententia sequi, vt Porectanus vapor facultatem quam habet, vt admota face incendatur, non a genuino sulphure, quod fortasse non continet vllum, sed omnino a naphtha accipiat. Id quod ex eo etiam verisimile fit, quod animaduertit, fontes scilicet, qui volatilis sulphuris ditissimi sint, nec tamen vlllo flammam concipiente vapore vtantur, frequentes. valde esse, inter quos fons Porectae veteris praecipue recenseri debet; contra qui vaporem prae se ferant similem eius, qui leonis ac trium balneorum aquas comitatur, esse toto orbe terrarum paucissimos. Hancque ob causam praeprimis operam ac laborem **BASSII** merito celebramus.

p. 48. Sequitur commentatio **Cl. PVTII** de oleo oliuarum, quod chymicae analysi exposuit. Primordia autem analyseos cepit ab immaturis oliuis, quae ingentem insipidi phlegmatis vim, parum olei, multum capitis suppeditarunt mortui. Oleum speciem albicantium vaporum habuit, ceterum quoad omnia conue-

conuenit cum omnibus vegetabilibus, si destillationi committantur. At a maturis phlegma primum prodit septimam oliuarum partem pondere aequans, insipidum illud quidem initio, sed deinceps magis magisque acidum. Phlegma excepit oleosa materia ad quintam ponderis oliuarum partem, quae tamen sibi adiunctum tantum aquae habebat, ut septem eius libris vna dumtaxat et dimidia olei discerni potuerit. Oleum tamen, cum rectificaretur, phlegmate non pauco fuit inquinatum, nam bullae aquae permultae cum sibilo sursum ferebantur. Quae tamen cum non ante apparuerint, quam vapores ascendere coeperint aciduli, confirmabatur Noster in ea sententia, acido contineri principium illud, quod oleum et aquam consociat atque in mutuum quasi complexum adigit. Ceterum rectificatum oleum ita sibi constans fuit, ut discrimen percipi nullum potuerit primum inter et vltimum. Denique caput mortuum praebuit salem acrem, et naturae prorsus alcalinae. Ad olea expressa demum accessit auct. et tria ad experimenta elegit; olei florem, cuiusmodi sponte et solo suo pondere pressae stillant e tela, cui impositae sunt, oliuae maturae; venale oleum optimum, oleum deterius. Singula destillatione primum phlegma exhibuere, quod sensim acidius factum est, postea oleum subtile, vnaque vapores acidos permultos; porro vaporibus his cessantibus oleum coloratum, exindeque oleorum nigrorum gradus alios atque alios, quorum vltimus omnium maxime empyreumaticus; denique sub destillationis finem rursus pauculos vapores et acidissimos. Diuersa autem fuit in omnibus oleis proportio. In optimo perpauca fuit phlegma, plurimum in deteriore, paucissimum in purissimo: aciditatem prae se tulit ea promptius, impeniusque, quo esset olei conditio deterior. Similiter quo longius oleum

destillationi commissum, a purissima conditione distaret, eo plus butyracei olei suppeditauit, eo etiam maiorem acidorum vaporum vim: contra eo minus olei subtilis. Acidi naturam dein inquisiuit ope ferri, cupri, violarum syrupi, nitri, olei tartari, eandemque vitriolicae indolis esse intellexit. Cum enim excipulum mutare vellet, et iuberet propterea retorti vasis collum erigi, strepitus repente explosionesque audiuit, atque intellexit vapores pure acidos, qui tum forte copiosi ascendebant, in guttas coactos, atque in subiectum calens oleum, recidentes, id ipsum efficere, quod vitriolicum acidum solet, si quando in calens oleum infundatur. Caput mortuum vero inquirens, illud multo igne aperto calcinatum sallem praebuit lamellis compositum, et omnino neutrum, quem arbitratur N. ex salibus ipsis, quos planta ad fructus adducit, coalescere. Singulare prorsus hoc in oleis duobus, butyraceo et subtili, cum eadem rectificaret, obseruauit. Nam, cum in expressorum ab oliuis oleorum destillatione, omni phlegmate exhausto se offerret primo oleum butyraceum, deinde subtile contra in vtriusque horum rectificatione, primo subtile se obtulit, dein butyraceum. Causam huius rei repetit a duplici acido, quod in oleis expressis deprehendit, quorum alterum laxè, alterum intime cum iis coniunctum est.

p. 49. Hoc praeterea praepremis notari meretur: si idem oleum saepius rectificatur, fit illud magis deinceps magisque subtile, et ita tandem diaphanum euadit, vt aquae colorem limpiditatemque aemuletur: eo autem tenuitatis adductum cum fuerit, adeo penetrans est, vt ad Dippelii olei naturam proxime accedat, id quod ex eo comperit A. quod cum affectum torpore carpum huiusmodi oleo fricasset, torpor breui euauit. Nunc differit de modo olei lau-

Iaudabilis parandi. Cupit autem primo, vt colligan-
tur oliuae, cum maturitatem adeptae arboribus pen-
dent, neque verò excutiendae, sed manibus legen-
dae sunt. Ex quibus fieri debent acerui, in quibus
feruantur donec cutem suam coeperint corrugare.
Tunc sunt premendae, non tamen ita, vt mucilagi-
nosa earum etiam exprimatur pars: in hac enim in-
sidet austerus oliuarum sapor, qui propterea etiam
in oleum deriuaretur. Denique oleum sub expres-
sionis finem non miscendum cum primo: quia mi-
nus purum est, et prius inquinat. Si diutius in acer-
uis manent oliuae, feruescunt, et oleum acre red-
dunt, prouti solet esse oleum ab immaturis oliuis.
Signa autem oleorum, quae venduntur, probitatis, haec
sunt: meliora pulcre vel flauescunt, vel virescunt;
numquam non pellucet; saporem habent dulcem,
non austerum, aut acrem, nullum in palato, fauci-
busque ardorem relinquunt, stypticum sensum nul-
lum; sine stridore ardent, celeriterque consumun-
tur, quia minus acido scatent.

Anatomica autem aequae elegantes proponunt p. 50.
nobis quaestiones, declarantes etiam Academiae so-
cios in anatomia comparata, quibus nostris tempo-
ribus multas inuentiones debemus, esse versatissi-
mos. Igitur Cl. BALLANTVS exemplo Cl. HERIS-
SANTII Francogalli medici, qui vocis vias in anima-
libus pluribus perlustrauit, vt grauissimam de natu-
ra instrumenti vocem producentis quaestionem illu-
straret, excitatus, *de quorundam animalium organo*
vocis disseruit. Disquisitioni ante omnia subiecit p. 51.
selem, in qua trachea ex anulis constat non integris,
posticae enim parti plana membrana ciborum cana-
li contigua adnexa est. Anuli sunt magis quam in
homine distincti, et oesophagus propterea se libe-
rius dilatare, et asperiora sine tracheae offensione
admittere potest. Laryngis cartilagine, praeser-

tim arytaenoideae, textura compactiori sunt quam in homine. Thyroidea in anteriore parte vix prominet, eiusque circumferentiae os hyoideum arctissime adhaeret, cuius cornua cum cornibus cartilaginis eiusdem coniunguntur brevibus et obtusis. Arytaenoideae posteriori in parte oesophagum versus eleuantur, formantque circuli quasi segmentum; quo fit, vt circumscripta iis rima non vniformis, sed elegantem in modum intercisa sit. Cricoidea vix ab humanae figura distat, itemque epiglottis, cui sane sui sunt eleuatores muscoli satis manifesti. Interne in larynge quatuor sunt ligamenta, duo inferiora ac robustiora sic posita sunt, vt mediam relinquunt rimam cum humana glottide comparandam; duo superiora sunt crassa, et recedunt a se mutuo, vt rimam non forment, saltem glottidis nomine dignam. Superiora inter atque inferiora ventriculi occurrunt duo, vtrinq̃ue vnus: duo alii inter superiora ligamenta modo dicta, et ligamenta epiglottidis posteriora, quibus nempe ligamentis epiglottis arytaenoideis cartilaginibus annectitur. In cane tracheae anulos sic obseruauit vt in homine, nisi quod spatium membranaceum iuxta oesophagum relinquunt paulo minus latum. Cartilagine quoad texturam et figuram ita vt in fele, praeter arytaenoideas, quae ad posteriorem partem in circuli segmentum non tam altum eleuantur, neque tam laeues sunt, elegantesque, quam in fele. Ligamenta in larynge canis aequae sunt quatuor: superiora, quamuis diducta minus sint, quam in fele, tenuiora tamen sunt, et breuiora, vt multo magis in cane videatur glottis effici ab inferioribus ligamentis, quae et praegranda et validissima sunt, et alte admodum adscendunt versus superiora. Eo etiam fit, vt ventriculi superiora inter et inferiora ligamenta locati, qui profundi valde sunt et lati, fere vndique clausi formam quasi tympani habeant: inferiora enim ligamenta alte
assur-

assurgentia ita ad superiora accedunt, vt inter vtraque vix supersit tenuis rima, ingressum aeri in ventriculos concedens. Vituli anulos quoque inquisiuit, qui integri sunt et nonnihil elliptici: textura vero cartilaginum laryngis est ipsis cum cane et felle communis. Cricoidea humanae, thyroidea felinae similis est; arytaenoideae ad humanas proxime accedunt; epiglottis ab humana musculus non parum, at figura nihil differt. Nulla conipiciuntur in vitulis ligamenta superiora, inferiora autem, e quibus glottis constat, crassa valde robustissimaque sunt, Tubus denique ad laryngis vsque ostium aequabilis porrigitur, ventriculis interruptus nullis. His exp. 521
positis rationem reddit vocis horum animalium differrentiae. Felium vox in multos flectitur vel acutiei, vel grauitatis modos. Canes pauciores tonos habent, et eorum vox modo rugitu, modo latratu continetur. Vnus grauis tonus vitulis est: qui mugitu semper exprimitur. Vocis autem formationem a ligamentis repetit, eorumdemque tremoribus ac concussionibus, qui tremores frequentiores rariore sue si sunt pro varia ligamentorum tensione, efficiunt illam tonorum varietatem, quae frustra ab exiguae rimae dilatatione ac constrictione expectanda esset. Epiglottidis tamen ligamenta sunt excipienda, vti et ventriculi, qui tamen vbi insignes sunt, non ad sonum proprie edendum concessi, sed potius ad resonandum. Vnde canum latratum ab inferioribus ligamentis in tremores actis deduxit; simulque coniecit, aerem in ventriculos ingressum ibique reperlum atque collisum vocis magnitudinem augere. In vitulis autem sonum grauem tantum emittentibus inferioribus ligamentis omnem illam tribuendam esse vim. Tandem ex his omnibus concludit, vocis organon cum FERREINIO ad lyrica instrumenta multo probabilius quam ad pneumatica

- tica esse referendum. Sed sibi metipſi nondum ſa-
 tiſſeciſſe videbatur Noſter, et maioris euidentia e cau-
 ſa etiam in volatilibus experimenta inſtituit atque
 p. 53. picam ac ſturnum elegit, in quibus vt et in aliis HE-
 RISSANTIVS vocis organon non ad tracheae caput,
 ſed ab bronchiorum diuiſionem locauit, et cum
 ambae hae aues cum aliis quibuſdam epiglottide ca-
 reant, deſiderio tenebatur cognoscendi, ecquid id
 ſit, quod, vicem epiglottidis ſupplens, ne ingeſta in
 laryngem illabantur, impedit. Et quamquam ſuſpicio-
 nem iam feciſſent aliquam villi plurimi, quibus la-
 ryngis oſtium interno in limbo reſertum viderat, ni-
 hil tamen villis his tribuere voluit, quod non obſer-
 uatio docuiſſet. Itaque viuam picam diſſecuit, vt
 totus larynx veniret in conſpectum, quo facto, pica
 ſponte laryngis oſculum modo relaxante modo con-
 ſtringente, intellexit, villorum complexu in conſtri-
 ctione illud plane ocludi. Conſpirabat autem oſ-
 culi euſdem conſtrictio cum ariſtaenoideorum muſ-
 culorum contractione ita, vt illam ab hac effici du-
 bitare non poſſet, praepriſis quum cerneret ſe poſ-
 ſe eam motuum conſenſionem reſtaurare, quoties
 illis muſculis admoueret ſtimulum, qui ſi acrior eſ-
 ſet, ſemper ſequebatur arctior oſculi conſtrictio. Si-
 gillatim autem de ſturno haec adnotata ſunt: la-
 rynx iuſdem conſtat cartilaginibus, quibus humanus;
 quae tamen hic molliſſimae ſunt. Interna ſuperfi-
 cies laeuiſ, aequabilis, nullis ligamentiſ ac ventricu-
 lis gaudet. Trachea longiſſima eſt, et angulos car-
 tilagineos amplius octoginta ad ellipticam figuram
 accedentes habet. Prope bronchiorum diuiſionem
 incipiunt anuli paululum intra tubi cauum promi-
 nere. In ipſa bronchiorum diuiſione chordae ex-
 ſtant duae longiuſculae, albicantes, rotundae, et li-
 gamentofae, quae quidem in anteriore parte anuli,
 quem bronchia faciunt, ortae ad oppoſitum parie-
 tem,

p. 54.

tem, in quem infixae sunt, feruntur ita liberae, et solutae in toto tractu, vt nusquam vicinis partibus adhaereant. At nullum ligamentum insignius illo, quod iuxta bronchiorum diuisionem exilibus suis capitibus tubi superficiei adalligatum, tum in medio crassescens, et nonnihil conuexum, tubi eiusdem axem traiecit, liberrimeque intra cauum fluitat. Huius ligamenti tensioni moderandae praeesse credit musculum de bicipitum genere qui ab octauo supra bronchia anulo profectus in duo statim scinditur crura, quorum vnum ad ligamenti caput vnum, alterum ad alterum excurrit, arctèque ei adnectitur. Quare hunc cum musculo thyroarytaenideo hominis comparat, qui pro crurum suorum varia contractione ad varios tensionis gradus ligamenta glottidis adducere valet. Artificiosus ille prominentium anulorum et chordarum apparatus in sturno et pica deprehensus, eius attentionem duxit ad glandulam thyroideam. Compererat enim aues glandulam hanc non in cartilagine habere a qua nomen ducit, sed in bronchiorum diuisione, vbi vocis organon est. Comparari autem posse hanc glandulam cum humana exinde apparet, quia duobus aequè lobis constat, quamquam non manifeste inter se communicantibus, conuenit praeterea ratione figurae habitus ac conditionis, excepto loco quem occupat. Vocis autem organo ministrare hanc glandulam satis comprobatur eius sedes, quae numquam non est cum eo organo coniuncta: nam in homine et quadrupedibus laryngem, in auibus bronchiorum diuisionem complectitur. Ac ibi incipit glandula vbi incipit vocis organon, eosdemque cum eodem habet fines. Voluit BALLANTVS etiam perscrutari quidnam id sit, quod glandula haec vocis praestet organo, sed e viuis ereptus, antequam fidem praestare posset. In locum eius successit CAIETANVS VTTINVS, qui obseruationes

p. 56.

nes quinque attulit ad Academiam cum auibus institutas, quas hic subnectere lubet. Initium faciamus ab ardea quae tracheam habet longissimam, anulis cartilagineis, integris, valdeque robustis instructam. Vbi trachea in bronchia diuiditur, incipiunt anuli segmentum circuli referre, tenui, pellucidaque membrana eorum extremitates nectente. Primi a diuisione anuli numero quinque aut sex nonnihil intra tubi cauum porriguntur, et paruulis sunt instructi ligamentis ad quorum tensionem moderandam datus esse videtur musculus, cuius crura in anuli inferioris capita inseruntur. In aue altera, fulica, anuli hi pauciores, et maius circuli segmentum referunt, quam in ardea; reliqui vero ad pulmones vsque vix ab integro circulo distant, sed musculus nullus apparet. In reliquis auibus, noctua videlicet, pica glandaria, ac merula cum ardea est conuenientia, at anuli bronchiorum ob corpus exiliores sunt, vt et musculus ligamentorum moderator; glandaria vero pica confertioribus bronchiorum vtitur anulis, numerosioribusque, qui ob laxius vinculum iuxta membranosum oppositum parietem non parum concidunt. Sic se res quoque in merula habet. Tamen **VTINVS** nullum in auibus hisce inuenit musculum, qui tubi longitudinem ita immutare queat, quemadmodum diuersa sonorum ratio in pneumatico instrumento postularet: vidit quidem nonnullos musculos ossis hyoidis motibus inseruientes, qui vti videtur, superius tubi ostium secundum horizontalis plani directionem paululum aut admovent ad rostrum, aut remouent ab eo; a quo autem motu tonorum varietas peti non potest. Ergo natura omne artificium in structura anulorum et ligamentorum videtur posuisse, et voluisse vt vocis organon lyrico contineretur instrumento. Vocem tunc ardeae sic explicat, vt vnica ingenti cuidam afflatui
fini-

similem, a cartilagineorum anulorum crassitie ac rigiditate productam, et a ligamentorum paruitate, quibus omnibus minus aptae illae partes tremoribus concipiendis reddantur; et addit, quod sonus in tanto tracheae tractu non parum debeat obtundi. Anuli in fulica ligamenti paucis instructi, absque musculo illa tendente instructi in causa sunt, quare vnicus sit huius aus tonus, isque brevis, quem tamen anulorum robur, perfectioque ita intensum efficiat, vt vel in maxima distantia exaudiatur. Cum p. 57. que noctua non vnam emittat vocem, plures glandaria pica, et multo plures merula, id multitudini anulorum, laxiori eorum nexui, et variae ligamentosi apparatus tensioni tribuendum esse videtur. Thyroidem glandulam, in suis auibus, fulica et noctua excepta, iuxta bronchiorum diuisionem locatam vidit, eamque ad vocales chordas in animalibus omnibus ea praeditis opportune emolliendas, humectandasque concessam opinatur. Porro sequuntur quaedam obseruationes de larynge carduelis, et solitarii passeris, qui elliptica figura gaudet, et e duabus compositis cartilaginibus mediam rimam intercipientibus, quae aptorum muscutorum ope probe clauditur. Psittaci larynx e cartilaginibus tribus constat, quarum duae semilunari figura praeditae, et e regione positae rimam efficiunt, tertia paruicylindri formam primum habens, tum in acutas productiones duas desinens, subiecto tracheae tubo respondet. In his ceterum volatilibus nulla ad laryngem occurrunt ligamenta, nulli ventriculi; potius totus tracheae tubus aequabilis est, nec eius anuli nisi prope bronchiorum diuisionem intra cauum prominent. Praeter ligamentosas fibras anulorum prominentium duo Noster notauit ligamenta prae caeteris conspicua et maxime libera, nec non tertium multo insignius vno cum musculo eius tensionem

- P. 58. sionem moderante, forma structuraque prorsus iis similia, quae BALLANTVS in pica et sturno notauit. Sequitur *de volatilium aure* commemoratio. Vno eodemque tempore ANT. SCARPA. Mutinae, et Bononiae ALOYSIVS GALVANVS, hanc materiam illustrare coeperunt, et neutri aliquid de consilio alterius constabat. Cum vero GALVANVS sua in vnum volumen colligere atque ad editionem adornare studuit, SCARPAE liber prodiiit, in quo Noster pleraque a semet ipso obseruata descripta inuenit, igitur ab opere destitit, atque tantummodo ea in vnum librum redigere constituit, quae aut fuissent a SCARPA praetermissa aut aliter ac ab se explicata. Sed cum alia negotia ab hac confectione libri eum retinerent, in breue opusculum contraxit omnia et Academiae tradidit edendum, quod illa eo lubentius fecit, cum nobilissimam anatomiae comparatae tractaret partem, sed illud non inferere potuit suis commentariis, cum sit ipsum commentarius quidam.
- P. 59. Commemorant quoque *observationes ad uteri constructionem pertinentes* a GERMANO AZZOGVIDIO 1773. editas, quae autem non recensentur ab auctoribus in commentariis, quia totum librum exhibere cogerentur.
- P. 60. Accedimus iam ad *medica*, quae tractant *de morbo quodam sudoribus, urinisque nigerrimis insigni*. Historia huius morbi commemoratione digna haec est: Virgo quaedam sanguinei biliosi temperamenti, quae exceptis colicis doloribus caeteroquin sana erat, coepit sensim tussi vexari, et languescantibus mensstruis dolorem sentire ad praecordia, ac sanguinem exscreare. Lactis vsus, phlebotomiae, vulneraria remedia nihil profecerunt. Tertio vertente anno a morbi ortu cum sanguinis excreationes essent frequentiores, GALEATIVS incisa vena, et remediis sangui-

sanguinem supprimentibus exhibitis, vt imposterum illam defenderet, ad Brandulae aquam confugit, ad auertenda profluvia admodum efficacem. Tussis quidem statim ac sanguineae excreationes cessant, sed menses, qui antea parci quidem fuerant, sed tamen regulares, supprimuntur, et accedente non satis cauta vitae ratione, rursus sanguis exscreatur ab aegra. Hic sensit Noster non a pectore prouenire sanguinem, sed a stomacho, veniebat enim cum vomitu. Dolebat praeterea aegrae stomachus, totusque venter, qui valde durus et tumens fuit. Clysteribus alui vrinarumque tarditas deuicta; non idem regionis epigastricae tumor, qui nec externis cessit medicamentis; et per os propter vomitum cruentum nihil ingeri potuit. Quodam autem die vix admissop. 61.
clystere aegra ad vteri regionem sensit quemdam quasi crepitum, quem sanguinis ex vtero profluvium secutum est ad duos fere dies. Exinde minuta ad vomendum procliuitate blandum tenuemque cibum capere potuit: verum dolor, tumorque epigastrici quidquam non remittebat. Non paucos dies sic se habuit aegra, cum dolore omni ac tumore repente sublato e lecto surgere, cibumque omnem sumere ac retinere posset. Menses aliquot bene se habuit, menstruis etiam rite respondentibus. Sed cum nimis liberaliter sua valetudine vteretur, venis vteri denuo oclusis instauratus vomitus cruentus. Paulo post in soporem incidit, a quo si stimulis admotis expergisceretur, sitim et capitis dolorem conquesta, conuulsionibusque correpta est. Missiones sanguinis, cucurbitulae siccae coxis impositae, clysteres carminatiui nil profecere; ac denique sinapismi vix vllum sensum visi sunt procreare. Inter haec nigror in palpebris apparere incipit; mox faciem inuadere. Cutis si linteolo fricetur, nigrorem contrahit linteolum, et cutis ad naturalem redit statum.

statum. Nigrorem porro eundem ad totum pertinere corpus docuit, cum primum detracta fuit subucula, eo enim infectam se praebeuit; quem cum ibi impensiolem ostenderet, ubi sudore magis maduit, facile fuit intelligere in sudore eum residere. Durauit ater hic sudor ad dies decem. Interea sopore oppressa aegra raro et ad breue tempus excitata est. Tum aquam simplicem sumebat, nec quidquam aliud ferre poterat. Ceterum durante sopore et paucos vomendi conatus passa est, et perpaululum sanguinis exspuit. Neque est praetereundum, cum oculi fere semper clausi fuerint, si quis palpebras per vim attolleret, (quod, ut primum nigror in iis apparere coepit, non semel factum est) aegram statim expurgisci solitam fuisse, et doloris in ea parte indicia dare. Variis remediis aduersus soporem adhibitis, sed incassum, GALEATIVS cucurbitulam inter occipitium et collum admouit. Vix dum eleuata cute et scalpello concisa oculi aperti sunt, restituta est loquela: sanguine autem per repertitam cucurbitulae impositionem, ad tres quatuorue uncias extracto, sopore omnino liberata est aegra, quae tenuioribus primum, dein solidioribus cibis uti potuit. Post septem dies restitutam se plane sentit. Breui vero post ob non satis confirmatam valetudinem cepit tentari et conuelli. Et accedit, ut nigror, qui sudores antea turpabat, turparet idemtidem vrinas, quae etiam cum ardoris et doloris reddebatur sensu. Quibus temporibus nigror vrinas obsidebat, iis aegra melius se habebat; ideoque eo nigrore crisis quaedam morbi videbatur contineri. Verum ut stomachi dolor cum febre et sanguinea aliqua excretionem coniunctus praesto subinde erat, vena in pede secabatur. Paulo post praeter nigras vrinas aliqua nigri sudoris vestigia supra palpebras et sub oculis apparuere: quibus ad duos tresue dies durantibus febre

febre liberata aegra lectum reliquit. At epigastrii tumor et dolor non decessit. Aegra quoque sanguineis sputis post solidiorem cibum aut vehementiorem motum erat obnoxia: nonnumquam somnum habuit difficilem; saepe moerore cibique satietate afflicta, alius quidem respondit, urinae naturales fuerunt, sed menstrua non respondere. Nigror ille a GALEATIO disquisitus est, et inprimis materiam illam nigram, cum primum se in facie aegra prodidit, linteolo collectam microscopio BEN. DONELLIVS, med. et GALEATII socius perlustravit. Erat illa nihil aliud, nisi pulvis quidam, quasi fuligo: eius particulae e minutissimis globulis compositae eisdemque salium instar aculeatae micae adiunctae conspiciebantur. Nigris autem urinis per chartam bibulam transmissis, naturalis vel potius aqueus color redditus est, inhaesitque chartae materia illi descriptae iam simillima. Huius materiei haec fuit, indoles: Ignito metallo superfusa, nec flammam concipiebat, nec crepitabat, sed splendentibus etiamnum spiculis referta partim in album cinerem transiit, partim suum retinuit nigrorem. Insperfa flammæ lucidas, ut fuligo solet, scintillas edidit. Ex eius additione neque in acidis, neque in alcalinis satis manifesta efferuescentia orta est. In spiritu vitrioli, in oleo tartari per deliquium, in spiritu salis ammoniaci, in spiritu vini rectificatissimo, in ipsa denique aqua, quamquam solui primum visa sit, tamen brevi fundum petens liquiores omni nigrore liberauit. Idem euenit si urinae e sano corporeeductae materia illa immisceretur. GALEATIVS exinde collegit; aegrae urinam principium aliquod adiunctum habere, sanis urinis mimme commune, quod cum ea terram illam nigram glutinaret, in eademque suspensam teneret. Coniecit enim terram magna ex parte esse illam nigram materiam, quia

p. 63.

infusa diuerfis liquoribus vere non soluebatur, et facile superfluente sua grauitate ad fundum deiiciebatur. Nec eandem terram partibus sulphureis carere censuit, quia flammae, aut candenti laminae commissa accendebatur. Quin autem eidem admixti essent etiam sales, dubitare eum non sinebant lucidi, quibus referta erat, aculei: quos quidem sales ammoniacalis naturae esse a pellucidate, a figura, et sapore denique concludebat. Virgo attamen illa post decem annos, cum haec facta erant, etiamnum vixit, et quamquam malo corporis esset habitu, tamen nigrum illum sudorem et nigram vrinam rursus non vidit.

p. 65.

Alia obseruatio concernit *morbum, qui lapsum ab excelfo loco, et inde ortum terrorem consecutus est.* Paucis etiam huius morbi historiam expedire liceat. Puella annos circiter quindecim nata non longe a CAIETANI TACCONI domo ventitare coepit; vbi sub porticu tota fere die sedens a praetereuntibus victum mendicabat. Habebat gressum tardissimum, adeoque difficilem, vt tertio quoque passu consistere paulisper cogeretur. Eius praeterea manus, ungues potissimum, brachia etiam et facies, quin et labia et ipsorum oculorum album mirum in modum liuida erant. TACCONVS morbi causam cognoscere cupiens, rogauit puellam, quae multa attulit, quae ipsi incommoda essent, fortem videlicet, nec vnquam intermittentem in sinistra pectoris parte pulsationem, incredibilem insuper artuum membrorumque imbecillitatem. Addebat se victu vti non posse, nisi tenui et fere liquido, aegre enim glutire, aluo etiam plerumque adstrictiori; flante vero borea et saeuiente hieme tam male esse solere, vt non raro opprimi, et paene mori sibi ipsa videretur. Interea animaduertit TACCONVS, vocem dicentis paruum valde fractamque esse, pulsum languidum, sed frequen-

frequentem. Disquirendoque cognouit puellam etiamnum carere mensibus, et habitu semper fuisse gracili ac bilioso, eamque in morbum hunc sensim grauiorem factum primum incidisse cum anno aetatis quinto ab ingenti altitudine lapsa terrore oppressa fuit vehementissimo. Ad tres ferme annos in eo statu, in quo eam primum inuenit TACCONVS, durauit aegra; numquam spes vlla salutis affulsit, quin etiam res in peius ruere visa est. Quam maxime autem admirandum, cum toto hoc tempore quo quotidie eam videre consuevit TACCONVS, et per saepe alloqui, nullum notabile respirationis signum in illa deprehendere vnquam potuit; quamuis enim oculi aciem intenderet, alterni vel in naribus, vel in pectore, vel in ventre motus ne umbram quidem ei datum est p. 65. detegere. Denique per hiemem, sudo coelo, tempestate frigidissima, dolorem in sinistro latere conqueri, tum nigrum, viscosumque sanguinem per os, conatu caeteroquin nullo, nullaue tussi, emittere coepit. Non destitit tamen victum de more quaerere. Vox interea abrupta fuit, solitoque debilior, vires supra modum fractae. Vitam ad decimam quartam diem sic tolerata, e via domum deportata extincta est. Proximo die TACCONVS cadaueris instituit sectionem. Totum corpus erat liuidum. Aperto abdomine, ventriculi hepatis, omenti moles solito maior fuit; diaphragma valde eneruatum, et vna cum tenuium intestinorum parte in superius thoracis cauum adactum: venae omnes nigricantes, et ita pandae ac distentae, vt earum propagines etiam minimae vltro se proderent. In thorace conspiciuntur pulmones contracti, paene exsucci, tactui renitentes; sinister vero lobus liuido, atroque colore tinctus, et in loco, quo lateris dolor extremis vitae diebus inhaeserat, pleurae validissime coniunctus. Tres circiter sunt inuentae viscosi nigrique sanguinis vnciae

supra diaphragma sparsae, qui sanguis depluisse visus est a mediastino et pleura, quoniam haec viscera eodem rorabant: pars aliqua etiam reperta est intra tracheam. Cordis autem fabrica admodum mirabilis fuit, eiusdem fere amplitudinis ad mucronem ac ad basin non conicae vt solet, sed quasi cubicae figurae fuit. Sinister ventriculus latior formam habuit, quae esse consuevit dextri; dexter vero columnis lacertisque robustis ornatus eam, quae sinistri. Contentus in ventriculis sanguis fuit pariter viscosus ac ater. Pulmonalis arteria, valuulis sigmoideis secum inuicem conglutinis, ita clausa fuit, vt iniecta aqua non nisi per angustissimum foramen, quod fortasse subtile ante immissum specillum fecerat, manaret: vena autem rugosa reperta est, summe contracta, et sanguine omnino vacua. Canalis arteriosus clausus fuit, foramen vero ouale, latius, quam in foetu cernitur, patuit, praesertim qua parte dextrum ventriculum respiciebat. Suspicatur autem Noster, foramen ouale tum apertum fuisse, cum in lapsu puella maximo correpta fuit terrore. Constat enim et sanguinem per terrorem in cor magno impetu congeri, et facile in pueris fortes, longasque inspirationes, quales habuisse puellam sub eum casum credibile est, foramen ouale iam occlusum denuo patefacere. Eo autem patefacto, minor statim sanguinis copia ad pulmonalem arteriam dirigi debuit, ex quo non difficile factum fuit, vt sensim sigmoideae valuulae coirent. Sic sanguis a pulmonibus denique prohibitus nec respirationem fouere amplius potuit, nec ipse apte subigi. Ergo et illam paene deleri, et ipsum densum atrumque esse oportuit. Vt autem cum respiratione vox simul infringi debuit, ita cum noua sanguinei circuitus ratione noua cordis forma conuenire. Igitur minime mirum, si huic musculo paula-

p. 66.

paulatim natura illam structuram conciliauit. Quod si ventriculus sinister sese dilatare debuit, cur non potuit, aneurysmatis instar, pulsationem progignere, qua aegra perpetuo in sinistro latere vexabatur? Relaxatis denique propter sanguinis tarditatem musculis, facile et vasorum infarctio secuta est, et diaphragma se intra thoracis cauum incuruauit, locum abdominis visceribus concedens, quae ex humorum crassitudine turgidiora facta sunt. Reses vero propter eandem tarditatem in minimis vasis sanguis et liuorem in exterioribus corporis partibus procreare debuit, et efficere, vt eadem minora vasa saeuiente frigore tandem disrumperentur, sanguinemque funderent, qui vel ex ore mittebatur paulo ante quam aegra occumberet, vel post eius obitum in thoracis cauo repertus est.

Alia commentatio agit *de febre quadam epidemica* Camocli a LAVR. CANVTO obseruata. Eandem ad febres epidemicas continuas biliosas mali moris, gastricas et verminosas refert, quarum causas frequentiores pluuias, earumdemque in locis humilioribus stagnationes, annonae caritatem, hiemis insequutae rigorem, verisque temperaturam fuisse statuit. Curam autem purgationibus, sanguinis missione, aqua ^{P. 67.} nitro medicata, blandis subacidis, alexipharmacis mixtis, anthelminticis et mercurialibus, clysteribus oleosis, oleo amygdalarum dulcium cum nitro stibiato, cucurbitulis dorso et ceruici impositis, venae iugularis incisione, vesicatoriis, decoctis diaphoreticis et tandem roborantibus instituit. Sed ipse demum laboribus variis fractus ea febre correptus obiit.

Huic subiuncta est commentatio *de mercurii sublimati corrosiui* v. s. JOH. ANT. GALLVS, SWIETENII et BENVENVTI exemplis motus quaedam experimenta cum hoc remedio instituit. Duodecim ex-

empla de iis profert, quae eius vsum commendarunt exceptis duobus, et loco spiritus frumenti, aquam stillatitiam et spiritum vini rectificatam adhibuit, at etiam suffecisset aqua communis.

P. 71. Excipit hanc Neapolitanum *febrifugum* remedium a Bononiensibus receptum, et ab IOS. MOSCA cum Academia communicatum, compositum syrupum ex herbis continens, cuius descriptionem in altera parte suppeditant, qui etiam in medicamentarium codicem Bononiensem est relatus.

P. 72. Alia recenset *aethiopem ex laudano*. DOMINICVS SPARGANVS, PAULI PARENTII librum de dosibus medicamentorum euoluens, inuenit ibi laudani liquidi magma siccatum et in puluerem redactum ad dysenteriam ceu remedium proponi. Cum itaque vulgaris aethiops vegetabilis, in haemoptysi, aliisque eruptionibus sanguinis, profluuiis alui ac vteri egregii sit vsum *), censuit quoque puluerem Parentii, in quo praeter opium alia reconduntur, quorum adiectione etiam plus valeat, ad eundem vsum adhiberi posse. In variis igitur aegris eiusdem vsum expertus est, atque de optima illius parandi ratione haec praecipit: Faex laudani liquidi SYDENHAMII quae ab extractione ac filtratione reliqua est, primum leuiter torrefiat, vt in puluerem redigi possit: tum moderato igne torrefiat puluis vsque dum quidquid narcotici in opio insidet, abierit, idque solum remanserit, quod adstringendi facultate pollet; quam ad rem satis est, si tertia pars ponderis fuerit amissa: denique puluis cum aceto peracri subigatur, et ad ignem leuiter siccetur. Medicamentum illud etiam aliis medicis bene respondens, ita nobilitatum est, vt sub nomine noui aethiopis vegetabilis sit in medicamentarium codicem receptum.

Chirurg.

*) Aduersus scrophulas quoque egregie iuuat, vide LEWIS neues Engl. Dispens. B. III. p. 100.

Chirurgica autem proponunt: de vesicae punctio- p. 75.
ne in ischuria. Dissensum inter auctores, de hoc argu-
 mento, qua videlicet in parte punctio vesicae in ischu-
 ria fieri debeat, componere nititur CAIETANVS TAC-
 CONVS. Nam cum vesicam multorum, qui ischuria
 perierant, incidisset, illud animaduertit constans,
 perpetuumque fuisse, vt tumores, exulcerationes,
 ceteraeque huiusmodi labes eius ceruicem et poste-
 riorem partem tenerent, ad anteriorem, quae a cer-
 uice longius abest, vix, aut omnino non propaga-
 rentur. His ita se habentibus sic argumentatus est,
 si vrgeat necessitas vesicae pungendae, vtilius esse
 in parte, quae minus cum caeteris labefactata sit, vul-
 nus infligere, quod etiam facilius sanatur. Quare
 cum ischuria, quae ex vesicae fit vitio, minus a sua
 integritate absit vesica in illa parte, quae superne
 pubem respicit, consequens est, vt sit potius in illa
 parte punctio facienda. Accedit, quod minus huic
 parti quam caeteris possit a destillante ab vrteribus
 vrina iniuria fieri, et quod in ea parte vesica sit sta-
 tu satis firmo, cum non solum pubis ossibus, sed
 etiam per vrachum vmbilico alligetur.

Subiuncta est *de mesocolo mirabilem in modum pro-* p. 76.
sciſſo historia, descripta a BRAMBILLA hunc fere in
 modum: Anno 1762 cum Br. versaretur in castris
 Silesiae cum legione Lascii, tanquam Proto-chirur-
 gus, XVII. cal. Octobr. accidit, vt miles quidam e
 centuria tribuni, annos natus 22 corpore procero,
 eleganti, ac robusto cum circa horam 7 matutinam
 e tentorio suo, temere pendente ex humeris veste,
 in communem locum ventris exonerandi causa se-
 cessisset, vehementiusque ob adstrictam aluum eni-
 teretur, repente dolore in abdomine fuerit percul-
 sus. Redux in tentorium strauit se humi super pa-
 leas, et vsque quaque se textit: cum enim crederet,
 eos sibi dolores a concepto frigore allatos, sperabat

- P. 77. se, corpus diligenter fouendo, hac molestia liberatum iri. Post horae spatium peius se habuit: quare centuriae chirurgum acciuit; qui ratus et ipse dolores ab accepto frigore ortos, bolum ei ex theriaca dedit, at nullo cum fructu. Itaque hora decima antemeridiana rem ad Brambillam retulit, qui cum protinus ad aegrum se contulisset, rebus omnibus perpensis statim sensit, eum magno in discrimine versari. Pallida erat facies, vires fractae, pulsus debilis adeo vt vix perciperetur: in regione autem umbilicali dextra tumor exstabat, colore quidem naturali, sed valde prominens, et durus, quique summam humani capitis partem magnitudine aequaret. Interea tamen dolor nihil maior erat, quam initio fuisset. Sed cogebatur aeger supino corpore iacere; neque vllam in partem vertere, nec omnino se mouere poterat. Quae omnia suspicionem BRAMBILLAE iniecerant, ruptum esse intus aliquid, nec tamen quale id esset dicere aut coniectura assequi poterat. Oleo amygdalarum dulcium cum vnguento althaeae tumore inuncto, fomentis ex herbis emollientibus cum farina seminis lini in lacte coctis adhibitis et clysmatibus applicatis, non leuatus aeger, vesicatoria femoribus applicata, oleum amygdalarum dulcium recens, intus sumtum decoctum emolliens e malua, althaea, modica manna et pulpa tamarindorum post prandium sumendum, nihil profecerunt; aeger potius hora quinta matutina, proximae diei exstinctus est. Ob morbi incogniti naturam
- P. 78. statim ad cadaueris incisionem B. se accinxit. Aperto abdomine comperit descriptum tumorem ortum esse a quodam intestinorum cumulo, quae tumida admodum erant et sphacelo iam affecta. Vltius inuestigando inuenit colon dextra parte e suo situ detrusum, et per ligamen longitudinale anterius iuxta totam suam longitudinem adhaerescens peritoneo secun-

secundum directionem lineae albae, idque ope membranae cuiusdam singularis, fibrosae, et admodum fortis. Vidit porro mesocolon dextrum prope intestinum tractu pollicis vnus et dimidii ruptum esse, perque eam aperturam ilei partem transisse vnum circiter cubitum longam, totamque sphacelo corruptam; reliquum vero ileum, quod in sinistra remanserat parte, ad tres vsque pollices a modo dicta apertura nigrum, cetera colore naturali apparere. Verum, nisi, si corrupta intestina vi premerentur, apertura conspici nequibat, quae eadem stiperauerat; nec vero ea retrahi inde poterant, quo intrauerant. Censuit autem his obseruatis sic: militem cum aluum exoneraret, comprimendo vehementius intestinum ileum rupisse mesocolon, id quod vix euenire potuisset, nisi ante descripta membrana, quae colon eleuatum et subiectum tenebat tanquam causa praedisponens multum ad id contulisset.

Commentatio quae sequitur de bubonocoele cum P. 79. sphacelo aequae BRAMBILLAM auctorem habet. Mulier siquidem annos 27. nata, innupta, leuem tumorem nucis iuglandis magnitudinem non excedentem, in sinistro inguine sensit, ex quo exiguum sane sensit molestiam. Adhibita prompta remedia per aliquot annos malum neque leniuerunt, neque exasperarunt. Colicis vero, cum vires aliquando intenderet, correpta doloribus, medicum acciuit, qui clysteribus emollientibus, vnguentis, cataplasmatibus, apoze-matibus laxantibus, pillulis anodynis vsus est, sed incassum, cum protinus ore assumpta euomeret medicamina, colicusque dolor, febris et inguinis simul in-cresceret tumor. Accersitur chirurgus, qui iisdem medicamentis adhibitis, ter intra biduum sanguinem misit, neque opio pepercit, at sine effectu. BRAMBILLA igitur rogatus a viro magnae auctoritatis, vt curatio-

p. 80.

curationem fusciperet, qui inuenit, aegram adiens, tumorem durum, eminentem, vno pollice latum, et in duo quasi hemisphaeria distinctum, quorum vnum maius ab omento, alterum minus ab intestino colo fieri iudicauit. Et quamuis vndique cutis tumeret, tamen perspicere potuit omentum atque intestinum a ligamento Fallopii irritari. Ob febris et ceterorum symptomatum continuationem, quartam venae incisionem, et binos ex decocto emollienti, oleo seminis lini et electuario lenituo clysteres iussit. Inprimis vero aegrae phialam aquae amarae medicatorum Bohemiae fontium praebuit, qua blande aluus subducta est absque vomitu et nausea, et illud medicamentum pro circumstantiarum ratione repetitum est. Intra biduum tensio et dolores vna cum febris remiserant. Igitur tentauit B. si minus omentum, saltem intestinum, digitis leniter premendo in ventrem repellere, sed frustra. Reliquis per decem dies se bene habentibus, sola vinctio et consueta diaeta adhibebatur. At breui adstricta aluus, tumor ventris aliaeque redierunt symptomata, et supra dicta adhibita sunt remedia. Interim duobus tribusve diebus exactis deprehendit B. tumoris superficiem aliquantulum inflammata, atque exinde spem concepit fore, vt sibi ipsi facta suppuratione natura succurreret. Vnguento basiliconis et emplastro diachylo applicatis, intra triduum abscessus obortus est, suppuratioque quatuor iam se locis prodidit. Incisione per scalpellum facta magna puris educta est copia. Vulnus vnguento styracis nutritum, et spongia vino imbuta, in quo peruianus cortex, scordium et ruta ebullierant, fotum est. Postero die reliqua tria tubercula gangraena affici et sponte aperiri visa sunt. Vulnus autem ferro factum dilatatum, omentum et colon gangraena tentatum ac liuidum in conspectum dabant. Ob mul-

tos

tos sinus et plagam foeda sanie repletam, vinum memoratum cum melle rosato iniecit, et interne quotidie drachmas duas corticis exhibuit. Postridie vero, quum tria tubercula aperta erant, sub vesperam magna excrementorum copia plagam replere deprehenditur, et multo maior sequentibus diebus, quibus per consuetam viam nihil emittebatur. Incipiebant iam omentum, intestinum, et proxima integumenta, quae liuida corruptaque erant, etiam fieri mobilia. Itaque non multo post exciderunt, sinumque reliquerunt, qui digitos septem in longitudinem, quatuor in altitudinem patebat. Tum plaga reiecto styracis vnguento, melle rosato ter quaterue singulis tincta diebus, et filis obducta est siccis. Sponte interea flatus et faeces sat fluidae e plaga exierunt, densioribus in inferiora intestina transmissis. Ac si corpus supra plagam digitis premeretur, flatus inde etiam cum crepitu erupere. Iis diebus, quibus aegra aquam assumserat amaram, faeces copiosiores minusque coloratae erant, indicantes aquam cum illis per plagam emissi. Ob acrimoniam faecum, qua partes corporis exedebant, apparatus ad vulnus saepius mutandus fuit, abstinendum ab aqua amara et in clysteribus tantum subsistendum, et vicinae vulneris partes lapidibus cancrorum linteolo illigatis saepe erant abstergendae. Aegra dextro incumbere debebat lateri, quia tunc p. 82. nihil prorsus vel longe minus faecum per plagam solebat exire. His prouisis vulnus melle rosato fottum, in dies melius se habebat, et ei ad nonum usque diem faeculentae pepercerunt materiae; sed cum hac die ipsa nimium indulgeret cibo, rursus intumuit venter, faecesque paucae per vulnus effluxere. Igitur ad clysteres et aquam amaram redire coacta est aegra. Post haec fomentum apparatus ita firmavit BRAMBILLA, vt plaga nec faeces

emitte.

emittere posset amplius, et coalescere quodammodo cogeretur; quod sane paucis factum fuisset diebus, sed cum IOSEPHVM II. Augustum in Galliam proficiscentem sequi debuerit, rem totam fratri ANTONIO, aulae Caesareae chirurgo, commisit, qui eum tandem morbo liberauit penitus. Alia historia huic persimilis adiecta est a MVNDINO, quam breuissime iuuat expedire. Mulier innupta annum septuagesimum quartum agens, morbo chronico per nouemdecim menses laborans ob lapsum e quatuor gradibus, dolore correpta in dextro inguine cum tumore, quem non adeo curarat, cepit sentire punctiones molestiores ad inguen, accersitur CAIETANVS PEDRETTVS chirurgus, qui inuenit tumorem

P. 83. durum, colore quidem naturali, sed superficie praeditum inaequali, varicosis vasis circumfusum, basi satis ampla profundaue instructum, infra quem femur oedemate tentabatur. Scirrhum ratus eum curari iussit panniculis aut aqua cum spermate ranarum madentibus, aut aqua, in qua auena pura decocta fuisset. Adhibito per 17 dies hocce remedio, tumor fuit suppuratus, apertus atque vulnus materiam stercus redolentem emittebat. Specillo in illud demisso corpus deprehendit ingens, fluctuans, prementi specillo obediens. Dilatandum ergo vulnus censuit, eum ob finem, vt materia ex ret et corpus extraheretur, quo facto forcipe corpus comminuit, cuius frustra educta stercus referebant diuturna mora admodum concretum. Quare de bubonocoele et rupto intestino dubitare non potuit. Sinus autem cernebatur superiora versus porrectus, in quem proximis diebus specillo cereo immisso, cauum longe lateque productum agnouit, quod tamen vtrum ad abdomen, an ad intestinum aliquod pertineret non ausus est definire. Vulnus curauit, qua ratione non declarauit, et aegra perfecte sanata est intra

decem

decem dies. Appendicis loco adiecta est historia morbi a BRAMBILLA curati. Puer scilicet annos natus duodecim, tumore circa umbilicum correptus erat. Tumor ille viginti dierum spatio mali maioris adeptus erat magnitudinem, cum saevis doloribus et febre vehementi. Certissima inflammationis et proximae suppurationis aderant signa; et intra paucos quoque dies tumor est exulceratus. Cum pure multa alui excrementa per vulnus fluxere, tertia autem die cum his vermibus erupit quatuordecim pollices longus. Faeces porro liquidae, cinereique coloris ad plagam tam constanter tenderunt, ut nulla cicatrix duci posset, quid quod aluus ipsa sensim consueta via relicta hic excessit. Cum autem multa impedirent, quo minus fasciis aliisque artis praesidiis vulnus cohiberet, neque ullo appareret modo qua conditione coecum esset intestinum, aluum artificialem, pyxidem bracteata, in quam ventris faeces reciperentur, construendam et umbilicari regioni alligandam curavit.

Physica autem, quae hic proponuntur, explicant p. 84.
mutationes, quas lac subit in ventriculo atque intestinis.
Causae cur lac dissimiles pariat effectus, ut aliquibus salubre sit, aut certe non incommodum, aliis vero noxam pestemque afferat, VERATTI studium excitarunt, ut in easdem inquireret, quod optime fieri posse existimavit, si comperire tentaret, qua lege illud in animalium digeratur ventriculo. Itaque multa animalia post adsumtum lac vel longiori vel breviori intervallo, incidit atque ex repetitis observationibus intellexit: Lac e ventriculo ad intestinum numquam ante delabi, quam coactum fuerit, ita ut cum tractabilitate, tum odore et sapore caseum secundarium aemuletur. In ruminantibus lac sero secedente cogitur in massam unam, in aliis animalibus ex eo fiunt massulae diversae, quasi totidem sero

p. 85. fero innatantes grumi, et ob plures ventriculos ruminantium, semper in ultimo illud occurrit. Neque quominus cogatur lac impedit quod antea ebulliuerit, aut ipsi saccharum, mel, aut sal fuerit admixtum. Coactum vero lac ventriculi motus, fero interim ad intestina descendente, subigit, vertitque in pulticulam recenti caseo liquato similem, sapore acri, quae facile per pylori angustias penetrare potest. Eadem ad intestina tenuia deuoluta solet multum de sua crassitudine ac lentore paulatim amittere. Numquam tamen, e quocumque colligatur intestino, spoliata inuenitur facultate, quam habet, collecta e ventriculo, vt alii lacti adiunctum illud cogat; quae quidem facultas, etsi minuatur in colo et coeco, tamen est illi in duodeno maior, quam in ventriculo ipso; id succo pancreatico, qui ipsi admiscetur, tribuendum est, nequaquam autem bili, quae potius ex natura sua videtur id attenuare, ac resolvere, quam figere. Experimentum cum lacte etiam bene firmat sententiam hancce, bilis enim lacti affusa nullam efficit densationem. Perpetuitas observationum docuit V. e naturae legibus esse, vt concoqui lac aliter non possit, nisi ante cogatur. Penes eos propterea, quibus ventriculi vitio lac satis nequit cogi, plurima oboriuntur incommoda: parum enim a naturali statu lac mutatum in intestina descendens, facile putrescit, et corrumpitur, sicque dolores, tormina, diarrhoeam, aliaque incommoda excitat. Sic quoque, si nimium densetur, crassitudine sua lacteorum vasorum minima oscula potest obstruere. Quid autem lac in ventriculo cogat, iam inquit? Calori hunc effectum non esse tribuendum patet ex eo: nam Noster lac per septem et amplius horas calori exposuit, et neque densum factum est, neque acidum; illudque saepius in eodem calore expositum, tantum leuissimum acorem cum

eum spissitate vix aliqua contraxit, non comparandum cum lacte coacto in ventriculo, et sane in aliud lac infusum cogendi facultate caruit. Neque acido occulto, quod in lacte insideat, tribuendus est iste effectus; lacti siquidem a VERATTO sic adhibito nec occultum acidum defuit, nec calor. Potius in ventriculi succis causa lac cogens videtur esse quaerenda, ac imprimis in saliva cum cibis in ventriculum demissis, et denique in succis ventriculi ob affinitatem cum saliva. Optassemus tamen vt hoc phaenomenon simul explicasset, qui fiat, vt tempore aestatis, et si tonitrua ingruunt, lac facile cogatur?

Differit in propria quoque commentatione *VERATTO de magnetica ferri virtute*. Reliquorum scriptorum summa est:

De thermometri vitiis duobus corrigendis, auctore p. 88.
FRANC. MARIA ZANOTTO.

Pro qua portione cum aquis fluminum quorumdam, dum tument, limus miscetur, auctore p. 91.
IOH. BACIALLIO.

Mechanica haec sistunt:

De metallicarum formarum, in quibus vitreae lentelaborantur, constructione. p. 93.

De staticae atque hydrostaticae principio decernendo, auctore p. 95.
ALPHONSO BONFIOLO.

De Maupertuisiano minimae actionis principio, auctore p. 96.
eod. BONFIOLO.

De corporum rotatione, auctore p. 98.
PAVLO FRISIO.

De motu rectilineo corporis attracti aut repulsi a centro mobili, auctore p. 99.
RICCATO.

Analytica; ad haec spectant commentationes. p. 100.

De seriebus geometricis GREG. CASALII.

De curvae catenariae aequatione CANTERZANI. p. 102.

De aequatione quadam differentiali FRISII. p. 103.

De integratione cuiusdam aequationis inter quas p. 104.

Tom. XXX. Pars I.

D

tuor

tuor variables, quarum una est functio trium reliquarum NICOLAI CONDORCETII.

p. 107. *De aequatione, cuius radices sunt binarum datae aequationis radicum summae*, ED. WARINGII.

Astronomica vero praecipunt,

p. 110. *De Bononiensi meridiana linea restituta dirigente* ALAMANNO INSVLANO.

De cometis duobus, quorum alter a. 1779. alter a. 1780. apparuit, auctore IOS. SLOPIO.

Hiscæ accedunt academicorum quorundam opuscula varia, quorum summam quidem iam antea exhibuimus, quia autem vberius ibi multa proponuntur, illa breuiter indicabimus eo ordine, quo in Commentariis vnum excipit alterum:

p. I. DOMINICVS GYSM. GALEATIVS *de sudore quodam, atque urina colore nigerrimo infectis*. Casibus quibusdam, penes BONETVM et in *Transactionibus Anglicis* obuiis, commemoratis, de mirabili in sudore illo, et de symptomatibus morbosis paulo fusius agit.

p. 13. FERDINAND. BASSVS *de nouis plantarum generibus*, quarum descriptiones hic exhibemus. Europaea est prima ad hexandriam pertinens classis, et polygyniam familiam; *Alisma parnassifolia* dicta, foliis cordato - acutis, petiolis nodoso - articulatis. Radix fibrosa, albida, folia radicalia longe petiolata, petioli breuibz veluti nodis, seu articulis donata; foliorum paginae cordatae, acutiusculae, virides, venosae, atque vtraque parte glabrae, e radice, cancrum percurrente sole, dodrantalis surgit caulis nudus, ramosus, summitatem versus, linearibus, acutisque stipulis ad exortum pedunculorum, ramorumque ornatus. Pedunculi vnciales singuli singulum sustinent album tripetalum florem. Semina circiter decem veluti in thyrsus collecta, reniformia, et seta unica praedita. Reliqui floscentiae fructificationisque characteres cum Alismæ characteribus accuratè

accurate conueniunt. MICH. ANG. TILLIUS plantam in horti Pisani catalogo *) exposuit, sed minus apte sculpta est. Altera est *Pforalea Palaestinae* Asiatica, p. 14. ad diadelphiam dodecandram classem spectans, foliis ternatis pinnato-quinatisque, foliolis ouato-acutis, integris, pubescentibus. Radix perennis, dilute lutea, vel ochroleuca, ramosa, fibrosa, fibrillis candicantibus instructa; primo vere emittit caules herbaeos, dein nonnihil lignosos, aliquando rectos, aliquando decumbentes, teretes, leuiter canaliculatos, virides, vel e viridi purpurascens, nonnullis villis candicantibus donatos, atque ad humanam altitudinem et amplius assurgentes. Folia per ramosos caules alterna, villosisque petiolis praedita, nunc ternata, nunc pinnato-quinata, foliolis ouato-acutis, integris, pubescentibus, petiolatis exornata, quorum foliolorum intermedia foliola in pinnato-quinatis sunt caeteris minora; ludit tamen haec planta proferens non raro foliola quaterna intermedio impari et extimo. Pedunculi omnes axil- p. 15. lares, plerumque spithamam aequantes, canaliculati, candidis villis pubescentes, stipulisque linearibus acutis donati, spicam florum sustinent. Flores inodori, sessiles, vel vix pedunculati, in spicam plerumque collecti, sed non raro interruptam, aliquando etiam, quamuis perraro ramosam, in unciales se diuidentem ramulos, item stipulis glandulisque instructos. Calyx monophyllus, quinquedentatus, venosus, pilosus, albidus. Florum alae albescunt, vexillum et carina purpurascunt. Semen vnicum, nigrum, candidis pilis hispidum, et longo incuruo rostro castanei coloris instructum. Reliquas omnes florescentiae atque fructificationis partes exacte cum *Pforalea* conueniunt. Sapor plantae primo mucilaginosus, in recessu vero austerus, et non nihil exrens. Cum sol cancerum percurrit, haec planta pri-

*) Vide Tab. XLVI. fig. 1.

- p. 16. mos explicat flores, exinde per totum etiam autumnum, prima semina Augusto mense maturat. Tertia planta est Africa *Felfel - Taval*, quae hucusque inter Tithymalos seu euphorbias locum sibi vindicavit, sed quoad flores nondum satis descripta, cum nemini Botanicorum eius flores concessum fuerit legere. Noster autem hanc plantam in hybernaculis suis habuit florentem, atque florentem ramum in spiritu vini exhibuit academiae. Florum autem characteres accito CÆIETANO MONTIO socio descripsit tantum, cum reliqua structura iam ab aliis Botanicis sit delineata. Sic autem illa se habet: Cal.
- p. 17. *Perianthium* monophyllum, quinquedentatum, minimum, acutum, persistens. Cor. Monopetala, rotata, quinquepartita, laciniis oblongis, linearibus, truncatis, emarginatis. *Nectarium*. Corpuscula quinque ovalia in centro floris simul coalita, cum corollae laciniis alterna, germina ambientia. Membranula veluti fasciola nectarii corpuscula ad basim circumambiens. Stam. *Filamenta* quinque nectarii breviora, parallela, atque inter nectarii diuifuras locata. *Antherae* quinque oblongae, basi bifidae, altera parte connuentes, acutae. Pist. *Germen* oblongum, bifidum. *Stylus* vix vllus, *stigmata* duo subrotunda. Per. *Folliculi* duo oblongi, uniloculares. Sem. non vidit, quum enim ad fructificationem accederent flores, infructiferi deciderunt. Ex his patet, hanc plantam minime ad triangiam tricoccam classem, siue ad Tithymalorum familiam pertinere, vti methodi Tournefortiae asseclae volunt, neque apocynis adnumerandam, neque ad dodecandriam trigyniam classem, aut ad Euphorbias Linn. pertinere, potius A. pentandriis digyniis accensens, collocando eam inter Cynanchorum genus, sic definit: Cynanchum (*viminale*) fruticosum caule filiformi volubili aphylo. Cuius synonyma: *Euphorbia* (*viminalis*) inermis

mis, nuda, fruticosa, filiformis, volubilis: cicatricibus oppositis. *Euphorbia viminalis*. *Tithymalus indicus* p. 18. vimineus penitus aphyllus. *Tithymalus ramosissimus* non frutescens penitus aphyllus. *Felfel-Tavil* Alpini. *Apocynon Guinense* mere aphyllum flore albo tetrapetalo odoratissimo. Hoc addendum, nonnullis notis a Cynanchis hanc discrepare plantam atque inter cynanchorum ac apocynorum genera militare. Auctores quoque de longitudine ipsius p. 19. dissentiunt, Noster autem asserit, praecipuos caules minimi digiti crassitiem saltem adaequare, et eius crassitiem non vbique eandem esse, plantamque suam ad longitudinem decem Parisiensium pedum et ultra accreuisse. Addit hisce aliquas florescentiae notas: Extremitatem plerumque versus volubili-um ramulorum erumpunt fasciculati flores octo simul, aliquando ex alternis, non raro etiam ex oppositis gemmis, et vsque ad viginti circiter, bene olentes, quorum odor ad odorem florum Periplocae Africanae, vel Philadelphi coronarii accedit. Calyx crassiusculus, e luteo viridis, scaber siue papillo-
sus, si vitro sit exploratus; ambitus vero lacinia-
rum calycis est veluti papyraceus, et albidus. Co-
rollae albae, vel vix luteolo glorian-
tur colore; nectarium candidissimum, et perlucidum, ita ut murrhinum candidissimum opus appareat; antherae luteae, et conniuenti extremitate croceae; vnus-
quisque flos suo instruitur pedunculo, qui pedun-
culi lineas tres, quatuorue longi, pallide virides,
recti, teretes, breuissimis, minutisque villis consper-
si, lacteo candidissimo succo turgent, sicuti tota plan-
ta, et imprimis iuniores ramuli, et pedunculi, ex-
ceptis tamen floribus. Lacteum autem succum,
quem rei herbariae cultores pro acri, caustico at-
que vesicatorio habuere, gustavit Noster, et illum amarum tantum et nonnihil austerum esse cognouit,

et minime exurentis facultatis, et fortasse praestantissimum erit remedium ad impetiginem, cutis maculas et infectiones curandas, si eo partes non semel illinantur.

- P. 21. Sequitur EVST. ZANOTTI commentatio de cometa anni 1779 adiecto simul observationum diario, et locis cometae ex observationibus.
- P. 31. IOS. VERATTI experimenta magnetica, numero XVII.
- P. 45. PAVLI FRISII de rotatione corporum, cuius pars
- P. 52. prior de methodo equitis IULII MOZZII, pars altera de noua eiusdem problematis soluendi methodo,
- P. 57. et pars tertia de methodo Comitum radicati agit.
- P. 64. EIVSDEM de aequatione quadam differentiali.
- P. 71. VINC. PUTII de analysi olei oliuarum.
- P. 75. FR. MAR. ZANOTTI de thermometris.
- P. 83. IOS. MOSCAE tentamen de nostrate febrifugo nouissimo ad Cl. SEB. CANTERZANVM Acad. Bon. a Secr. Vidit videlicet noster non semper usum corticis Peruvianum probos exoptatosque producere effectus; igitur de indigeno quodam febrifugo inueniendo ex vegetabilibusque parando cogitavit, quod
- P. 92. sub syrupi forma cum successu exhibuit. Haec autem est huius syrupi parandi ratio: sumantur partes aequales succorum depuratorum scordii, cardui benedicti, chamaemeli ac centaurii minoris, et congruenti quantitate saccharialbissimi paretur iuxta artis praecepta syrupus. Hi succi seorsim exprimantur sua quisque tempestiuitate, cum scilicet singulae plantae maxime vigent, neque adhuc perfecte floruerint, et seorsim quoque ac depurati seruentur.
- P. 93. Possunt quoque ex extracto pilulae fieri. Ratio autem eodem utendi haec est, ut praemissis emeticis, venae sectione et id genus aliis, vncia vna adultis, ad minorem quantitatem iunioribus in aquae vel gelidae, vel egelidae cyathum syrupus hic propinetur, sex aut

aut septem horis ante noui paroxyfmi acceffionem, fuae febris intermittens, fuae remittens fuerit. De- fcribit porro effectus huius febrifugi egregios, ad- ditis de eodem doctiffimorum virorum testimoniis.

IOH. BACIALLII *de luti quantitate in aqua Rhenip.* 100. *turbida anno 1720 decimo fexto cal. Aprilis inuenta.* Scriptum hoc aduerfus criminationes PLANCI et ZENDRINII directum eft.

EYST. ZANOTTI *de limi tumentium fluminum ad* p. 110. *mixti quantitate.* Occafionem huic commentationi confcribendae fuperiori fcriptiuncula BACIALLIUS fuppeditauerat.

IOH. CHRYS. TROMBELLII *ad* FRC. MAR. ZA- p. 118. *NOTTVM Acad. Praef. epiftola, qua respondetur quae- renti, an in multis Italiae locis filum ex genifta ad telas contextendas conficiatur?* Probat A. ex genifta non tantum, fed etiam ex vrtica artificiofe macerata, filum fubtiliffimum quidem, fed firmum ac confians deduci, atque ex eo non exigui pretii telas confici.

IOH. ANT. GALLI *de vfu interno mercurii fubli-* p. 119. *mati corrofui.* Septem hiftoriis accurate et diligen- ter confcriptis eius vfus quam maxime commen- datur.

VINCENTII RICCATI *de motu rectilineo corporis* p. 138. *attraeti, aut repulfi a centro mobili.* Difquis. I. -- a centro aequabiliter lato.

EIVSDEM *de motu rectilineo corporis attraeti, aut* p. 167. *repulfi a centro, quod fertur motu aequabiliter accele- rato, aut retardato.* Difq. II.

EIVSDEM *de motu corporis attraeti vel repulfi* p. 188. *in ratione directa diftantiarum a centro, quod quacun- que lege mouetur.* Difq. III.

EIVSDEM. *De motu corporis, quod iter facit in* p. 212. *medio refiftente in ratione velocitatis, et quod in ratio- ne diftantiae attrahitur, aut repellitur a centro quacun- que lege gradiente.* Difq. IV

- P. 230. LAUR. CANVTI *de feбри epidemica, quae urbem Comachium anno 1766 inuasit. Egregie descripta ac illustrata est haec febris, cuius delineationem iam in antecedentibus exhibuimus.*
- P. 238. IOS. SLOPII DE CADENBERG *Theoriae Cometarum anni 1769 et a. 1770. Theoria prioris deducta ex obseruationibus habitis Pisis in Academica specula, posterioris autem ex obseruationibus in specula Bononiensi habitis deducta.*
- P. 240. GREG. PHIL. MARIAE CASALII BENTIVOLI PALEOTTI *de seriebus geometricis.*
- P. 265. SEB. CANTERZANI *de curuae catenariae aequatione.*
- P. 269. IOS. VERATTI *de lacte obseruationes, et experimenta. Fufius superius dicta illustrantur.*
- P. 286. PETRONII MATTEVCCII *de staticae et hydrostaticae principio decernendo.*
- P. 295. FERD. BASSI *de Poreſſanarum aquarum accensibili vapore.*
- P. 308. EIVSDEM *de thermalium Poreſſanarum aquarum salibus.*
- P. 315. ALPHONSI MALVETII BONFIOLI *de Maupertuiſiano minimae actionis principio.*
- P. 344. IOH. BAPT. SCARELLAE *de principiis viſionis directae, reflexae, et refractae, caput IV. Tria quae antecedunt capita leguntur in Tomi V. parte altera *). Agit autem de aliis principiis tum in viſione reflexa, tum in refracta.*
- P. 373. NICOLAI DE CONDORCET *de integratione aequationis, cuius pars I. de integralis forma et determinatione vbi I. de aequatione primi ordinis, II. de aequatione vbi I. de aequatione primi ordinis, II. de aequatione secundi ordinis III. de aequatione tertii ordinis*
- P. 380. *et tantum IV. de aequationibus inter plures variabilibus.*

SEB.

*) Vide Comm. Noſtr. Vol. XVII. p. 593.

SEB. CANTERZANI, *de machinis duabus ad me- P. 382.*
tallicas formas, quibus vitreae lentes conficiuntur, con-
struendas inuentis.

CAIETANI MONTII, *de anguillarum ortu et pro- P. 392.*
pagatione.

CAR. MVNDINI, *de anguillae ouariis. P. 406.*

II.

FRANCISCI TAVARES, Med. D. in Conimbr. Vni-
uers. Mat. med. et Pharmac. P. P. O. Reg.
scient. Acad. Lisbon. Soc. Corr. de pharma-
cologia libellus, academicis praelectionibus
accommodatus. Conimbricae ex typographia
academico - regia A. C. MDCCLXXXVI.
Prostat apud I. P. Aillaud et Lipsiae apud I.
F. Gleditsch 8. pagg. 299.

Eo lubentius hunc libellum disquisitioni nostrae
submittimus, quo rarius ex his terris ad nos li-
bri perferuntur, et quo magis ille commendari at-
que laudari a nobis meretur. Minime dubitamus,
quin huic libro nomen breuis, accurati et in probum
ordinem digesti compendii pharmacologias sit iure
meritoque imponendum, quod et praeterea sedulo
legendum est, quia et CARTHEUSERI, VOGELII,
WALLERII, SPIELMANNI, BAVMEI, LEWISII alio-
rumque Doctissimorum virorum scripta consulta
sunt ab auctore, atque breuissime omnia proposita. In p. I.
prolegomenis autem pharmacologiae definitionem
exhibet, atque eam chemiae medicae partem esse
declarat, atque innuit, neque iniuria, eandem minus
recte ac accurate in chemicam ac galenicam fuisse
diuisam, agit deinde, quibus subsidiis atque doctri-
nis imbutus ad cognitionem huius artis accedere vnus
quisque

quisque debeat, atque tandem vtilitatem ac praestantiam huius artis vberius exponit.

P. 6.

Partibus autem tribus omnia comprehensus est A. Cl. et quidem in *parte* I. tractat de vasis, instrumentis pharmaceuticis, ponderibus, mensuris atque eorum hieroglyphicis characteribus, quorum commemoratio ea de causa nobis probatur, quia nomina Graeca, Gallica, Anglica, Lusitanica, Hispanica sunt adiecta, quorum notitia vtilis prae caeteris esse potest ac sedulo quibusdam commendanda, qui lingua exotica libros exaratos in nostram transferre, atque errores saepe grauissimos hoc in capite committere solent. His subiuncta est simplicium collectio, repositio ac duratio.

P. 44.

Pars II. praecipit de praeparationibus pharmaceuticis, in qua de puluerificatione, expressione, depuratione, euaporatione, solutione, crystallisatione, praecipitatione atque extractione agitur. Distinguit autem pro-

P. 106.

be extracta in liquida et solida, ad liquida refert infusiones vegetabilium in aqua, in aceto, siue aceta medicata, vinosa seu vina medicata, oleosa, siue olea per infusionem, decoctiones, olea per decoctionem, tinctu-

P. 118.

ras, essentias, elixiria, ac balsama odorata liquida.

P. 120.

Solida autem extracta sunt aquosa, siue gummosa, mucilaginosa, gelatinosa, dein spiritiosa siue resinosa, et tandem aqueo-spiritiosa, siue gummeo-resi-

P. 136.

nosa. Destillatio autem complectitur aquas destillatas simplices et compositas, spiritus inflammabiles et rectores, aquas stillatitias spirituosas, olea essentialia destillata, spiritus et sales alcalinos volatiles, horumque cum spiritibus inflammabilibus, oleis essentialibus et resinis combinationem, olea empyreumatica, spiritus acidus, spiritus acidus dulcificatus, mercurium destillatum rediuuium et antimonii

P. 169.

butyrum. Pergit ad sublimationem, cuius differentiam a solutione exponit, eius vtilitatem declarat,

ac modum indicat, quo illa peragitur. Hunc exci- p. 170.
pit calcinatio, quae in actualem, potentialem, ficcā,
humidā, perfectā et imperfectā diuiditur, qui-
bus et varia imponuntur nomina tostionis s. torrefac-
tionis, vstionis s. combustionis, incinerationis, de-
crepitationis, detonationis: tandem de calcinatione
immersua siue per menstrua et calcinosa vaporosa
seu philosophica verba facit, et vltimo differit de
vsu calcinationis proprie sic dictae. Transi- p. 174.
tionem, quae potissimum in conficiendo lapide in-
federali cernitur. Ratione vitrificationis autem vni- p. 175.
cum tantum, quod prostat in officinis, vitrum antimo-
nii laudat.

Pars III. de medicamentorum compositione et mix- p. 181.
tion agit, in qua de saponibus, de speciebus, de
syropo, melle, et oxymelle, de Looch, de emulsio-
ne, de mixtura, de conditis, de conseruis, de ele-
ctuario, de pilulis, de trochiscis, ad quos refert pa-
stillos, baculos, morsulos, morsellos, rotulas, tesse- p. 226.
las, easque in triangulares, orbiculares, quadratas,
pyramidales, cylindricas et rhomboidales, diuidit.
Porro de cataplasmate, linimento, vnguento et em-
plastro praecipit. His rite expositis medicamento- p. 252.
rum varias denominationes, diuersis eorum formu-
lis accommodatas addit, iuxta data praecepta conci-
nandis ac intelligendis. Tandem veterum Roma- p. 268.
norum et Atticorum vsitata pondera medicinali-
bus Lusitanorum accommodata adiecit, et sigillatim
de ponderibus Graecorum vsitatis, de antiquis apud
Romanos et Atticos fluidorum mensuris, de flui-
dorum mensuris apud Graecos, quibus characteres
additi sunt, occurrentes in codicibus manu exaratis
librisque impressis, vna cum nominibus Graecis ac
Latinis, de quibus ex Aegineta fusius egit IAN. COR-
NARIUS *). Neque praetermisit librarum ciuiliū
diuer-

*) de Ponderibus et mensuris vett. ad calcem Aetii.

diuersitatem hodiedum in Europa obuiam, et characteres apud medicos et chemicos auctores saepius occurrentes. Ex ordine quem sequutus est A. Cl. quilibet intelliget omnia in hoc libro bene disposita esse, praeterea vero commendandus ille liber ob breuitatem cum perspicuitate insigni coniunctam, atque eundem compendii loco in lectionibus academicis adhiberi posse commode censemus.

III-

D. GEORGE RVDOLPH BOEHMERS, *der Uniuerstaet Wittenberg Seniors, systematisch litterarisches Handbuch der Naturgeschichte, Oeconomie und anderer damit verwandten Wissenschaften und Künste. Erster Theil, allgemeine Schriftsteller, I. Band. Lips. bey I. F. Iunius 1785. 8. maj. 778 pagg. II. Band. 1786. 772. pagg. Zweyter, Th. Erster Band, Thierreich. 1786. 604 pagg. Zweyter Band 1786. 536 pagg. Dritter Theil Gewächsfreich, Erster Band. 1787. 808. pagg.*

h. e.

D. GEORGII RVDOLPHI BOEHMERI Vniuers. Witteb. senioris, Bibliotheca scriptorum historiae naturalis, oeconomiae, aliarumque artium ac scientiarum ad illam pertinentium realis systematica Pars I. Scriptores Generales Vol. I. et II. Pars II. Zoologi Vol. I. et II. Pars III. phytologi Vol. I.

Studium historiae naturalis nostris temporibus ita cultum, politum atque amplificatum ornatumque est, vt Bibliotheca huius doctrinae omnibus huius studii amicis grata acceptaque esse debeat, praeprimis

mis a tali conscripta viro, cui nihil intentatum in-
expertumque fuit, nihil occultatum quod suis coae-
taneis aequae ac posteris prodesse posset. Per qua-
draginta siquidem annos in colligenda adornandaque
bibliotheca illa in proprios primum usus, deinde
vero in communes, multus fuit, et opus non tumultu-
arium, sed bene digestum optimeque concinnatum
nobiscum communicauit, quod gratissimo agnosci-
mus animo. Eius enim cura et diligentia saepissi-
me animum nostrum in admirationem egit, multo
magis vero ipsius modestia ac humanitas, tam egre-
gie docto viro digna, mirifice nos affecit, qua inge-
nue ac liberaliter profitetur, non omnia in tam am-
plissima doctrina a se esse scripta laudata, et quam
plurima ipsi mansisse occultata. Et sane id nemo
ipsi etiam poterit vertere vitio, cum in omnibus bi-
bliothecarum scriptoribus, FABRICIO, HALLERO,
CREVZENFELDIO, CARRERIO, aliisque errores re-
periantur, ipsis condonandi, cum homines sint, a
quibus nihil humani alienum fuerit; interim tamen
eos omnes scriptores, quorum ipsi copia fieri po-
tuit, in usus suos conuertere studuit. Itaque ut in
vniuersum appareat, quo consilio haec scripta sit
Bibliotheca paucis exponemus. Primum enim non
solum libri, disputationes et alia schediasmata histo-
riam naturalem illustrantia hic laudantur, sed etiam
commentationes et observationes, quae in aliis ope-
ribus, societatum actis, collectionibus, diariis, aliis-
que scriptis periodicis quasi dispersae, et cum aliis
huc non pertinentibus mixtae sunt. In libris aliis
scriptisque, hic ordo seruatus est, ut titulus inte-
ger, quandoque tamen concinne contractus, dein
impressionis locus et annus, typographi vel biblio-
polae nomen, operis forma, et frequenter plagula-
rum, vel paginarum, et si quae adsunt, iconum nu-
merus notantur. Porro de celebriorum auctorum
vita et meritis quaedam hinc inde memorantur, vel
fontes

fontes adducuntur, quibus plenior haberi possit notitia. Dein librorum et specialium quoque commentationum recentiorum imprimis, recensiones adducuntur saepevariae, ex eiusmodi litterariis novellis, quae reliquis sunt vulgatiores ac praestantiores; hinc et inde partim aliorum, partim proprio iudicio interposito; illudque, uti et aliae adpersae annotationes nunc Latino, nunc Germanico exhibentur idiomate. Sed scripta deperdita fere nulla, et in Mss. delitescunt pauca, et ea plerumque modo nominantur, quae typis quoque exarata prostant; ita etiam illa omissa fuerunt, quae quidem aliquem cum historia naturali nexum habere videntur, ut sic dicta Cameralia, Iuridica, et quae ad hominis oeconomiam tantum pertinent; in aliis, ut sic dictis physicis, chemicis, pharmaceuticis, diaeteticis, technologicis, imo itinerariis, ea tantum commemorantur, quae cum historia naturali arctius cohaerent; materiae medicae vero scriptores necessario omnes adduci debuerunt. Scriptores generales, imprimis litterarii et commendatores ubique praemissi sunt, iidemque ac reliqui ordine chronologico dispositi, quorum plures prostant editiones coniunguntur omnes et primae statim subiiciuntur, quae editiones anno non notato prodierunt, ultimum locum occupant, tandemque sequuntur commentationes ex aliis scriptis commemoratae. Ordo autem in specialibus capitibus varius est, prouti res ipsa visa est postulare, sic enim monographi Zoologici et mineralogici secundum Linnaei systema, phytologici ad alphabeti seriem sunt dispositi; in illis, qui historiam naturalem regionum exposuere, videlicet, topographicis, floristis, adonistis et hydrologicis geographicus ordo placuit Cl. A. et qui circa unam regionem et locum versantur, coniunguntur, quo facile pateat, de quibusnam eiusmodi existant, et quinam illi sint.

sint. In scriptis inprimis ratione anni dubiis, auctores nominantur, qui illa commemorarunt; quae autem Noster ipse vidit perlustravitque caractere notare noluit, quum per se intelligatur, ea non visa esse ab ipso, quorum solus allegatus fuerit titulus. Porro scripta, quae inter se aliquem nexum habent, coniunctim proponuntur, sic commentatores Plinii, Dioscoridis cum eorundem editionibus simul recensentur, sic etiam post Musea, quae de corporum naturalium conseruatione, post mammalia, quae de lacte, eiusque praeparatis, post aues, quae de ouis et nidis, post apes, quae de melle et cera et s. p. agunt, scripta adducuntur et occasione adonistarum brevis hortorum historia exhibetur. Constituit autem A. usque ad annum octogesimum quartum huius seculi, scripta recensere in Bibliotheca, quae autem sequioribus annis prodire, de iis in supplementis agere decreuit. Caeterum optimos quosunque sequutus est auctores, atque de quamplurimis libris praeter aliorum iudicium suum interpōsuit, atque Latina lingua omnia explicauit, quo et ab exteris legi atque intelligi queant.

Breuem tantummodo delineationem operis no-Part. I. bis liceat proponere. *Introitus Sect. I.* scriptores Vol. I. litterarios generales inprimis medicos commemorat, p. 1. hic Bibliothecae, diaria, excerpta, biographiae etc. occurrunt. *Sect. II.* Lexica sistit. *Sect. III.* Collectio-p. 22. nes, quae complectuntur, miscellanea, disquisitio-p. 44. nes, epistolas. acta, commentarios Academiarum et societatum litterariarum, fasciculos animaduersionum, scripta hebdomodaria. *Pars I.* Scriptores p. 169. historiae naturalis generales. *Sect. I.* Litterarii, Commendatores, alique generalia exponentes. *Sect. II.* p. 185. Descriptores, ichnographi, systematici physici *Sect. p. 354.* III. Scriptores Bibl. et Critici. *Sect. IV.* Scriptores p. 369. microscopici. *Sect. V.* Museographi, quibus accedit appen-

- appendix de modo ac ratione corpora naturalia in
museis a corruptione defendendi, simul hic oeco-
nomica tractantur salituras, fumationem carnum
P. 434. piscium, etc. concernentia *Seç.* VI. Scriptores To-
pographici.
- Vol. II. *Seç.* VII. Medici, siue materiae medicae scripto-
P. I. res, veteres aequae ac recentiores, vniuersales et par-
ticulares et arcanorum quoque amici hic iusto ordi-
p. 302. ne proponuntur. *Seç.* VIII. pharmaceutici, agitur
hic non tantum de pharmacologia, pharmacopoeis,
medicamentorum compositione, sed etiam de dosi-
bus et formulis medicamentorum, dispensatoriisque.
- p. 341. *Seç.* IX. Chemici. *Seç.* X. Scriptores diaetetici, non
p. 393. tantum vniuersales sed etiam particulares et singu-
p. 553. lares. *Seç.* XI. Oeconomici *Seç.* XII. Technologici.
- Part. II. Insunt in altera parte scriptores Zoologici et qui-
Vol. I. dem in *Seç.* I. Vniuersales, haec sectio in subsectio-
p. 5. nes diuisa; in 1. proponit litterarios, in 2. descripto-
p. 62. res, ichnographos, in 3. Zoologos topographicos,
p. 72. in 4. biblicos et criticos, quos praepriis laudandos ac
commendandos esse censemus, in recte interpre-
p. 80. tandis locis scripturae sacrae Subf. 5. physicos
complectitur, ubi quae ad Zootomiam, physiolo-
giam ac psychologiam animalium pertinent, tradun-
p. 148. tur. Subf. 6. medicos recenset et quidem a. materiae
p. 155. medicae animalis b. veterinarios. Subf. 7. Venati-
p. 232. cos. *Seç.* II. Zoologos particulares exhibet, quae
p. 264. rursus variis absoluitur subsectionibus, quarum 1.
mastologos de mammalibus, lac et praeparata, mo-
p. 491. nographos. Subf. 2. ornithologos de auibus, et qui-
dem a. vniuersales b. de aucupio c. oeconomicos d.
p. 544. migrationes et hybernacula, e. physiologos f. oua g.
nidios h. monographos auium exhibet.
- Vol. II. Pergit Noster in Zoologis particularibus com-
p. 3. memorandis a quorum *Seç.* II. Subf. 3. orditur, at-
p. 48. que primum de amphibibiologis verba facit. Subf. 4.
ichthyolo-

ichthyologos nominat et a. generales b. regionum p. 62.
 c. piscatores d. diaeteticos et medicos e. physicos p. 76.
 f. monographos. Subf. 5. insectologos producit p. 120.
 a. generales b. entomologiam regionum c. physicos, p. 160.
 d. vtilitatem, noxam et destructionem insectorum, p. 180.
 e. monographos Subf. 6. helminthologos ubi a. in-p. 371.
 testina b. mollusca c. testacea d. Lithophyta, Zoo-p. 491.
 phyta, et quae ad vtramque classem spectant coral-p. 526.
 lia e. vermes et insecta varia, et tandem f. animalia p. 531.
 ficta et dubia in appendice proponuntur. Paemissa est
 huic volumini amica responsio ad recensionem ephemeridibus litterariis Gottingensibus particulae 110
 insertam, quae concernit potissimum primam partem huius bibliothecae, et quae responsio seorsim quoque prodiit *).

Scriptores phytologici in parte tertia eadem ac-Part.III.
 curatione quam praecedentes pertractantur et *Seß. I. Vol. I*
 yniversales, et quidem in subf. 1. litterarii, subf. 2. com-p. 15.
 mendatores, subf. 3. Lexicographi, subf. 4. institutio-p. 30.
 nes, subf. 5. systematici, subf. 6. descriptores, ichnio-p. 47.
 graphi, observatores etc. subf. 7. Floristae et adonistae, p. 89.
 subf. 8. biblici et critici, subf. 9. physici, subf. 10. medi-p. 384.
 ci, subf. 11. agricultura, subf. 12. cerealium cultura, p. 625.
 subf. 13. ager noualis, subf. 14. plantae errati-p. 650.
 cae, subf. 15. pratorum et plantarum pabularium p. 671.
 cultura, subf. 16. hortorum cultura, subf. 17. flo-p. 735.
 rum cultura, subf. 18. arborum cultura.

Ex hoc conspectu quilibet facile intelliget immensi laboris hoc esse opus, cui tantummodo Cl. A. ferendo par esse videbatur, ob doctrinae suae qualiscunque

*) D. GEORGE RVD. BOEHMER'S *freundschaftliche Beantwortung der in CX. Stücke dieses Jahres in den Goetting. gel. Anzeigen befindlichen Recension des ersten Theils des systematisch litterarischen Handbuchs der Naturgeschichte, Oeconomie, u. s. f. Wittenb. 1786. 8. pagg. 30.*
 Tom. XXX. Pars I. E

cunque praestantiam, ingenii acumen, iudiciiue alacritatem, et praeprimis ob amorem historiae litterariae, quam omnibus eruditis viris et medicis inprimis sedulo commendandam esse arbitramur. Interim ex animo optamus, vt reliqua volumina propediem publici iuris vna cum supplementis fiant, quo historiae naturalis amici et medici omnibus numeris absolutum opus, quo carere nequeunt, habeant, quod consulere atque ex eo animum pascere et alere possint. Criticis vero ac philologis, ob notitiam auctorum classicorum, sibi aliunde comparatam, augendam proderit, et theologis ad oracula scripturae rite intelligenda et explicanda multos nominabit, quos in suos conuertere vsus poterunt.

IV.

Acta Academiae Scientiarum Imperialis Petropolitanae pro anno 1779. Tom. III. P. I. Petropoli typis acad. Scient. 1782. 348. pagg. Eorundem P. II. pro anno 1779. ibid. 1783. 414. pagg. Eorundem Tom. IV. P. I. pro anno 1780. ibid. 1783. 403 pagg. P. II. pro anno 1780. ibid. 1784. 396. pagg. 4. cum fig. Prostant Lips. ap. Gleditsch.

Eodem modo in recensendis laboribus celeberrimorum huius academiae sociorum versabimur, quo hucusque vsi sumus. Indicamus itaque primo quae ad *mathematicas* spectant *doctrinas*. Agmen vero ducit.

T. III.

P. I.

P. 3.

P. 30.

1. Cl. LEONH. EVLER *de formatione fractionum*

continuarum.
2 EIVSDEM, *de tribus numeris quadratis, quorum tam summa, quam summa productorum ex binis sit quadratum.*

3. Cl.

3 Cl. I. A. EVLER *ad dissertationem Patris prae-* p. 40.
cedentem commentatio.

4. Cl. A. J. LEXEL, *de epicycloidibus in superfi-* p. 49.
cie sphaerica descriptis.

5. Cl. LEONH. EVLER, *trigonometria sphaerica* p. 72.
uniuersa, ex primis principiis breuiter et dilucide de-
scripta.

Physico-mathematica autem continent.

6. Cl. LEONH. EVLER, *de motu oscillatorio mix-* p. 89.
to plurium pendulorum ex eodem corpore mobili sus-
pensorum.

7. EIVSDEM, *inuestigationem motuum, quibus la-* p. 103.
minae et virgae elasticae contremiscunt.

8. EIVSDEM, *coniecturam circa naturam aeris,* p. 162.
pro explicandis phaenomenis in atmosphaera obseruatis.

9. Cl. PETR. INOCHODSOF, *descriptionem instru-* p. 188.
menti ad decliuitatem locorum mensurandam apti.

10. Cl. C. G. KRATZENSTEIN, *tubi iconantidi-* p. 192.
ptici suae duplicantis emendationem.

11. Cl. LEONH. EVLER, *annotationem in prae-* p. 201.
cedentem dissertationem.

Physicam autem doctrinam suis commentationi-
bus illustrarunt ac locupletarunt.

12. Cl. C. F. WOLF, *de vesiculae felleae humanae* p. 205.
ductusque humani cystici et choledochi superficibus in-

ternis. Laetati nuper sumus, quum comparatio-
nem Cl. A. vesiculam felleam inter tigridis et leonis
egeremus, atque intelligeremus eundem proprias
quasdam et in vesicula fellea humana detexisse stru-
cturas, vnde optauimus, vt eadem ab ipso A. Cl.
palam exponerentur, et gaudio nos maximo affe-
ctos esse profiteamur, quum iam esidem hic reperi-
mus. Primum detexit plicas egregias in collo ve-

p. 206.
ficulae, alias non in singulis corporibus reperiun-
das. Cysticum ductum vidit plenum trabeculis et
cellulis singulari structura, ductum autem hepati-

cum, inprimis choledochum, intus conspersum hunc cunis copiosissimis muciferis. Vesicula ipsa secundum longitudinem incisa bileque elota, pulchram exhibuit superficiem internam, vulgo villosam dictam, quam tunica efficit tenera, mollis ac quasi pulposa. Praeter villos, rugulae inprimis in vniuersa interna superficie et pori quidam muciferi notari merentur. Illae rugulae leuiores, minores et subtiliores sunt quam leonis et tigridis, atque tam tenues, ut paene vbi que filum mediocre crassitie vix excedant, et tamque subtile reticulum faciant, ut areolae rugis inclusae, lenticulam rarius, saepe vix granum papauerinum recipiant. Quae quidem reticulata structura tenerior pulchriorque, in parte collo propiori, fundo et ampliori vesiculae conspicitur parte. Praeter obscuriorem in quibusdam locis faciem reticularis haec fabrica nullibi euanescit aut in aliam rugarum dispositionem transit, quemadmodum in leonis et tigridis vesicula observatur. Rugulae ipsae a membrana interna laxiori, non a fibris propriis reticulatim ductis efficiuntur. Quaedam areolae reticuli poris muciferis, paucis per omnem internam superficiem dispersis, rarisque, vix ultra viginti praediti, quarum minimi setam porcinam vix admittunt. Aptum hic mucum secerni ad leniendum defendendumque parietem vesiculae aduersus acredinem Auctori videtur vero simile, quoniam et in aliis visceribus pori huic fini inseruiunt. Ratione vero plicarum vesiculae felleae humanae iam iam ab aliis descriptarum affirmat Noster, multa incerta et falsa inesse his descriptionibus. WINSLOVIVS siquidem magnum numerum plicarum reticularium adesse credidit, easque inprimis versus collum vesicae fieri longitudinales, sed neque magnus est numerus, neque plicae reperiuntur, nam rugas reticulares in superficie interna obuias confusas esse a WINSLOVIO declarat, neque in collo, corporeque vesiculae

ac ductu cystico longitudinales plicae reperiuntur, neque in collo rugae sunt. HALLERVS contra collo vesiculae et ductui cystico molles adscribit rugas, a flexionibus colli et ductus intus productas, et in siccato folliculo aliquam valvulae spiralis speciem referentes, sed plicae colli a flexionibus eius non pendent, efficiuntur potius sola interna tunica duplicata, et manent constantes, etiamsi vesicula et ductus ab omni vinculo externo solvantur et extendantur. Neque vidit Cl. A. vnquam plicas longitudinales in humana vesicula, quarum praesentiam quoque HALLERVS affirmat. Probe igitur distin- p. 210. guit Noster veras plicas a rugis, easque a flexionibus colli vesiculae ac ductus cystici in progressu factis minime pendere arbitratur. Nam hae solum colum seu partem ductui cylindrico proximam, angustiore vesiculae ad septem quasi linearum longitudinem usque a principio ductus occupant; nec quidquam iis simile in reliqua ampliori vesiculae parte observatur. Ad ductum vesiculae sunt transversim collocatae, et circulos quasi integros in integra vesicula repraesentare videntur; quae simplices scilicet plurimam partem et separatae ab altera, nihil aut compositionis aut reticulatae structurae in se admittunt. Quinque plicas in exemplo quodam nu p. 211. meravit, nec facile illas hunc numerum excedere autumat. Prima ductui cystico proxima minima est, et similis trabeculis transversalibus ductum occupantibus, reliquae maiores latioresque sunt. Secunda et tertia in incisa vesicula semilunares figura plicas referunt; circulares autem in integra esse videntur. Quarta figura binis prioribus similis, magnitudine tertiae aequalis est. Quinta aliquo modo reticulata et composita ex quatuor minoribus plicis irregulariter connexis, et cum quarta in parte sinistriori cohaerentibus. Tota natura autem diuersa est

rugis reticulatis ampliorem vesiculae partem occupantibus. Hae plicae sola interna tunica duplici efficiuntur, laminis, quibus constant, duplici teneriori cellulosa coniunctis. Neque evanescunt etiamsi ab omni cellulosa externa vesicula, imo a involucrio externo, quod ab hepate habet, liberantur. Inter plicas, rugas et valvulas differentia quaedam intercedit. Plica simplex tunicae internae vasis, receptaculi alicuius duplicatura est, intra cavitatem notabiliter eminens, et margine tenui, plerumque exciso, terminata; quae fluidum quidem remanens in suo progressu, at iter dirigere fluidi istius aut iter terminare nullo modo potest. Ruga minus eminens nec margine acuto terminatur, sed dorso potius seu facie convexa, cylindrica in cavitatem spectans. Valvulae duplicatura similis plicarum est, et ita disposita, parietique adhaerens vasis, in quo continetur, ut fluido ex altera vasis parte veniente, ad parietem applicetur, plenamque sic transituro fluido viam concedat; veniente autem ex parte opposita extenditur, et viam occludat; eaque ratione fluidi iter dirigat. Structura autem plicarum in cystici ductus cavitatem diuersa quoque est a plicis colli, et reliqua partis rugis reticularibus. Fila enim sunt crassa breuia, siue trabeculae transversae, irregulares figura, triquetrae, quadrangulae, vel teretes, quibus repletus ductus cysticus quasi repletus esse videtur. Ratione latitudinis, crassitudinis atque tenuitatis quae differunt, nonnullae simplices sunt, pleraeque autem compositae et quasi ramificatae. Extremae plerumque latioribus parietibus ductus adhaerent in media parte tenuiores sunt. Pleraeque transversae sunt et ab vno ductus pariete recta in oppositum transeunt; vna tamen vel duae possunt longitudinales censeri. Fabrica harum trabecularum cellulosa tela est, tenui interna membrana ductus vesicae

ta. In vniuerso ductu cystico nouem aut decem sunt p. 214.

transuersales trabeculae, et cavitates ductus ab ipsis in totidem folliculos seu cellulas diuiditur. Hae, vt septula ipsa, variae figurae ac magnitudinis sunt, profundae tamen omnes et anfractuosae. Interstitiis variis, aut osculis, foraminibusque saepe exiguis inter se communicant, et bilis lento gradu in iis promoueri, nec raro retineri, aut diutius commorari videtur. vt in folliculis vesiculae tigridis et leonis, quibuscum aliquam conuenientiam habent. In fundis cellularum pori muciferi quoque passim. Obiter notatur HALLERVS, qui structuram internam ductus cystici et vesiculae fabricam in vniuersum eandem esse pronunciauit. quod quidem de tunicis huius ductus, non de interna superficie valet, vt ipse monuit. Rugas quoque ductui tribuit intus, quae tamen sunt trabeculae, atque plicas cum rugis confudit. Lacunas porro ductuum hepatici et chole-

p. 216.

dochi DUVERNEY et MALPIGHIVS vidisse sibi persuadent, BERTRANDI negat, et ipse HALLERVS *) de existentia harum lacunarum persuasus non fuit. Res igitur ipsa paulo accuratius inquirenda est. Haud dubie interna tunica ductus choledochi trahit originem a villosa intestinorum, vel tamen continua ab ea ducitur per totum biliferorum meatuum systema. Non autem propterea eandem retinet naturam, quemadmodum enim tunica adnata oculorum corneae addita, vehementer a cute cui similiter cooptina est, differt, sic aequae tunica interna choledochi et ductus hepatici diuersa est a villosa intestinorum.

Saltem nullum indicium villorum in suis exemplis p. 217.

ribus Noster vidit. Tunica vbique laeuis fuit in homine, leone, tigride. Neque reticulatam structuram in his ductibus reperit, nisi in primo choledochi ab intestino initio, et in illa eius parte, quae inter

E 4

ter

*) Elem. Physiol. T. VI. p. 567.

- p. 217. ter tunicas intestini continetur. In ea reticulum conspicitur in primis in ipso ductus in intestinum introitu, quod teneritate et elegantia structurae multum illum superat, quo vesicula intus ornatur. Inde deorsum ad ostium usque, quo ductus pancreaticus in choledochum inseritur, et usque ad aperturam huius in intestinum, fabrica reticularis paulo obscurior est. Ibi autem, ubi se sub intestini membranas ductus recipit, usque ad ortum eius ex hepatico et cystico ductu, simplex et laevis est superficies, superius quidem et propius ductui cystico, striis longitudinalibus leuiter impressis notata, inferiorius autem his aequae et rugis carens reticularibus. Vniuersa laevis superficies lacunis conspersa est muciferis. Copiosissimae et quasi congregatae sunt in media ductus parte; inde deorsum ad duodenum usque rariores ac rarissimae. Istae lacunae differunt paululum a poris vesicae, paruae enim sunt, sese insinuant oblique, quia ad superficiem fere parallelae, sub tenuem ductus tunicam internam, quae lacunulae cavitatem tegit, et tenero margine exci-
- p. 218. so, ostium eius formant. Ex ostio saepe sulcus quasi continuatur, in quo liquidum expressum defluere videtur. Similiores sunt lacunulae illae his, quae in viis vrinariis et vagina muliebri inueniuntur. Porri vesiculae autem recta in superficiem membranae internae descendunt et tanquam foraminula caeca profunda apparent. Ductus hepaticus aliquam reticuli obsoleti speciem prae se fert. Rugulae sunt tenuissimae, areolaeque inclusae vix seminis papaveris granum admittunt. Illae ad latitudinem meatus ductae sunt, hae figuram habent transversim oblongam. Ad finem ductus inferiorem, ubi cum cystico coniungitur, haec subtilior, quasi reticulata structura observatur. Superius superficies laevis et aequalis est, ut in choledochu. Lacunas paene
similes

similes lacunis choledochi, nec raras habet ductus hepaticus in primis in parte superiori, in inferiori subreticu.ata parte rariores sunt, et ad poros vesiculae magis referendae. Simili modo in ima choledochi parte, quae intra duodeni membranas continetur, mucifera organula rariores reperiuntur, quae aequae poris vesiculae. structura situque conueniunt. Mirum autem videri oportet, quod hepaticum du- p. 219.
ctum et ductum choledochum, quos tamen bilis modo transit, tanta cryptarum muciferarum copia munitos videamus; tam sparsos contra rarosque inueniri in vesicula fellea, in qua bilis colligitur, diutius moratur, et maiorem acredinem contrahit. Ratio autem huius rei exinde patet: In vniuersum minus sensibiles, minusque irritabiles videntur esse tunicae villosae, quam illae quae leues, aequales ac tensae sunt, siquidem pariter vtraeque ex cute continuantur; videnturque ipsi villi, quos nerui non ingrediuntur, aliquod munimentorum genus contra acredinem suppeditare. Quodsi nunc ipse primarius naturae finis in fellea vesicula fuerit, vt bilis morando maiorem acredinem contrahat, si inutiliter illa et praeter necessitatem mucos onerata fuisset leniente, sibi ipsi naturam suoque fini contrariam fuisse facile intelligitur. Villis igitur potius absorbentibus ipsis et ad acredinem in bile procreandam et ad defendendam vesiculam contra eam acredinem in cystide, lacunis utebatur in ductibus natura, quos bilem celerius transire oportebat. Dissensus denique auctorum, quorum quidam villos et rugas viderunt, alii mucum et lacunas, et vnaquaeque pars ad exempla prouocat, tunc ita sunt conciliandi: duplices corporis humani structurae dantur, et duplicibus ideo ad eam repraesentandam exemplaribus iconibusque opus erit.

p. 224. 13. *Anatome musculi subcutanei in erinaceo Europaeo* LINN. auctore BASILIO ZOVIEW. Brevis myologiae erinacei tractatio qualem quamplurimi auctores offerunt minus satisfecit nostro, eam potissimum ob causam, quia singularis natura erinacei in globum sese conuoluendi ex eadem, vti et plurimum mammalium motus declarari non potest, ideoque accuratius musculum subcutaneum, a quo hi motus pendent, descripsit, atque lacunam in historia huius animalis obuiam expleuit. De nomine primum rationem reddit, quod ipsi competit a situ, et quamquam inter corium atque illum tenue stratum pinguedinis reperiatur, tamen ob unionem per fibras sic appellari potest, quoniam semper a potiori fit denominatio. Musculus ipse corio spinoso remoto a parte posteriore rotundus est, quasi scutum representans, totum dorsum a nucha per brachia, coxas, ad caudae basin tegens, in medio tenuis fere transparens, fibris longitudinalibus parallelis, transuersalibusque exiguis; in circumferentia vero crassus, latus, super latera effluens, fibris circularibus, continuis, contiguisque ad latera cum fibris rectis musculi subcutanei ventralis. Ex fibris autem emittuntur fasciculi siue appendices ad varias corporis partes

p. 225 pro sui infixione. Primus fasciculus ab interno margine ceruicem integente paululum lateraliter exortus dirigitur antrorsum per frontem ac latera capitis; relicto in vertice nudo interstitio, inseriturque in ossa nasalia, reliquisque autem fibris vel in musculum orbicularem oculi, vel sub orbita transeuntibus in constrictorem labiorum, inferiora autem versus ex eodem loco per latera colli emittuntur fibrae latissima serie circa humerum se flectentes ad pectus, ubi tamen mediam vniuersam sterni longitudinem occupant sibi pro insertione: ex ipso sterno surgunt aliae fibrae, quae formantes tunicam collum ante-

rius

rius plenarie obtegentem, tendunt tum oblique ad latera faciei; postea cum fibris seriei cervicalis se coniungentes, tum recta ad mentum totamque faciem capitis inferiorem se inferentes cum reliquis vel in constrictorem labiorum, vel in marginem maxillae inferioris. In lateribus amplum foramen relinquitur pro pedibus anterioribus, quorum sub axilla fibrae submarginales muscoli scutiformis coniunguntur cum fibris rectis muscoli subcutanei ventralis, ita ut vnum musculum efficiant et sic descendunt ad femora usque, ubi denuo separantur, dorsalesque concomitantur circularem suum marginem ad caudae basin, circa quam illae rursus secedunt vno fasciculo sat lato deorsum se circa clunes inflectentes, confundunturque ad scrotum cum fibris rectis muscoli subcutanei ventralis, altero vero angustiore adeunt caudam. Pectorales vero muscoli simul detracta pelle in conspectum venientes nascuntur directe ex eodem sterni loco, unde tunica muscularis partem anteriorem colli inuestiens oritur, transversaliterque principio sub illa decurrentes, postea emergentes insiguntur in medium ossis brachii. Ex eodem loco ab utroque brachio venit series fibrarum primum non valde lata; sed unitae simul circa apophysin ensiformem diffunduntur per totum ventrem, musculum subcutaneum ventralem e fibris rectis constituentes, quae in lateribus cum fibris muscoli scutiformis dorsalis iunctae, relicto prius pro libero motu pedum anteriorum spatio, glandulis axillaribus implendo, faciunt trunci quasi tunicam communem; quae denuo non prius finditur, quam ad originem femorum, ubi fibrae laterales rectae secedunt quaedam, aliae antea descendentes fere recta per inguines cum rectis ventralibus parallelae, et incurvantes se in semicirculum ad basin scroti inseruntur in fibras ad scrotum ab altero latere venientes; exte-
riores

P. 27. riores vero harum incuruatarum fibrae, post insertionem in se fasciculi a dorsali per clunes venientis, secedunt ibidem integro fasciculo, descenduntque ad caudae basin, in quam inferuntur. Vsum autem suum musculus sic exserit: appendices videlicet antrorsum in caput retrorsumque in caudam se inferentes, ac laterales contiguitates cum subcutaneo ventrali inferuiunt pro retentione musculi dorsalis scutiformis in suo situ per dorsum expanso, ut ille in conuolutione animalis in globum extendatur in omnes partes, corpusque vniuersum obteget; vel quum animal aculeos suos erigere dorsumque solum constringere velit, ne musculus dorsalis cum fibris suis circularibus fluctuet, hae appendices retinent illum in debito situ. Tunica subcollaris autem inferuit tum adductioni capitis ad sternum, tum fixationi musculi dorsalis ad idem sternum. Musculus subcutaneus ventralis vere iuuat pedum anteriorum per pectorales complicationem, inflectit integrum corpus adducendo anum ad caput, applicatque simul ope seiunctorum fasciculorum caudam ad scrotum.

P. 229. 14. *Descriptio piscis non descripti, qui pertinet ad genus scarorum FORSKALII*, auctore Cl. B. ZOOVIEW. Antiquis scarus erat piscis saxatilis, squamosus, esu deliciosissimus sapidissimusque, hodie obscurus, quem LINNEVS ad labros refert, quia vero genus labri male determinatum est, et inter affines sparos, sciaenas, et percas vacillet, alii contra callyodontes, quidam sargos nominauerint; hinc, quum FORSKAL. multo plures in itinere suo versus orientem obseruauerat Callyodontas, maluit illis nomen vetus scarorum imponere, eiusmodi autem habuit Noster in Museo, quem ob porrectas in antrorsum maxillas *scarum maxillosum* appellat, forma et magnitudine cyprini carpionis. Cuius haec est facies: *Corpus catheto-platum, ouato-oblongum, pingue,*

gue, squamosum, squamis magnis, orbiculatis, rigidis imbricatis, striatis, ciliatis; vittatum, vittis in spiritu obsoletis, perque solas maculas in medio squamarum restantes recognoscendis. *Caput* proportionatum, cathetoplateum, declivae, squamosum praeter frontem, genas, gulamque alepidotas; rostro subporrecto; maxillis ceu dentibus extra os prominulis, latis, conuexis, per medium fissis, margine acuto, subcrenulato, inferiore subeunte superiorem, cuius ad rictus labiorum utrimque lateraliter extrorsum prominent apophyses subulatae, acutae, longitudine paulo extra labium. *Labia* carnosa, ad marginem attenuata, simplicia, ad rictus duplicata, interiora introrsum papillosa. *Nares* geminae. superae, oculis proximiores, remotiusculae; anteriore minore subrotundo, posteriore maiore, semiorbiculato. *Oculi* proportionales, superi, depressi, rotundi; membrana nictitante circulari semitecti; iridibus aureo nitentibus, papilla subglobosa. *Opercula* branchialia duplicita, flexilia, ad marginem cute circumdata, arcuato-acuminata, libera, in media superficie squamis tecta; membrana branchialis quadriradiata. *Apertura* branchialis in latere arcuata, ampla, tecta. *Gula*, thorax, abdomen, dorsumque, rotunda; lateribus planis, aequalibus. *Linea lateralis* duplex, altera dorso parallela ab aperturae branchialis angulo superiore incipiens cumque pinna dorfi desinens, altera ab hocce loco in medio latere inchoans, recta ad basin caudae tendens. *Anus* post aequilibrium. *Cauda* carnosa. *Pinna dorfi* solitaria, longitudinalis, continua, aequalis, coriaceo radiata, radiis robustis 19. quorum 9 priores simplices, reliqui ramosi. *Pinnae pectorales* sub linea longitudinali, proportionales, acuminatae, radiis 14. *Pinnae ventrales* 6. paulo post pinnas pectorales, vicinae, minimae, acutiusculae, radiis robustioribus,

stioribus; squama inter illas lanceolata, a lateribus oblongo- acuminata. *Pinna ani* aequalis, ab ano per duas tertias partes caudae excurrens, radiis firmis 11. quorum duo solummodo anteriores simplices, reliqui ad apicem in ramos soluti. *Pinna caudae* subaequalis; laciniis acuminatis, radiis validissimis, ad basin squamis stipatis. Habitat in mari rubro, etiam mediterraneo.

P. 233. 15. *Exemplum electricitatis praeternaturalis* auctore Cl. N. OSERETSKOVSKY. Aduersus GAVBIUM ostendit Noster, dari quoque homines, qui in statu sano, absque villo morbo manifesto, praeternaturali cuidam electricitati sunt obnoxii. Exemplum huius rei affert Michaellem Puschkin, incolam vrbis Tobolsk, qui per se adeo fuit electricus, vt, qui ipsum, aut eius tibialia sericea protinus detraxit, ictu admodum sensibili inde afficeretur. Historiam autem vniuersam ad Ill. Melissinum Vniuersitatis Caesariae Curatorem perscribendam curauit. Experimenta postea instituta docuerunt istum non omni tempore, nec sub omnibus circumstantiis, tanta gaudere virtutis electricae copia, vt illa clare se manifestet, statim ac quis tangere illum tentauerit. Detrimenta enim caperet eius valetudo, neque se tangi pateretur, quum interdum attactus aliorum ipsi dolorem creet. Tantummodo enim hieme ipsi haec inest virtus, et tunc requiritur, vt laneum ille plantis pedum supponat pannum, et pellem qua induitur sibi demat, quando aliis se electricum probare incipit. Quum enim ligneo insistit pavimento, inermis est adeo, vt ab omnibus impune tangatur. Senes vero quibus calor internus multum imminutus est, a contactu vehementius afficiuntur quam iuuenes, minus vel plane nihil experitur qui corpus nimio motu supra modum calefecit, vnde constans veraque est observatio, plus ignis electrici attrahere

eos, qui minus caloris in se habent. Vxor illius p. 236.
per commercium cum suo marito eiusdem virtutis
fit in hieme ita particeps, vt etiam si oscula sibi mu-
tuo figant repellantur a se ictu electrico. Eiusmo-
di historia exstat quoque in Actis Academiae regiae
scientiarum Parisinae *), quae confirmat theoriam **)
cum nostra: Nerueum fluidum igneum esse; pote-
ritque instar electrici, phlogisto semidecomposito,
aliisque peregrinis, esse modificatum. Non obstat
diffusio per totum corpus, quum diffundi videamus,
in actione citius, praesertim mentis. Nec obstant
non videndi tubuli, quum tubulis non indigeat
subtilissimum fluidum, per solida apta, et secun-
dum illa mobile, arctissimae compagis interstitia
liberrime penetrans. Fauent theoriae citissimus ef-
fectus, influxus in sanguinis crasin, digestionem,
corporis robur, et quas ab iis patitur, affectiones.
Peccat modis nondum satis perspectis, probabiliter
copia, motu.

Astronomica tandem sunt:

16. CL. LEONH. EVLER, *Theoria paralaxeos ad p. 241.*
figuram terrae sphoeroidicam accommodata.

17. CL. A. I. LEXELL, *de aestimando tempore, p. 279.*
quo diameter solis per circulum quendam suae vertica-
lem, suae horizontali parallelum transire videtur.

18. EIVSDEM, *Observationes de problemate, quo p. 300.*
quaeritur eleuatio poli ex obseruata, altitudine solis, ex
obseruato quoque tempore, quo diameter solis filum
aliquod, suae verticaliter suae horizontaliter dispositum,
pertransit.

19. CL.

*) Histoire de l'Acad. royale des sc. pour l'année
1777. et Journal de Savans au mois de Mai 1781.

**) diff. de igne, sanguini prae chylo, lacteque essen-
tiali §. 24. Petrop. 1777.

- p. 310. 19. Cl. NIC. FVSS, *animaduerſiones ſuper principes methodos corrigendi diſtantiās apparentes lunae a quadam ſtella, relatas ad effectus refractionis et paralaxeos.*
- p. 340. 20. Cl. STEPH. RYMOVSKI, *obſervationes aſtronomicae Petropoli habitae.*
- P. II. *Mathematica altera in parte ſunt:*
- p. 3. 1. Cl. DE CONDORCET, *ſuper functiones indefinitas.*
- p. 29. 2. LEONH. EVLER, *de ſerie Lambertina, plurimisque eius inſignibus proprietatibus.*
- p. 52. 3. Cl. A. I. LEXELL, *continuatio diſſertationis de methodis integrandi aequationes differentiales lineares in Tomo actorum I.*
- p. 81. 4. NICOL. FVSS, *Animaduerſiones ſuper problema calculi probabilitatum.*
Phyſico-mathematica autem continent.
- p. 95. 5. LEONH. EVLER, *de motu oſcillatorio pendulorum ex filo denſo dependentium.*
- p. 106. 6. EIVSDEM, *dilucidationes ſuper aliquot caſus aequilibrii difficilioreſ*
- p. 116. 7. EIVSDEM, *determinatio omnium motuum, quos chorda denſa et uniformiter craſſa recipere poteſt.*
- p. 126. 8. EIVSDEM, *de proprietatibus triangulorum mechanicis.*
- p. 156. 9. ANTON. LAR. LORGNA, *de curuarum in concamerationibus impulſu, noua theoria.*
- p. 188. 10. LEONH. EVIER, *de figura curuae elaeſticae contra obiectiones quaedam Ill. D'ALEMBERT.*
Phyſicam autem doctrinam illuſtrarunt.
- p. 195. 11. Cl. GUIL. SVIEF, *Blenniorum duas ſpecies ex muſeo Academico deſcriptas, nobis proponendo.*
Prima ſpecies eſt Blennius muraenoides, cuius deſcriptio haec eſt: Corpus compreſſum, enſiforme, alepidotum, laeue; cute trunci fulco-cineraſcente, capitis

capitis ventrisque albicantiore. *Caput* catheto-pla-
teum, proportionale, descendens, apice subretuso,
nudum, subtuberculatum. *Os* mediocre, oblique
transuersum, rictus valde descendentibus. *Rostrum*
obtusiusculum, trigonum, breue; maxillis aequali-
bus; superiore sursum compressa, lateraliter expla-
nata, inferiore plagioplatea, ascendente, posterius
diuisa; labiis carnosus, laxis; superiore integro, in-
feriore lateraliter tantum intra foueam condendo;
dentibus minutis, rectis subaequalibus, anterioribus
duplicis seriei. *Nares* anteriores, tubulosae, solita-
riae, minimae, labiis proximae. *Oculi* mediocres,
supremi, vicini, rostro propinquiore, depressi, oua-
les, nudi, iridibus liuidis vel nigricantibus; pupilla
albo-flaua. *Opercula* branchialia simplicia, acumina-
ta, frenata, freno posterius ab angulo aperturae ad
pinnam pectoralem excurrente, laeui, tegentia.
Membrana branchialis triradiata, cutanea, in medio,
vbi fissura maxillae inferioris est, introrsum plicata,
postice explanata, patens. Apertura branchialis la-
teralis, (a tergo examinanda) mediocris, oblonga,
operculata. *Pori* circa oculos per arcum orbitae in-
feriorem in aequali distantia siti 8; totidem a verti-
ce utrimque per genam atque maxillam inferiorem
usque ad labium inferius; tres eorundem in vertice,
duobus nempe in utroque bregmate, et vno in media
fronte. Eorundem in loco, vbi spiracula lateralia
muraenis sunt, quinque in linea recta siti, lineae
lateralis correspondentes. *Frons* triangularis, con-
uexiuscula, nucha gulaque planiores. *Truncus* com-
planatus; dorsum monopterygium; pinna aculeata,
cute vestita longitudinali, continua, connata, acu-
leorum apicibus solis extra cutem eminentibus. La-
tera complanata; linea lateralis vix conspicua, nisi
ad caudam, media. *Anus* in medio corporis ad exor-
tium pinnae ani. *Pinnae* pectorales oblongo-rotun-
datae.

datae. Pinnarum ventralium loco aculei minimi vix
conspicui. Pinna ani longitudinalis, aequalis, con-
nata cute tecta, aculeis mollioribus. Pinna caudae
p. 198. oblongo-rotundata, radiata. Altera species est *Blen-
nius finus*, magnitudine cernuae. *Corpus* catheto-
plateum, lanceolatum: alepidotum, cute laevi te-
nuissima. *Caput* crassiusculum, breue, sursum com-
pressum; deorsum latius, decliue-truncatum, nu-
dum; fronte protuberante in medio canaliculata;
occipite sursum catheto-plateo, vertice plano, antror-
sum decliuori, nucha eminentiori. a tergo canali ca-
put a trunco separante, sat profundo vtrimque ad
opercula descendente. *Ore* infero, lunari, termina-
li, satis amplo; maxillis plagioplateis, arcuatis, inae-
qualibus, superiore longiore; labiis membranaceis,
tenuissimis, ferratis; dentibus in vtraque maxilla
vnus seriei tenuissimis, linearibus, rectis contiguis,
aequalibus. *Nares* geminae, remotiusculae, poste-
riores ante oculos rotundatae, anteriores sibi parum
viciniores, lunulares, plumula tectae. *Oculi* supre-
mi, grandiusculi, sibi inuicem approximati, protu-
berantes; cirrho supra quamuis orbitam vnico ver-
ticali, minimo. *Opercula* branchialia parua, diphy-
lla, flexilia, nuda, transparentia, posterius acumin-
ta; membrana branchiali sex radiata, laterali, ae-
quali, late-patente, supra infraque corpori cute an-
nexa; apertura branchiali laterali, perpendiculari,
mediocri, operta. *Gula* plana, lata, cute fere ad
pinnas vsque iugulares obtecta. *Truncus*: dorso mo-
nopterygio, ad basin pinnae dorsalis, acuminato,
antrorsum retrorsumque leuiter descendente; late-
ribus applanatis, laeuius; abdomine tumidiusculo,
deorsum applanato; ano in medio corporis; cauda
lanceolata, truncata. *Linea* lateralis curua, primum
a capite dorso parallela, dein ad medium corpus
deorsum inflexa, atque pinnae anali ad caudam pa-
rallelitur.

paralleliter descendens, laevis, punctis simplicibus al-
bis notata. *Pinna* dorsi longitudinalis, continua, an-
terius in suo exortu ad nucham tuberculum habens
diposum, posterius pinnae caudae per membranam
diuncta, radiis aequalibus, ramentaceis, ramento
primo caeteris longiore; numero 27. *Pinnae* ventra-
les paulo ante pinnas pectorales, diuaticatae, exi-
stunt, biradiatae, radio interiore longiore, carina
inter ipsas sagittata, antrorsum in cuspidem mucro-
nata. *Pinnae* pectorales imae, amplissimae, rotun-
dato-acuminatae; radiis 15. quinto et sexto longio-
ribus. *Pinna* ani longitudinalis, aequalis, distincta,
amentacea; radiis 17. ultimo breviori. *Pinna* cau-
dae rotundata; radiis 15. lacinia inferiore nigrescen-
s; caruncula lanceolata, parua, e media basi in pin-
nam excurrente, pinna caudae spuria in coniunctio-
ne pinnae dorsalis cum caudali minima, cute tecta;
radiis minimis quaternis vel quinis.

De finibus partium corporis humani generatim; p. 202
etiam de usu pliearum, quae in vesiculis felleis non-
nullorum corporum inueniuntur, auctore Cl. c. F.
WOLFF. Pergit Cl. A. phaenomena prorsus singula-
ria explicare, quae ipsi ex corporum sectionibus eo-
rumque varietate innotuere, atque ex variis exem-
plis inter se comparatis declarat, quale naturae fue-
rit consilium, et in quibus fine suo exciderit. Huic
rei explicandae *pars prior* dicata est. Exempli loco
monstrum bicorporeum producit, duobus ventricu-
lis instructum, quorum tamen sinister in sinistra puel-
la clausus erat, quum duodeni principium iam in-
gressus esset. Alius monstri historiam addit in quo
duodena in vnum confluebant ieiunum commune,
quod inde descendendo solitasque conuolutiones
producendo in ileum continuabat, quod ad mediam
huius partem usque pariter simplex erat et vtrique
puellae commune. Hinc illud in duo ilea, duo

- coeca et intestina recta usque ad anum puellae vni-
cuiusque procedebat. Finem igitur quem natura
sibi in producenda hac anomalia proposuit, indi-
p. 204. gare studet Noster. Ex eius autem sententia omnia
p. 206. ad hunc canonem redeunt: Esse in singulis fabricam
aliquam peculiarem, a solita diuersam, quam vt effi-
ciat, natura fuerit molita, quae tamen, ob impedi-
menta quaecumque, struentibus viribus opposita,
effici non potuit. Nihilo tamen secius his non ob-
stantibus duos ventriculos sanos huic concessit mon-
stro, vt, si alter deficeret, tamen ab altero digestionis
negotium ac nutritionis corporis perfici, et tandem
per canalem communem excrementa eliminari, et
sic multis morbis praecaueri possit, qui a primis ori-
p. 210. ginem ducunt viis. Pluribus deinde aberrationem
naturae in aliis partibus exponit, v. c. in vrachofor-
mando, qui in foetu nunc longior, nunc breuior
est, et tamen vsus eius ex animalium structura pe-
tet, qua intelligimus eum ex vesica per totum funi-
culum vmbilicalem continuari in allantoidem usque,
quo postquam repleta esset vesica, haec porro indi-
ad allantoidem deduci, in eaque, quousque in vte-
p. 212. ro materno foetus haeret, contineri queat. Simili
modo de glandula thyreoidea, thymo, in foetu et
p. 215. capsulis renalibus iudicat. Propius dein ad plicas
explicandas in vesiculis felleis nonnullorum homi-
num, quas in quibusdam paruas et ineptas, in aliis
vix vllas parauit, accedit, quae in leone et tigride in-
p. 218. carcerandae bili inseruiunt; at consulto neglexisse re-
detur tales plicas, aliisque adminiculis atque artifi-
ciis hunc defectum compensauisse naturam vberius
p. 221. declarat. Itaque *parte posteriore* usum plicarum ve-
sicae felleae verbosius exponere constituit, qui
cernitur in bilis retentione, quae absentibus plicis
per trabeculas et cellulas, quibus plenus est ductus
p. 222. choledochus, tunc fieri solet. Rationem quoque

de bilis reddit praeparatione, seu secretione, atque a vulgari sententia eorum recedit, statuentium praeparationem vni soli secretioni hepaticae adscribendam esse. Potius tribus diuersis functionibus bilis p. 224.

absolui praeparationem argumentis euincit euiden-
tibus. Ad primam refert resolutionem sanguinis
seroso-alcalescentem in liene et in venis intestino-
rum, cui et resorptio adipis accedit et introductio
collecti ex tribus fontibus et mixti sanguinis huius
in hepar. Nam sanguis copiosa alcalinae indolis

principia ab intestinis, dissoluta alcalino serosa sub-
putrida a liene, et ab omento pinguia habet. Se-
cunda est laticis huius sanguinis copiosi, et multis
inprimis alcalino-oleosis partibus inpraegnati sepa-
ratio a sanguine puro ipso ope radicularum innume-
rarum, quas per vniuersum hepar ductus hepaticus
distribuit, quaeque transuersim finibus venae porta-
rum, vbi in venae cauae radices hi transeunt, inos-
culari videntur, eiusque porro laticis collectio et

transportatio ad vesiculam felleam. Tertiam deni-
que efficit bilis ex latice confectio ipsa in cystide,
quae sola quidem tenuium insipidorum et inertium
fluidorum absorptione, acrium salino-oleosarum
partium concentratione peragitur. His quartam p. 225.

functionem, haud dubie primariam, addit, vnionem
videlicet perfectam alcalescentium cum oleosis prin-
cipiis, quae cum superius commemoratis ad bilis
perfectae praeparationem requiruntur. Iam bilis
saponaceam habet naturam, quae tanquam noua
materia nouis viribus ac qualitatibus praedita, et ex
alcalinis elementis a liene et intestinis suppeditatis,
et ab oleosis ab omento traditis, producta est. Haec
solis efficitur propriis viribus elementorum, quae se
mutuo attrahunt, nec vlli structurae mechanicae
hepatis, vel cystidis felleae debetur, siquidem et ar-
te in vase quocumque ex similibus elementis sapo-

- nes confici possunt. Quo in loco haec vnio in-
mior peragatur, non inter se conueniunt auctores.
quidam in ductibus hepaticis eorumque toto sys-
temate, alii in ipsa vesicula fellea, alii in sanguine he-
patis ipso et in systemate venae portarum et vesicu-
lae felleae fieri illam statuunt. Nostro videtur nec in
ductibus hepaticis negotium illud plane, sed in ve-
sicula fellea demum absolui. Sanguis enim ob glo-
bulorum copiam cum vehiculo aquoso iunctam vnio-
nem impedit, neque in sanguine venae portarum
amaritiei aut coloris proprii bilis vllum est indi-
cium, neque latex ipse hepatis ex ductu hepatico
collectus hanc habet naturam, quippe qui aquosus
vix flauus, parum amarus et fere salsus est, quam
cystica bilis amarissima et obscure virens sit. Inte-
rim tamen concedit in sanguine hepatis bilis elemen-
ta congregari posse, quod icterus ab obstructione he-
patis ortus probat, sed in sano homine hoc fieri ne-
gat. Laticem autem illum, qui de hepate prodit,
perfectam bilem non esse, inde patet, quod mixta
elementorum in eo nondum absoluta est; deinde
quod nimia quantitate aquae dilutus eo vix gradi
caret, qui in sano homine ad digestionem requiritur.
Magnum tamen discrimen ratione tempera-
mentorum et naturae animalium intercedit. Nam
penes biliosa temperamenta ex hepate bilem pro-
bre perfectam et digestionem aptam constat, et penes
animalia herbiuora bilis saponacea indole destituta est,
quoniam illa nunquam alimento vescuntur, cuius so-
lutioni haec indoles apta est. Eadem de causa in feto
humano mitis et insipidus latex hepaticus et ipsa
cystica bilis est, quia ex sanguine materno is nutritur,
quod aduersus HALLERVM vrget, bilem cysticam
fetus amarissimam appellantem. Pergit de secre-
tionibus in vniuersum agere, quarum causas prima-
rias in diuersitate feri sanguinis, in organum secre-
torium

torium inducti, et in eo apparatu positas esse censet, quo vel aliquandiu fluidum secretum inclusum conseruatur, vel continuo ad vsum adhibetur, excernitur; paucis, vel seminis secretionem, cui peculiaris quaedam contingunt, exceptis. Refellere simul hac opportunitate studet hypothesis eorum, vniuersum bilificationis negotium ab angulis maxime vasorum hepatis pendere statuentium; quum in istero his vasis obstructis, omnia bile inundantur, et renales ductus hepaticis obstructis etiam laticem biliosum suscipiunt. Proinde sola simplex angustia. 233. ductuum secretoriorum hepatis, omnibus communis et serosis vasis et ductibus secretoriis viscerum reliquorum, aliquid ad bilificationis negotium certo confert. Quaecumque caeterae horum ductuum aut vasorum conditiones fuerint, anguli, flexiones, densitates, aspergilla, penicilla aut stellae, vel ipsius angustiae varii et successui gradus, nihil porro conferre videntur. Deinde id quod angustia confert parum est, et cum aliis vasis commune, nimirum vt serum suscipiant, excluso cruore. Igitur errant ii qui causam, cur bilis potius, quam aliud fluidum in hepate secernatur, in conditionibus ductuum ponendo, aptitudinem non modo his ductibus peculiarem excerpti bilem, sed vim quoque adscribunt quasi eam extrahendi e sanguine; siquidem quum bilem sponte subortam, abstrahendam modo a sanguine, dederis; et nihil praeter angustiam, quod opus sit, superest, et nulla in ductibus causa erit, cur tantum in hepate, non pariter in renibus bilis secernatur. Aliam igitur habere possunt vtilitatem, forte vt facilius citiusque alcaliscentia principia cum oleosis se iungant, neutiquam vero eliciendis secernendisque his principiis ex sanguine inseruiunt, aut efficere possunt illam coniunctionem, quae propriis elementorum absoluitur viribus. His subiungit excretionem

- p. 234. nem bilis ex vesicula fellea. Vulgaris opinio, qua
bis distento ventriculo vesiculam felleam comprimi
et bilem expelli statuitur, ipsi minime probatur,
quum sequatur necessario, quod quouis leuiori ven-
triculi motu inordinato, aut repletionem nimia pen-
culum foret, ne simul omnis penus bilis excutiat,
haud breui faciliq[ue] negotio restaurandus. Igitur
arbitratur non opus esse pressione externa bilis ex-
cretionem fieri, simili potius fieri illam modo, ac
salua in ore stimulantibus concitatur cibus, vel
aspectu aut imaginatione talium ciborum, aut suc-
cus gastricus. Ideoque singulari irritatione, primo
intestinis cibus recentibus appetitisq[ue] excitata, dem
propagata per choledochum ductum, et per hepa-
ticum non minus quam per cysticum in vesiculam
felleam vsque, elici potius quam expelli bilem. Con-
tractis solidis ductuum vesiculaeque partibus quibul-
uis, plicas quoque trabeculasq[ue] contrahi, minores
que fieri, quo lumina maiora patentioraq[ue] fiant
alibi, alibi contractis parietibus cavitates arctentur,
et bilis paulatim vrgeatur, paulatim transmittatur.
- p. 236. Tandem differit de contentis intestinorum bilisque
exhalantis in ea ingressu et vsu. Vt ea cognosceret
ligatis per interualla intestinis, quo et sedes in iis
notauerat vel ipsi vesiculae subiectas, vel magis mi-
nusue ab ea remotas, cauendo simul ne foeces ex
aliis in alias sedes dilaberentur, intestina soluit a me-
senterio, extensaq[ue] super tabula aperuit, et exa-
minauit foeces. Inuenit autem primum flauedine
tinctas partes vesiculae vicinas, et intestini tenuis
insignem, quindecim pollices longam, complicatam
et conuolutam partem bile perfusam, quae in plu-
res gyros conuoluta sub hepar et sub vesiculam hac
- p. 237. ratione intrusa haerebant. Ieiunum et ileum colo-
re, figura, magnitudine et fabrica differebant. Pars
intestini, qua ieiunum sensim in ileum abit, finis iei-
iuni,

iuni, principiumque ilei, conuoluta et complicata
 sub hepate et sub vesicula fellea haerebat, tota bile
 imbuta, flauedine et virore insignis. Apertis inte-
 stinis, massa pultacea, aliqua spissitudine, pauca te-
 nacitate praedita in conspectum venit. Huius non
 tanta erat copia, quae intestinum repleri posset, po-
 tius illud aliqua ex parte collapsum fuit ac vacuum,
 interim illa aequabiliter erat diuisa et parietibus in-
 testini adhaerens, ita vt summa cum cura illita esse
 videretur, et valvulae conniuentes in chymum pro-
 ductae, attractione eum inter se tenuere. Haec chy- p. 239.
 mi portio in prima parte quarta ieiuni contenta, ci-
 nereo fuit colore vix quidquam ad flauedinem ver-
 gente, aliquid flauedinis quae in altera et tertia ie-
 iuni quarta parte portiones erant. Massa fluidior
 ac tenuior ibi est quam in prima, et mucosae indo-
 lis. Massa in vltima quarta parte ieiuni insignis est
 flauedine. Ad aqueum turbide pellucidum impu-
 rum colorem aliqua flauedine subinctum vergit.
 Fluidior hic est massa et magis accumulata. Circa
 principium ilei, et in ea ipsa parte intestini, quae ve-
 siculae felleae subiecta fuerat vera flauedo in illa mas-
 sa apparuit, quae per totum ileum et crassa intestina
 continuat, vt nusquam signa certa bilis porro defi-
 ciant. Color primo fuscus, dein sensim viridescens
 et tandem perfecte fuscus apparuit. In crassis fus-
 cum et flauum foeces habebant colorem. In vlti- p. 241.
 ma parte ieiuni fluida massa inaequabilis glomeribus
 passim intermixtis mucosis fuit, et magis heteroge-
 nea in hoc vtriusque intestini confinio et in princi-
 pio ilei reliquiis ciborum referta. Copia contento-
 rum maxime extensum fuit intestinum. Eiusdem se-
 re indolis massa in prima et secunda parte quarta
 huius ilei inuenta est. In tertia et quarta parte
 crassior paulo fuit. In ieiuno nulla bullula aeris
 reperta fuit, in ileo magna copia, quae per
 omnem tractum intestinorum crassorum distributa
 fuit.

fuit. Externa autem facies et interior structura illi et coli aliquid habere videntur, quod aut continendo aeri proprie sit aptum. aut omnino a perpetuo aere contento sit affectum. In crassis intestinis vix foeces mutantur, nisi quod absorptis fluidioribus partibus crassiora, sicciora, durioraque in sano statu
p. 244. euadant. Ex iis omnibus colligit: misceri bilem, quae per ductum choledochum ad duodenum transit, ea ratione cum chymo, ut deleta propria natura, exutoque calore, in chylum ipsa producendum cum chymi partibus transeat, cinereumque et albidum in noua materia loco flauo colorem efficiat. Tum nouam vero portionem bilis circa ieiunii fines accedere exhalando de vesicula fellea, penetrandoque in hac sede in intestinum et in intestini contenta; quae, diuersa forte a bile choledochi, certe non ita cum foecibus, ut illa cum chymo, miscetur; dum proprium suum colorem ad anum usque conseruat, veraque adeo bilis permanet. Videmus autem naturam per plicas et trabeculas arcere voluisse eandem a reditu in choledochum, et ne eam omnem partem, quam vesica capere nequit, redire sinat, sed per tunicas vesiculae transsudare faciat, crassior contra circa poros restat. Hinc noua fieri videtur hic bilis separatio, subtilior siquidem auolat et in partes circumiacentes penetrat, crassior pro duodeno reseruatur. Mitior autem et crassior diluta latice hepatico ad duodenum transfertur, chymoque admiscetur. Eaque nunc aptior videtur, ut iuncta cum oleosis et aquosis chymi particulis, deposita bilis natura et colore, in chyli mixtionem transeat.
p. 246. cinereumque potius quam flauum chymum efficiat. Acrior subtiliorque pars bilis contentis accedit intestinorum, ubi in foeces mutari incipiunt. Ibi partim reliquias ciborum resolvere, mucum cum tenuioribus fluidis diluere, omnia in nouam massam redi-

redigere, et progressum huius massae per colum promouere stimulando, et ad excretionem aluinam sollicitare, et tandem absorpta partim reducere videtur inter caetera hinc petenda alcalinae indolis principia ad venam portarum, augereque hanc alteram partem materiae nouae producendae bilis. Praeterea quum haud parua portio omenti bile perfusa reperitur, finem hunc propositum habuisse natura videtur, vt bile tenui soluta adeps copiosius absorpta venis hepatis tradatur, et vberiori nouae prouentui bilis inseruiat.

13. *Descriptiones plantarum Sibiriae petularium* p. 247.
auctore Cl. P. S. PALLAS. Descriptis a GMELINO, LAXMANNO, PATRINO et SCHANGINO ex his regionibus plantis, PALLASIO alias quasdam addere placuit. I. est *Sison crinitum*, *Radix* crassitie est digiti p. 250: minoris, externe brunnea subrugosa, intus flauescens, perpendicularis vel obliqua, longitudine fere digiti, radículas aliquot laterales exferens. *Sapore* subdulci. *Caulis* raro pedalis, rarissime pedali longior, pro modulo altitudinis robustior, adeoque pumilus: teres, argute striatus, violaceo saepe tinctus, foliis, ramisque lateralibus umbelliferis et umbella terminali maiuscula instructus. *Rami* bini, vel duorum parium, interdum trini verticillatim oppositi. *Folia* radicalia in orbem disposita, rhachi basi dilatata caulem vaginantia, triplicato pinnata, laciniis ultimis fetaceis, subramosis. *Caulina* ad ramorum exitum eorumque numero, basi caulem subuaginantia, diuisura radicalium. *Folia* duo minora in singulis, ramis opposita, cauli propiora. *Umbella* terminalis caulis maiuscula, copiosa (25. ad 30 radiorum); *rameae* omnibus partibus minores, (circiter 20 fidae) coniuuantes, omnes subconcauae. *Inuolucrum* vniuersale umbella dimidio breuius, foliorum 5. ad 10 decomposito-capillarium. *Umbellulae* earumque *inuolucella*

lucella simillima. *Flores* minuti, omnes fertiles: *Corolla* aequalis; *petala* inflexo cordata, alba; *filamenta* petalis longiora, *antherae* subrotundae. *Fructus* oblongo ouatus, lateraliter compressus, *stylis* duobus insignibus terminatus. *Semina* extus quadristriato-subtetragona, *sapore* debili, aromatico, subacri. *Sisqn verticillatum* L. *structura* fructus et foliorum ad plantam hanc propius accedit, folia sunt simillima Meu, quibus et propius accedit ad Sison ammi. A reliquis cognitis speciebus huius generis late differt, poteritque apte definiri. Sison foliis omnibus tripinnatis capillaribus, inuolucris decomposito-setaceis.

P. 252. II. *Peucedanum rediuiuum*. Prouenit in deserto inter Rhymnum et Volgam fluuium, in quod promontoria Vralensia excurrunt. *Radix* pluriennis, subsimplex, perpendicularis, filiformis, crassitie calami scriptorii, extus fusca, nauseoso-subdulcis; summitate ramentis foliorum emarcidis scariosa. *Folia* radicalia bipinnata, glaucescentia, subinsipida, pinna-
rum *pinnulis* multifido-capillaribus, breuissimis, vique ad rhachim communem sessilibus. Hae pinnulae in prima aetate foliorum confertissimae, vt pinnae quasi cristatae appareant; elongato demum et marcescente folio distinctiores. *Caulis* florifer, post interitum foliorum e capite radice solitarius, tenuissimus, erectus, subsequipedalis, *vaginulis* aliquot aphyllis per interualla notatus; supra subdiuisoramosus, *stipula* ad singulam diuisuram minuta. *Rami* capillares, terminati, *umbellis* quadrifidis. *Inuolucrum* umbellae ex vna alteraue stipula minutissima, saepe vix vllum. *Umbellae* 5. ad 7 florum, *involucello* e stipulis minimis, ternis vel quaternis. *Flores* minuti, *corollis* aequalibus albis, omnes fertiles. *Fructus* oblongus, *stylo* gemino, reflexo terminatus, bipartibilis. *Semina* oblonga, plana, membranaceo-marginata, extus tristriata, gustu leuiter aromati-

co, subacri. Peucedanum illud HUDSONVS coniunxit cum Pimpinella dioica. Descriptio haec est; Peucedanum foliis radicalibus bipinnatis, plumosis, caule serotino, aphylo, ramoso; umbellis paucifloris albis. III. *Leontice Altaica*. *Tubera* radicalia globoso-subdepressa, supra umbilicata et verrucis hinc inde, folia producentibus, hiulca; intus alba, solida, extus grysea; odore et gustu bulbi lili vel orchidis. *Caulis* floriferus et foliatus ex umbilico tuberis medio, *foliaque* minora radicalia bina vel solitaria e verrucis sparsis. *Caulis* (rarius ex eodem tubere bini) teres, a digitali ad spithamalem longitudinem excreescens, erectus, simplicissimus, *racemo* florifero, *foliisque* ternis racemis stipantibus terminatus. *Folia* ex ima bractea racemi terna, patentia, plerumque quinata, *foliolis* subsessilibus, oblongis, integerrimis, mediis maioribus, lateralibus minutis, hinc inde deficientibus. *Folia* radicalia in petiolo caule breuiore, ternato-quinata. In planta semina perficiente folia saepe ad insignem magnitudinem excreescunt, colore semper pallide viridi. *Racemus* florens breuissimus, inter folia caulina sessilis, florum 7. ad 10. *Bractae* sessiles, ouatae, subretusae, concavae, persistentes, viridi-flauescentes, striatae. *Flos* e singula bractea solitarius, demum longius pedunculatus, erectus, saturate flauus. *Petala* staminibus longiora, ouali oblonga, vtrinque aequaliter colorata. *Nectaria* staminibus adstantia iisdemque breuiora, linearia, truncata, apice medio subemarginato, utroque angulo mucronato. *Stamina* conniuentia, *filamenta* nectariis paulo breuiora, teretia. *Antherae* erectae, oblongae, vtrinque sulco exaratae. *Germen* superum, ventricosum; *stylus* longitudine filamentorum, *stigmatem* simplici. *Racemus* fructificans elongatus, pedunculis pendulis. *Pericarpium* membranaceum, auctis seminibus demum dehiscens, inaequaliter fissum;

lum; continens semina (plerumque) quatuor ovata, apice sessilia et acescente etiam pericarpio adhuc inhaerentia. Brevis haec est definitio: Leontice foliis caulinis ternis quinatis, radicalibus ternoquinatis; racemo laxo, sessili. IV. *Asphodelus Altaicus*. *Radix*, tuber discoideum, subtus et per ambitum digitatum radicibus crebris pollicaribus et sesquipollicaribus, crassitie culmi vel calami minoris, muticis, in prima aetate viridibus, postea gryseis. E superiore scariosa parte tuberis radicalis folia cum scapo germinant *vagina* duplici alternatim supra terram exferenda. *Folia* quina, septena vel octona, spithamalia, erecta, argute triquetro-carinata, interius canaliculata, acutissima, glauco-viridia. *Scapus* inter folia bipedalis, (fructiferus saepe tripedalis et crassitie digiti) rectissimus, teres, laevis, aphyllus; extremo racemosus, et aliquot bracteis membranaceis sterilibus infra racemum alternatim adpersus. *Racemus* dodrantalis vel ultra, floribus spirali ordine alternis, strictim erectis. *Bracteola* ad singulum pedunculum membranacea, subulata, pedunculo brevior. *Flores* longius pedunculati, subnutantes, flauo-virescentes, nudi: *Petala* sex patentiuscula, linearia, carinata, stria dorsali viridi notata. *Stamina* petalis duplo longiora, *filamentis* capillaribus, *antheris* incumbentibus, minutis, flavis. *Pistillum* staminibus paulo longius, *germine* subgloboso, *stilo* capillari simplicissimo. *Fructus* in emarcido flore excreescens, maturus tandem nudus: *Capsula* perfecte globosa, dura, tripartibilis, tarde dehiscens, trilocularis; continens semina in singulo loculo plura, triquetra, fusca. Definitio: *Asphodelus scapo nudo simplicissimo foliis triquetro carinatis, laevibus*. V. *Aquilegia viridiflora*. *Radix* perennis, fibrosa, fusca, in omni solo hortensi vicens. *Folia* radicalia plurima, petiolis erectis, longiusculis eleuata, glau-

co-viridia, ternata; foliolis tripartito-incisis, laciniis obtusis. *Gustui* herbae fatuus. *Caules* medio inter folia enascentes, pallidi, vel rubentes, glaucore obducti, et tenerrima lanugine pubescentes; teretes, saepius vniflori plures, primarius paulo procerior, subramosus, foliis floribusque circiter tribus. *Folia* caulina ternato-incisa, in summis ramosi caulibus ramis solitaria, sublanceolata. *Flores* cernui, campanulati, viridi flavescentes, intus flavidiores, odore caryophyllaceo tenui fragrant. *Petala* quinque acuta, pallidius flauo virentia, vnguibus nectariorum paulo breuiora, tandem patentiuscula. *Nectaria* (exterius saepe, praesertim in hortensibus; cum vngue longitudinaliter obsoletissime purpurascentia) calcare petalis sesquolongiore, rectissimo; obtuso, sub deflorescentiam patenti-diuergentia. *Vnguis* nectarii latior, obtuse rotundatus, minime patens. *Stamina* flaua, cum filamentis corollam aequantia. *Pistilla* setacea, duplo fere longiora. *Capsulae* quinae longae, extremo reflexae, stylis capillaribus acuminatae, vix euidenti lanugine pubescentes. *Semina* atra, sine nitore. *Planta hortensis* euadit procerior, caulibus in ramos plures, parallelolos, vnifloros magis elongatis. Foliola maiora, triloba et quinqueloba. In ollam transplantata et hippocauisto temperato illata floret circa natiuitatem Christi et flores multo fragrantiores tunc profert. VI. *Nepeta annua*. Mul. p. 263; tnfida Lin. Herba tenera, et laete viridis, facile marcescens, siccatione fluxa et nigrescens, toto Iulio floret, seminibus Augusto perfectis tota marcescit atque perit, annua. Fragrantissima est, et siccata quoque odorem seruat fragrantissimum camphoratum. *Caules* (eradice breui, simplici, subramosa) bidodrantales, vel sesquidodrantales, erecti, tetragoni, obtusanguli, lateribus duobus profundius canaliculatis: ab imo brachiati ramis decussatim positis, 2. 4. vel 6. parium;

parium, cauli similibus, foliosis et spicatis. *Folia* ad ramos opposita, tripartito saepius quinquepartito-multifida, vel subpinnatifida, multipartita, laciniis sublinearibus, obtusis; villositate tenerrima, vix tota planta, subineanescentia. *Flores* (praeter verticillum vnum alterumue ad summa foliorum paria subdecemflorum, stipulis linearibus vel trifidis ad pedunculos vtrinque adstantibus stipatum) congesti in *spicas* terminales confertim verticillatas, saepius apice nutantes, bracteolis seu stipulis inferius subtrifidis, plerumque lineari subulatis intermixtas. *Calyces* striati, pilosi, quinquefidi, laciniis acuminatis, subaequali conniuentibus. *Corolla* vix calyce longior, alba, minor quam in *Dracocephalo* thymifloro, at eidem simillima: *labio superiore* subcordato, *stamina* maiora aequante, *inferiore* trifido, *lacinia* media latecordata, *lateralibus* parvis, obtusis. *Antherae* fuscae. *Semina* in calyce sicco maturata minuta, oblonga, vtrinque acuta, gryseo fusca, summoque apice alba. *Definitio*, *Nepeta foliis pinnato-*
p. 265. *multifidis linearibus, spicis terminalibus aphyllis*. VII. *Phlomis Alpina*. *Folia* radicalia longius petiolata, magna, cordata, basi valde sinuata, margine vndique grenata, pubescentia. *Caulis* videtur pumilus, vix spithamali altior, obtuse tetragonus, pubescens, pari foliorum in medio, extremitate vero verticillis foliatis confertis 3. ad 6, instructus. *Folia* caulina petiolata, cordata, ferrata, petiolis subamplexicaulibus; *verticillaria* ad singulum verticillum bina, sessilia. Horum infima duo lato-lanceolata, ferrata, venosa; proxima aliquoties crenata, trineruia, lineari lanceolata; reliqua sensim angustiora, linearia, integerrima. *Verticilli* conferti, circiter decemflori, *bracteis* tribus vel quatuor setaceis, villosis sub singulo flore. *Calyx* subcampanulato cylindraceus, angulatus, villosus, dentibus quinque setaceis, reflexo-patulis. *Carol*

Corolla fere phlomidis tuberosae, eiusdemque coloris: *Galea* pubescens, margine crenato - bifida et denticulata, simul villis albidis late fimbriata. *Labium* inferius glabrum, tripartitum, lacinia media biloba seu obcordata, lateralibus triangulo - subacutis. *Antherae* fuscae, simplices. *Calyx* fructificans, persistens, *semina* in fundo fouens quaterna, triquetro-conferta, supra truncata, vt in eongeneribus. Definitio: Phlomis inuolucris setaceis villosis, foliis radicalibus, caulinisque cordatis ferratis, verticillaribus lanceolatis trineruiis. VIII. *Fumaria Schangini*. Radix p. 267.

tuber subglobosum, mole nucis, extus fuscum, glabrum, subtus fibris aliquot capillaribus barbatum; pollicari circiter profunditate in caespite latens. *Herba* supra terram emergit vagina obliqua, hinc dehiscente, membranacea, e qua prodit *spica* bracteis imbricata, duobus tribusue foliis stipata. *Caulis* rubente albidus, teres, folia bractaeaeque glaucoviridia, pallidiora. *Folia* biternata, foliolis trifidis, lobis lanceolatis. *Racemus* terminalis in robustiore planta multiflorus, strictior, in debiliore saepius pauciflorus. *Bractaeae* lanceolatae longitudine pedunculi. *Flos* transuerso plerumque situ dum viget, cyanescente - albus, *nectario* longissimo, rectiusculo, subulato. *Labium superius* maius et latius; *inferius* versus pedunculum subgutturosum, vtrumque argute carinatum, superioris carina linea cyanea. *Faux* argute tetragona, obtusa, toto apice atropurpurea. Fructificans *spica* elongata, pedunculis deflexis. *Legumina* longa, lineari-subensiformia, *stilo* capitato aucta, venis striata: semina lenticularia nigra, plurima, 10. ad 12. Descriptio: *Fumaria caule simplici folioso, bracteis flore dimidio breuioribus*. IX. *Astragalus* p. 268.
deflexus. *Radix* biennis, subsimplex, attenuata, tenax. *Folia* radicalia pauca, subdodrantalia, canescentia, foliorum 10. ad 12. paribus, cum impari pinata;

nata; *foliola* retrouergentia, ouato-lanceolata, basi latiuscula. *Caulis* alternis scapis subramosus, folio ad singulam diuisuram. *Scapi* teretes, angulis argutis striati, pilis canis pubescentes, spica terminali minuscula, subquindecimflora. *Flores* primum imbricati sursum, deflorati sensim cernui, magnitudine vix medicaginis satiuae. *Calyces* breuissime pedunculati, *bractea* stipuliformi, lineari, pilosa stipati, quinquedentati, dentibus linearibus, superis 2 magis distantibus, infero paulo longiore. *Vexillum* paruum, oblongum, *alae*que vexillum aequantes; apice deflexo - conniuentes purpurascunt; carina magis rosea. Deflorata corolla primum coerulescit, demum liuescit. *Legumina* pendula, triquetra - conuexa, hinc canaliculata, bilocularia. *Semina* reniformia fusco - lutescentia, minuscula. Definitio: Astragalus caulescens, foliolis leguminibusque retrorsum vergentibus, ramis spiciferis nudis, folio longioribus. X. *Derronicum Altaicum*. Radicis caudex mole articuli digiti, ouatus, carnosus, extus fuscus, inferiore extremitate subacuta emittens radículas descendentes, dorsales, decem ad quindecim, albas, filiformes adtenuatas, hinc inde fibris lateralibus adspersas. *Odor* radicis hircino - aromaticus; *sapor* amaro - subacris. *Folia* radicalia florentibus nulla. *Caulis* e radice solitarius, erectus, spithameus vel ultra, subtrigono - angulatus, alterne foliosus. *Folia* (vt lactucae tenera) rugosa, glaberrima, amplexicaulia; radici proxima duo minuta, *infimum* praesertim minimum, bractaeforme; proxima duo oualia, rotundata, inferius angustata, decurrenti - amplexicaulia, *medium* ad caulem rotundatum, subacutum; *suprema* 3 vel 4. sensim minora et acutiora, magisque dentata. *Flos* terminalis, saepe ad summum folium sessilis. *Calyx* sub receptaculo infra cauum, subtrilobatus, glaberrimus; squamis alternis, lineari-lanceolatis

aeolatis, acutissimis, pallidis. *Radius* corollae calyce multo longior, patens, flosculis simplice ordine femineis, ligula lineari, acuta, flava. *Receptaculum* subconicum, *flosculis* hermaphroditis confertis, copiosis, aequalibus, *pappo* lanoso - calyculatis, successivae ab ambitu ad centrum efflorescentibus. *Semina* linearia, striata, lutescentia, pappo sessili. *Herba* tota subamaro - aromatica. Cl. PATRIN radicem spontaneam emeticam expertus est. Herbae forsitan Arnicae, quae Russico imperio fere deest, succedanea esse poterit.

14. *Capra Caucastica e schedis* Cel. A. I. GVL. p. 273.

DENSTAEDT, redigente Cl. P. S. PALLAS. Habitat

haec capra in summis Caucasi iugis, circa fluuiorum Tereket Cumam summas origines, itemque in Ossetinino tractu et Cachetia, schistosis rupibus in summam

altitudinem exaltata et exasperata: *Caput* masculorum haud dissimile capiti hirci domestici, sed maius. p. 275.

Rostrum obtusum, subnudum, narium aperturis adproximatis, strictis, vix pollicem recipientibus. *Nasus* recta in frontem continuatus pariter planus, latusque; latera capitis compressa. *Rictus* parvus, labia stricta, pilosa. *Dentes* primores supra nulli, infra octo in arcum dispositi, exteriores decrecentes, omnes introrsum truncati, apicem versus latiores, acie

scindente, lata, nec in extimis acuminata. *Molares* supra octo, infra septem, rugosi, tribus primis et ultimo simplicibus. *Buccae* intus papilloesae, ut reliquis fere ruminantibus. *Palatum* planum, rugis 10 trans-

versis, obsolete exasperatum. *Truncus* tres transversos digitos a labio inferiore distans, tersus, quadripollicaris. *Oculi* laterales, a rostro remotissimi, superciliis setoso - ciliatis. *Aures* pone et infra oculos sitae, acuminatae, pilosae, intus carina media nuda.

Pili caput vestientes rigidi, caprini, subpollicares, in fronte et occipite longiores et vorticosi fusco-

brunnei,

- brunnei, intermixtis plurimis gryseis. *Sinus* et *verrucae* in facie nullae. *Cornua* adulti capri pro mole animalis maxima, proxime supra oculos, contigua fere situ inter se posita, retrorsum et extrorsum arcuata, apice denuo introrsum vergentia, fordide nigra, obsolete triquetra, superficiebus duabus anterioribus, postica latiore. Anteriorum superior rugis transversis 10 - 14 nodosa, versus basin prominentioribus, extremo sensim confluentibus et obsoletis; reliquae facies striato-subundulatae. *Femina* contra in quamplurimis a mare differt. *Cornuum* apex tantum pollicem transversum prominet supra aurium apicem. *Color* animalis supra brunneo-cervinus, abdomine et ano albido, extremitatibus nigris. Nares labia et mentum *imberbe* nigra, gula et auriculae intus albae, reliquum uniuersum caput fusco-cinereo, et lutescenti-albido varium; a pilis fusco-cinereis, apicem versus lutescentibus, imo apice rursus fusco-cinereis. Collum totum, dorsum, scapulae, latera et femora exterius uniformiter brunneo-cervina, basi pilorum cinerea, apice brunneo-cervino; *fascia* a ceruice ad caudam per spinam dorsif decurrente angusta, intensiori, fuscescente. *Pectus* nigrum, pilis interspersis albidis, abdomen albidum, cum cinerascens tinctura. Axillae et mango posticus antibrachii et metacarpi, ad ungulas spurias fere usque, albida, caeterum pedes antiqui a medio antibrachii usque ad ungulas nigri. Femora interius et macula magna ovata ad latus exterius metatarsi lutescenti-alba; caeterum pedes postici a calcaneo usque ad ungulas nigra. Cauda nigra, basi subtus lutescens. *Pili* rigidiusculi, decumbentes, aequales; longissimi, sesquipollicares, in mento non elongati in aruncum; lanugo cinerea in dorso et lateribus interposita. *Magnitudo* hirci domestici, sed statura sat diuersa, omnia breuiora et latiora. *Caput* latum,

latum, compressum, facie a fronte usque ad nares lata, rectissima, nec ad oculos et nares protuberante. Sinus, verrucae et setae in facie nullae. Oculi laterales, pro mole animalis mediocres, iride fusco-aurea. Auriculae oblongae, erectae, intus lineis quatuor pilosis obsitae. Collum breue, latum; truncus compressus. Cauda brevis, crassa, detrita. Pedes crassi, breues, subaequales; Vngulae bifidae, nigrae, margine exteriori vix prominulo albo; ligamentum horizontale vngulas connectens nullum, fascia pilorum inter vngularum vtrarumque diuisionem horizontalis alba. Vngulae accessoriae in quolibet pede duae, conicae, nigrae, lacerae. Mammae inguinales duae, non quatuor, interstitio piloso separatae. Vulua perinaeo angusto, nudo ab ano distincta.

15. *Scrutamen chemicum lichenum parasiticorum* p. 287.
auctore Cl. I. G. GEORGI. Huic examini subiecit Noster physodem, glaucum, hirtum, farinaceum et pulmonarium, immixtis quibusdam aliis. In aqua cocti lichenes parasitici praebent iusculum flauescens, mucilaginosum, paene insipidum. Extractum inspissatum est brunnescens, neque lubricitate insigniore praeditum; desiccatum vertitur in gummi eiusdem coloris, pellucidum, mucilaginosum, fere insipidum, haud dubie tamen nutritium. E lichene pulmonario producitur gummi sapore magis adstringentiorum. Residui lichenes, dum humebant, lubrici et tenaces, viridifcentis coloris, exsiccatione nigrescebant cum fragilitate. Extractum lichenum ad syrupi consistentiam inspissatum, post annum spatium in superficie bysso obductum, nullum vestigium salis essentialis exhibuit. Lichenes spiritu vini alcoholisato digesti et expressi, eundem fusco-viridi colore et amarore insigni tinxerunt. Tinctura aquae admixta flauo lactescit. Residui lichenes in spiritu vini vix vllam tincturam gustumue communicant.

- Vtraque tinctura filtrata spiritu vini subtracto puri
 p. 284. prodiit. Residuum leniter ficcatum aliquid resinae
 purae, tenacis, brunnescentis exhibuit. Lichenes
 cum aqua communi destillati odorem vappidum ipsi
 communicarunt, nullum autem vestigium olei ad-
 fuit. Sexdecim vnciae lichenum desiccatorum in bal-
 neo arenae destillatae exhibuerunt limpidum phleg-
 ma insipidum, vappido odore, phlegma iam flaves-
 cens subempyreumaticum, acidulo colore, sublubri-
 cum, sature flauum phlegma, innatante oleo empy-
 reumatico foetum, obscurius flauum phlegma, in
 quo oleum empyreumaticum copiosius nigrescens
 fundum petiit. Residuum destillationis carbona-
 ceum fuit. Syrupus violarum ab hoc phlegmate
 p. 285. virescit. Solutio salis tartari instillata flauum phle-
 gmati conciliat colorem sine efferuescentiae signo
 cum odore subuolatili. Cum acidis mixtum pun-
 gens odor perit. Acidum salis muriatici phlegmati
 additum, mixtura lente euaporata, oleosi multum
 segregauit, residuum cum solutione salis tartari in-
 tritum efferbuit sine vlllo alcali vrinoso vestigio. So-
 lutio cretae acido nitri parata a phlegmate haud
 turbatur, et nullum sedimentum facit. Cuprum po-
 litum in phlegma positum nihil, nec magis solutio
 sacchari Saturni mouetur; sed acido nitri solutum
 plumbum, cum turbido virore praecipitatur. Eo-
 dem acido facta mercurii solutio cum phlegmate
 pariter turbatur et postridie praecipitatum exhibet
 p. 286. flauescens. Oleum seorsim collectum odore empy-
 reumatico et vrinoso est. Residuum vtriusque de-
 stillationis carbonacea fuit materia, leuis, nigra, fere
 inodora. In crucibulo in cineres vertebatur. Loti
 cineres per bihorium igne torti, albescentibus et ni-
 gris particulis constabant, qui non omne phlogiston
 exuerant. Hi cineres aqua abluti et filtro separati,
 ex eadem aqua euaporatione praebuerunt alcali ve-
 getabile

getabile sine vlllo alieni salis vestigio. Terreum principium combustione lenta flammam albam sub continua crepitatione exhibuit. Fumus cum vegetabilium fumo idem fuit. Puluis autem carbonaceus e crucibula prodiit, qui lotione puluerem arenaceum conspiciendum praebuit, e quo magnes ferreas particulas attraxit. Elixuatio Alkali fixum vegetabile produxit, sine sale muriatico. Eloti cineres cum acidis strenue ferbuere, et calcaream terram demisere. Solutio sic parata instillata solutioni tartari, calcem sub gelatinae forma praecipitauit, post edulcorationem magnesiaee similem, quae calcis solutio nec ab adfusa aqua, aut aquis instillata praecipitatur. Terra post extractam calcem remanens, nigricans, leuis, insipida fuit, quae denuo forti igne calcinata magis euasit grisea, et particulis aliquot magneti adhaesit. Tunc in igne fusorio eum sale tartari liquata in vitrum flauescens transuersa fuit, quod postridie humescebat quidem, non tamen plenarium deliquium passum est, sed colorem nigrescentem induit. Ergo filicea cinerum terra aequae ac calcarea fuit. Humum a parasitis lichēibus putrescentibus ortam etiam A. subiecit examini. In ollam indidit lichenas tectam et bullienti aqua affusa ollaque in tepido loco reposita, et euaporata aqua denuo restaurata post alteram hebdomadem vidit massam mucosam, fermentationem spumam et odorem acidum prae se ferentem, igne admoto demum decimo mense omnis lichenum substantia in lutum virescens, fibrosum versa videbatur quod terream induit faciem, ita, vt quarto decimo mense humus nigra fibris albidis superesset. Haec humus in aere facile ficcari potuit, fuitque nigerri-
ma, moleculosa, fibris flauescētibz, breuiculis mixta, odore vappido subacido. Tubulo ferrumina-
torio obiecta, flammula alba exarsit cum empyreu-
matico

- matico foetore nequaquam vrinoso. Sic primum in carbonem, dein in cineres leues, gryseos versa est.
- p. 289. Humus illa contrita et humectata similis est hortensi humo pinguiſſimae, in ore mucosa, ſaliuam colore ſtauo tingit, et ſubacidum guſtum excitat. In aqua cocta illam ſtauentem reddit, reſiduo terreo relictſo; filtrata et euaporata aqua pelliculam multicolorem exhibet et ſubacido-paludoſa indole naſum et linguam afficit. Decoctum affuſa ſolutione ſalis tartari turbatur, et ſtauum praebet ſedimentum ſine villo ſalis eſſentialis indicio. Euaporatione exhaustum extractum ſiccum, nigrum, amarum remanet, quod in ore paulo mucilagiноſum euadit, et aqua ad conſiſtentiam ſyrupi diluta per aliquot tempus nil ſaliniſce-
creuit. Humus balneo arenae commiſſa exhibuit phlegma limpidum, inſipidum, odoris terreſi, phlegma ſtaueſcens empyreumaticum, oleum empyreumaticum primum ſtauo, deinde nigro colore, expulſum, et caput mortuum carbonaceum.
- p. 295. *Aſtronomica tandem his commentationibus propoſita ſunt.*
16. Cl. LEONH. EVLER, *cautiones neceſſariae in determinatione motus planetarum obſeruandae.*
- p. 335. 17. Cl. A. I. LEXELL, *de elementis orbitae cometae a. 1773. obſeruati, ubi praepriſis diſquiritur, vtrum huius cometae tempus periodicum aſſignare liceat?*
- p. 395. 18. EIVSDEM, *de perturbatione in motu telluris ab actione Veneris oriunda.*
- p. 393. 19. Cl. P. INGHODSON, *brevis expoſitio obſervationum aſtronicarum pro determinando ſitu geographico urbis Neſchin inſtitutarum.*
- p. 400. 20. Cl. I. A. EVLER, *epitome obſervationum meteorologicarum Petropoli a. 1779. ſecundum calendarium Gregorianum inſtitutarum.*

In parte I. Tomi IV. haec insunt ad *mathefin* T. IV. spectantia.

1. Cl. LEONH. EVLER, *supplementum calculi inte-* P. I
gralis pro integratione formularum irrationalium. p. 3.
2. EIVSDEM, *noua methodus fractiones quascun-* p. 32.
que rationales in fractiones simplices resoluendi.
3. *Euolutio producti infiniti* p. 47.
 $(1-x) (1-x^2) (1-x^3) (1-x^4)$ etc. *in seriem* p. 56.
simplicem.
4. EIVSDEM *de mirabilibus proprietatibus nume-*
rorum pentagonalium.
5. Cl. NIC. FVSS *de integratione vnius speciei me-* p. 76.
morabilis aequationum differentialium in analysi fun-
ctionum in duabus variabilibus per introductionem no-
uarum variabilium.
6. Cl. LEONH. EVLER, *problematis cuiusdam Pappi* p. 91.
Alexandrini constructio.
7. Cl. NICOLAI FVSS. *solutio problematis Geo-* p. 97.
metrici Pappi Alexandrini.
Phyfico mathematica autem exhibent.
8. LEONH. EVLER, *de motu libero plurium corpo-* p. 107.
rum filis colligatorum super plano horizontali.
9. EIVSDEM *de vi fluminis ad naues sursum trahen-* p. 119.
das applicanda.
10. EIVSDEM *de statu aequilibrii maris a viribus* p. 132.
solis et Lunae sollicitati.
11. Cl. W. L. KRAFFT, *disquisitio de methodo con-* p. 154.
struendi tabulas pro motu proiectilium in aere resistente.
Physicam vero tractarunt.
12. Cl. C. F. WOLF, *de pullo monstroso, quatuor* p. 203.
pedibus totidemque alis instructo. Inter ova gallinae
incubanda supposita, quaedam superfuerunt ex qui-
bis pulli non prodierunt, quibus apertis vnum in-
uenit duodeuiginti circiter dierum partibus corpo-
ris omnibus perfectis, plumisque instructum, solo
tantummodo abdominis tumore, quo vitellus conti-

G 5
netur,

netur, a pullis natis differebat. Capite, collo, thorace et abdomine simplex fuit pullus et recte formatus, solus extremitatibus duplex, bigeminas alas bigeminosque pedes habens. Et ipsum vitellum simplex est, ut vniuersum ouum fuit. Egomet ipse talem pullum anseris in meo asseruo museo. Naturales extremitates facile a praeternaturalibus fuere dignoscendae, illae enim maiores solitis locis collocatae, hae autem in ima eius regione lumbari, vel potius in ipsa sede ossis sacri collocatae ita, ut pedes superius, alae inferius fuerint. In regione ossis sacri duo femora ita erant sita, ut radicibus suis ad spinam dorsalem conuenirent, extremitatibus autem genua referentibus, extrorsum diuergerent. His tibiae cum tarsis, metatarsis et digitis ita inarticulatae erant, ut pedes isti monstrofi sursum extensum habuerint, pedibus naturalibus et toti pullo oppositum. Quo pullum, si pedibus illis insistere, vel incedere vellet, inuersum, capite directum deorsum, incedere oporteret. Alae pedibus situ responderunt. Proxime infra radices femorum illae radicibus suis loco vropygii adhaeserunt. Inde utrimque extensae eo fuerunt modo, ut costis deorsum marginibus pinnatis respicerent sursum, adeoque alis naturalibus recta opponerentur. Hac situs conformitate alae pedesque ad vnum pullum pertinere visa sunt, secundarium et diuersum a pullo, cui superfluae adhaesere sed imperfectum et ita positum, quasi capite et collo intra anum, vel magis paulo antrosum, intra pubem primarii pulli absconditus, petore autem et abdomine in os sacrum eius immersus esset, et solis alis pedibusque sursum directis emergeret. Anum frustra quaesivit sub alis accessoriis, radicibus suis in sede vropygii inter se confluentibus, quae ibi regionem interscapularem pulli spurii effecere: potius intestina exitum monstrauerunt,

runt, vbi minime eum quaesiuisset. Tumor vero abdominis, vitellum continens, flauus et deplumis sine vlllo orificii vestigio incepit continuo a margine alarum deorsum. Inciso tumore abdominis, quo vi. p. 205. tellus continebatur, vidit illius tunicam, tenuem et pellucidam, per quam flauus vitellus transparuit, continuationem abdominis esse. Hac tunica remota vitelloque separato a canali intestinorum tenuium, viscera abdominis apparuerunt. Magnus ventriculus in conspectum simplex primo venit cum hepate, dein retro illum paruum volumen intestinulorum; quo euoluto cognouit canalem praeter aliquas appendices simplicem esse. Duodenum simplex a simplici ventriculo in simplex ieunum et ileum continuauit, quod in duos tandem canales diuisum erat, quorum alter in crassa intestina abiit, alter intestinulum produxit, aliqua longitudine procedens, tum sine caeco clausum. Loco duorum intestinorum caecorum tria fuere aequali figura. Caetera viscera simplicia et naturalia fuere. Pullus spurius collo, capite, abdomine, thorace, visceribus omnibus caruit. Intestinum autem rectum prosequendo nullum eius finem intra abdomen reperit, qui saccum caecum referret. Stylo in cavitatem intestini immisso, exitum huius, et verum orificium ani externe intra plumas detexit. Hoc iuxta femur sinistrum pulli secundarii, quod pulli primarii accessorium femur dextrum est, in ea sede aperiebatur, quae iuxta marginem dextrum ossis sacri est. Magnitudo ea est, vt vix aciculam admittat. Hoc situ orificii considerato apparet, illud secundario non minus quam primario pullo conuenire, et vtrique commune esse. Connati autem fuere perfectus pullus primarius et p. 207. imperfectus secundarius regione peluis inferiori, vnde situ et positione sibi inuicem oppositi fuere, vt pedes vnus contra pedes alterius, alae contra alas

alas dirigerentur. Quoad omnia hic pullus cum DUVERNEII in Actis Parisinis et in museo Academiae Petropolitanae convenit, tantummodo ab his differt, quod minor et imperfectus pullus pelvi non modo, sed toto sui, quatenus exstat, corpori pelvis maioris innatus sit, colloque, capite, thorace et abdomine caruerit.

P. 208. 13. *Galeopithecus volans*, CAMELLII descriptus a Cl. P. S. PALLAS. Quatuor diuersae aetatis specimina Lemuris volantis examinavit, atque constituit, quia hoc animal Indiae orientalis rarissimum tantum a Zoologis perfunctorie descriptum est, id paulo accuratius delineare. Laudat BONTIVM, HELLB-

P. 213. GIVM, CAMELLIVM, PETIVERIVM, VALENTYNYM, NIEVHOFIVM, et convenientiam cum lemuribus distincte indicat, atque suam subiungit descriptio-

P. 216. nem, quae est: *Moles* adultorum minoris felis, sunt autem forma longiores et graciliores. *Caput* oblongum, macilentum, minime buccatum, rostroque vix adtenuato, obtuso, rotundato. *Nares* lunatae, transversae, approximatae. *Labia* tenuia, superius integrum, obsoleta stria inter nares exaratum. *Rictus* mediocris. *Pili* teneri per labia et mentum sparsissimi vix mystacis nomine digni. *Os* intus spatiosum. *Palatum* planiusculum, laeve, medio longitudinali stria eleuatum, et transversis vtrinque rectiusculis, circiter octonis scamnatum. *Carina* oris aequaliter concava. *Lingua* in faucibus tantum adnata, maximam partem libera, carnosae, lata, depressa, rotundata, tenuiter papillosa, externo margine extenuato, papillis ciliato. *Funguli* duo obsoleti versus basin, et stria superius versus apicem longitudinalis. *Dentes primores* in maxilla superiori ultis nulli; in inferiore sex pronati, distantes, lati, breves, margine pectinati, radice breui, conica, depressa, alveolis fragillissimis, male inhaerentes. Ho-

rum

rum par medium octies dentati, proximi nouies, extimi denticulis breuioribus, crassioribus, obtusis quinis. *Laniarii* breuissimi, anomali, forma glosso-petras contractas referentes, mucrone medio extus conuexi, acutissimi, et denticulis vtrimque circiter ternis ferrati. Horum *infra verus* vtrimque tantum vnicus, proximus anteriore parte canino, posteriore molaribus similis; at supra *lanarii* duo, quorum posterior crassior, maiorque molaribus adproximatus est; praeterea *accessorius* ante priorem denticulus tridentatus. *Molares* conferti, supra infraque quaterni, truncati, prominentiisque conicis muricati et inter se coeuntes. *Oculi* ad latera capitis maiusculi; fissura palpebrarum longitudinalis; *cilia* nulla. *Auriculae* tantum basi vellere vestitae, paruae, tenues, rotundatae, versus meatum contractae, intus striis creberrimis, transversis subtiliter scamnatae, vt in *vespertilionibus*. *Collum* elongatum, *cor-* p. 218.
pus gracile, *thorax* sterno planiusculus, postice compressior. *Pedes* primores (maxime antibrachio) longi, macilenti, omnes pentadactyli. *Tibiae* posteriorum curuatae, musculis adductoribus laxè ab inguine descendentibus subadstrictae femori. *Digiti palmarum* magni, exteriores tres, aequales, duo interiores gradu breuiiores; *plantarum* aequales, praeter pollicem: omnes plano compressi, dorsali margine cute continua nexi, pollices paulo laxiore. *Vngues* maximi, flauescetes, compresso-lati, velut semicordati, subtus in argutam aciem extenuati et mucrone exquisitè incuruo, acutissimo adunci. *Pel- lis volatica* a basi maxillae inferioris incipit, sensimque in latitudinem expansa pedibus omnibus, caudaeque veli instar obtenditur, tenuis, limbo crassiusculo, integerrima; superne digitos connectit totos et in plantis arctius constringit, caudam vero vsque ad apicem frenat atque vt in *vespertilionibus*, versus abdomen

- abdomen intorquet. *Anus* ad basin caudae, in sinu quem efformant plicae duae ab imo inguine versus caudam conuergentes. *Penis* exos, cum *scroto* didymo ante pubem exsertus. *Papillae mammarum* vtrinque in thorace geminae, supra secundam tertiamque costam approximatae, obsoletissimae maculis. *Vberis* vtrinque solitarii vestigia in femineis exuviis notauit A. Cl. *Vellus* tenerum breuipile leuissimum, subtus rariusculum, et in iunioribus virillum, vt in lemurum, simiarumque catulis prout parte semper nudis. *Sutura* pilorum insignis, a vertice, per ceruicem vsque ad scapulas fere longitudinalis. *Fortus* delineatus a Nostro plane depilis. *Color* (cutis vbique albidus) velleris in iunioribus subtus albo-pallidus, supra variegatus, e gryseo lutescente cinereus, in capite immixtis pilis nigricantibus fuscescens. *Strigae* vtrinque duae atrae, parallelae, per pellem ceruicis dilatatae longitudinales, quae ad brachia in lineolas tenuiores sparguntur. *Dorsum* et pars membranarum corpori proxima lineolis transuersis nigris, supra scapulas et femora creberrimis et anastomosantibus, virgato-reticulata. *Area* griseo-lutea, immaculata, supra genua pedum posticorum. *Puncta* sparsa nigra per ambitum membranae volaticae, praesertim versus caudam. *Ant-*
- p. 231. *tomica* descriptio haec sistit. Obseruare potuit Noster in vnico specimine *hepar* bipartitum. *dextra* portio integra, latior; *sinistra* multo longior, ad lumbos longitudinaliter descendens, in tres fissa lacinas, quarum infima angustissima fuit. *Cranium* praesertim singulare: *plicis* a processu supraciliari versus occiput tendentibus, figura Zygomatis et superioris maxillae, palati constitutione, aliisque. *Costae* duodecim, quarum 7 verae. In sceleto etiam *clauiculae* adfuere. *Pedum* digiti omnes, praeter falculam, biarticulati; sed pollices tantum vnica phalange et osse

met-

metacarpi vel metatarsi breuiore et robustiore constant. *Phalanges* omnium digitorum *primae*, vt et phalanx pollicis compressae, subarcuatae, subtus acie gemina, versus extremitatem decresciente cristatae, atque pro tendinibus canaliculatae. *Extremae* p. 222. phalanges rectae, teretiusculae, longiores. *Officula sesamoidea* ad omnes articulos metacarpi cum phalangibus supernae; et cartilaginea *rotula* ad articulos priorum et extimarum phalangum subtus. *Falicularum* officula ad condylum vsque cornea vagina obducta. In plantis *os metatarsi* extimi digiti ad carpum obtuse productum, vt in homine. *Tarsus* quoque astragalo, quem includunt malleoli, et calcaneo humanae structurae persimilis. *Radius* in anticis pedibus versus carpum nullus, sed sola *vlua* ope carpi breuissimi metatarso commissa; radice vero superne *vluae* coadunatus, vt in vespertilionibus. In liquore asseruatis obseruauit *musculum* sub axilla ortum, interne brachium tegentem, a cubito insigni tendine in velum late excurrentem, comitantibus vasis sanguiferis spargi versus marginem. Eodemque modo vasa in vespertilionibus alas adeunt. In potficis pedibus *sartorius* robustus, latus, a summo inguine oritur, et adtenuatus in tendinem, anguloque subensus, tibiam fortiter adducit. *Flexores* etiam laxius femori accubant.

14. *Sertulariae species duae determinatae a Cl.* p. 223.

L. LEPECHIN. *Sertulariae* illae lectae sunt circa promontorium Kanin Nos, atque primo obtutu *sertulariam* abietinam et cupressinam referre videntur, at multos ob characteres illae sunt diuersae, ideoque proprio insigniendae nomine. Prima est *sertularia pinaster*, *sertularia* pinnata, pinnis subalternis, cylindricis; ob calyculos plerumque sexfariam dispositos, echinatis; ouariis vtricularibus turgidis subdiaphanis, osculo simplici. Pro radice ipsi inserui- p. 234.
unt

unt fibrillae reptantes, testaceis aut lapillis infusae. Ex his exeunt stirpes cornei, ut plurimum simplices, aliquando inferne diuisi, versus inferiora colora brunnei, sed quo magis adscendunt, eo pellucidiores atque lutescentes euadunt, extrema tamen eorum tanquam adusta apparent; altitudo vix ultra dimidium pedem excurrit. Ramuli alternatim pinati, rotundi, filiformes, inter denticulos caulium, plerumque ternos, albicantes exoriuntur. Calyci non, prouti in *Sertularia abietina* approximate alterni, sed vndique ramulos, et plerumque sexarium, ambiunt, osculoque acute effuso, prominulo, echinatos reddunt, ita ut fere ramulos defoliatos pinastri referant. Ouaria non raro per vtrumque latus ita dense disposita, ut quasi imbricata videantur, vtricularia, subdiaphana, versus superiora obscure flaua, osculo simplici, annulo crassiore brunneo cincto. *Sertularia cupressoides*. *Sertularia* caule paniculato, ramis dichotomis sparsis, calyculis vix osculo prominulo, simplicibus, oblique truncatis, ouariis ouatis osculo subtubuloso, trunco ramisque

p. 225. articulatis, commissuris biannulatis. Radicula format tuberculum applanatum, cartilagineum. Caules simplices, aliquando inferne ramosi, subdiaphani, coloris flavescentis, vix pedem dimidium excurrentes, articulati, articulis seu commissuris omnibus biannulatis. Rami paniculam efformantes, ultra medium caulem plerumque detriti, uti in *Sertularia Thuia*, exeunt e caule alternatim oppositi, modo ex omnibus plagis protrusi, patentes, crebri, ramulorum surculis eandem diuisionem seruantibus. Hoc usque fere omnia *Sertularia* Nostri cum *S. cupressina* habet communia. Ast rachis ramulorum multo latior et minus serrata est in hac, quam in illa; quia calyculi vesiculares oppositi vix prominuli osculo

quod

quod est simplex, oblique truncatum, aristis, denticulisque nullis. Ouaria ex oblongo ouata, basi subattenuata, subdiaphana tenerrime rugosa, modo elatere dextro, modo e sinistro, haud raro per vtrumque disposita.

15. *Adipis porcinae recentis et rancidae examen* p. 226.

Chemicum, auctore Cl. I. G. GEORGI. Multa quidem exstant scripta de indole et natura adipis, attamen nemo, quantum quidem nobis constat, rancidam adiposae substantiae conditionem exactius examinavit; itaque quum a Cl. ORAEO perceperat in peste Moscoviam 1772. deuastante, insignem scenam in hoc morbo adipis corruptam conditionem luisse, prouti certior fuerat factus ex obseruationibus suis, operae pretium esse duxit Cl. A. analysin eius chemicam instituire, atque propterea vtique ipsi gratias decentissimas agere debemus, quum multa in hoc argumento, et adeo omnia, egregie illustrauerit. Elegit autem suillam adipem, quia humana exulat atque proscripta est e pharmacopaeis Rossicis, quae praeterea a Cl. RHADES, SEGNERO, CRELLIO praeclare descripta est. Propius quoque accedit suilla ad humanam, ideoque multa ad humanam spectantia ex phaenomenis in analysi suillae obuiis possunt derivari. Vt autem sibi ad plenioram notitiam per analysin ipsius viam pararet, primum experimenta circa adipem suillam recentem instituit. In vniuersum autem praemonendum est, pinguedines animalium diuersorum, quae consistentia inter sebatam solidam et oleosam fluidam media occurrunt, conuenire in vniuersum cum reliquis pinguedinosae substantiae speciebus: insolubilitate ad menstrua aquosa et spirituosa; saponificatione cum salibus calicis; productione hepatis sulphurei per combustionem, cum sulphure; dissolutione plumbi calcinati, in speciem vnguenti vel saponis; coagulationem.

p. 227,

ne cum acidis mineralibus concentratis; plenaria
consumptione per ellychnium lampadis vel candelae;
ignitione spontanea in calore sexcentorum circiter
graduum scalae Farenheitianae, aliisque: differunt
autem inter se consistentia, colore, gustu, rancidita-
te; quae differentiae sensibus nostris facile, at rari-
chemicis experimentis deteguntur, quae nimium
destruunt et in vniuersum ex omni pinguedine tan-
tum oleum empyreumaticum, phlegma acidum et
carbonem igni resistentem producant. Horum
principiorum proportio et indoles in variis adipe-

p. 228. speciebus tantum differt. Sed iam ad *Exp. I.* Per
ram adipem suillam recentem comminutam in re-
torta arenae impositam lento soluit calore, nullo
ris indicio dato. Chartae probatoriae in collo-
tortae suspensae (caeruleae, inducta rubedine) indi-
carunt, etiam leni caloris gradu *acidus* emanasse
pores: *Exp. II.* Dissoluta calore, perque linteum
caute percolata adeps, aquam tepidam copiosam, quae
abluebatur, pinguiose turbidam reddidit. Aqua
percolata et euaporata, residuam dedit *muco-*
cineream, ex vnciis decem pondus quadraginta gra-
norum aequantem, sine vlllo salini cuiusdam indicio.
Exp. III. Adipis vncia, in 4 vnciis alcoholis digesta
tincturam flavescentem effecit, quae aquam instilla-
ta turbauit, indicio, *oleosi* quiddam solutum esse.

p. 229. *Exp. IV.* Adipis suillae recentis igne solutae, decem
vncias e retorta, recipiente adglutinato instruitur
sensim aucto in balneo arenae et demum fortissimo
igne destillauit. Intra 18 horarum spatium pro-
duxit *oleum flavescentis butyrosi* 2½ vnc. *oleum nigricans* su-
perius 4 vsque 6. vnc. et cum utroque, *phlegma* su-
perius, flauum, cuius pondus segregati aequauit 1 vnc.
et 7 dr. Residuum fuit carbo niger, durus, quem
retorta integra reliquit. Oleum praesertim buty-
rosi, oleo volatili intolerabili, pungente, suffocantem

emicuit et vaporibus guttur ac oculos affecit. Char-
 tae coloratae acidam horum vaporum indolem indi-
 carunt, quare oleum circiter 4 vnciis aquae ablu-
 tum, et aqua dehinc separata fuit. Phlegmatis odor
 volatilis fuit, sed minus acer. *Exp. V.* Oleum ablu-
 tum praecedentis processus supra carbonem resi-
 duum auct. cohobavit. Sic prodit oleum fluidius
 fusco-flauum, et dein nigrescens, vtriusque 6 $\frac{1}{2}$ vnc.
 quae odorem minus volatilem raphani rusticani ae-
 mulum reddidere; phlegmatis 2 vnc. flavi, acidi,
 priori similis. *Exp. VI.* Oleum propter vapores p. 230.
 acidus denuo ablutum et rursus super residuo co-
 hobatum fuit. Prodiit tunc ex fusco-virescente co-
 lore, oleum 6 vnciarum; phlegmatis semidrach-
 ma adfuit. Residuum praecedentium 3 destillatio-
 num *caput mortuum* pondus vnciae cum sesquidrach-
 ma aequavit. Oleum rursus ablutum fuit. *Exp. VII.*
 Oleum 3 destillationis, denuo e retorta nova destil-
 lavit. Transiit statim oleum flauum, limpidum, te-
 nue, boni odoris, quantitate 2 $\frac{1}{2}$ vnc. dein rubro-fla-
 uum magis empyreumaticum ad 3 vnc. simul cum
 utroque phlegmatis dr. $\frac{1}{2}$. Adfuit rursus residuum car-
 bonaceum pondere sesquidrachmae, quod cum prio-
 re effecit pondus vnciae cum 3 dr. Phlegmatis qua-
 tuor simul destillationum prodire ad 2 vnc. et 1 $\frac{1}{2}$
 dr. Amisum igitur his processibus fuit pondus 7 $\frac{1}{2}$ dr.
 Olea praecedentis experimenti sibi relicta, intensio-
 nem sensim acquisiverunt colorem, tandemque tur-
 bida sunt facta. *Exp. VIII.* A phlegmate 4. destilla-
 tionum E. 4. ad 7. itidem ab aqua, qua oleum repe-
 titis vicibus ablutum fuit, flocculi secesserant, quas
 filtro separavit. Reagentia in liquidis solam acedi- p. 231.
 tem pinguinositati iunctam indicarunt. Quando-
 quidem vero acidum pinguedinis per se depurari et
 concentrari nequit, saturavit liquorem contrito et
 subtilissimo sale tartari (e nitro et crystallis tartari)

quod huius salis sesquidrachma exactissime effectum est. Liquor saturatus euaporatione nullas produxit crystallos, sed sal informe, nigrescens, empyreumatici odoris, aerei humoris bibulum, quod pondus 2 dr. 40 gr. aequauit. In vase porcellaneo hic sal fluxit facillime, fumans et spumescens insigniter. Postquam cessauerat fumus, reliquum solutum et per filtrum traiectum euaporauit. Rursus desinit forma crystallina, sed massa salina lamellosa remansit, quae non satis saturata humidum aeris attrahit. Tubo ferruminatorio opposita intumuit eadem, fumum luminosum emisit, et residuum mere alcalinum album tandem exhibuit. *Carbonaceum residuum* E. 6 7 vnciae 1. et 3 dr. fuit exaridum nigrum, durum, quasi scorificatum, empyreuma oluit et cum acido efferebuit. Hoc puluerisatum sequentibus experimentis inseruii. *Exp. IX.* Elixuatio ope aquae praebuit liquorem alcalinum album, e quo grana quinquaginta salis imperfecte crystallisati obtinuit, quod in aere siccitatem seruauit. Acidi vitriolici ad saturationem huius salis tantumdem insumsit, quantum ad eandem quantitatem salis alcali mineralis requiritur; prodiitque inde sal mirabilis Glauberi perfectius. Durante saturatione nihil calcarei neque heterogenei praecipitatum est. Residuum carbonis desiccatum vix euidenter cum acidis ferbuit. *Exp. X.* Elota terra carbonum nigra E. 9. a relicto phlogisto fuit depuranda, quod calcinatione in testa 5 horarum spatio ad continuum ignem lambatorium, et circumagitatione continua vix effectum est. Primum cinerea sic euasit, dein rubescens, leuiorque ut ponderis tantum 1 dr. cum 12 gr. superesset. Ex hisce cineribus particulae copiose Magneti adhaerecebant, cum acidis effereuescebant acriter et elota ope aquae destillatae, denuo gr. 5½ salis alcali mineralis puri exhibuerunt. *Exp. XI.* Terra edulcora-

ta E. 10. cum acidis ferbuit, ideoque in 3 dr. acidi nitrosi digesta fuit. Phlegma acidum percolatum, p. 233. et aqua ad edulcorandum residuum terreum adhibita, solutione salis tartari saturabantur. Circa saturationis punctum apparuit demum praecipitatum quoddam albidum, quasi mucilaginosum, quod edulcoratum et siccatum gr. 11. pondus aequavit et putra fuit terra calcarea. Ex residuo denique *particulae martiales* copiose adhaeserunt. Exp. XII. Vt pars argillosa huius terrei residui in apricum educeretur, cum drachma olei vitrioli digestum fuit; tum effusum acidum in porcellaneo vase arenae imposito supra ignem euaporavit, relictam vero insolubilem partem aqua edulcoravit. Praecipitatum ablutum argillosam quidem, seu *aluminarem terram* referebat, sed fuscam, licet nullas particulas magneticas praebere. Pondus siccati fuit gr. 3 $\frac{1}{2}$. Relicta demum terra subtilissimam *arenam quarzofam* referre visa est, ferro plane caruit et pondus dr. $\frac{1}{2}$ et 4. gr. aequavit. Exp. XIII. Haec eadem residua terra cum dr. 1. et 40 gr. salis tartari intrita et crucibulo candenti infusa, statim cum intumescencia fluxit. Scoria vitrificata refrigerata humore aeris madescere visa est; cum crucibulo aquae immissa in gelatinam cineream dissoluta fuit, e qua copiosiore adhibita aqua, grana 32 *terrae filiceae* sordide albae obtinuit. Ex his experimentis patet. 1) Vapores adipis suillae recentis, dum supra ignem diffluit, *acidus* esse. p. 234.
E. 1. 2) In 10 vnciis eiusdem adipis recenter igni dissolutae *mucilaginis* gr. 40 dum exsiccatur, contineri E. 2. 3) Eandem quantitatem adipis non ablutae destillatione praebere, post quatuor cohobationes, vncias 5 cum dimidia *veri olei* tenuissimi, haud ingratis olentis E. 7. porro 4) phlegmatis acidi iisdem destillationibus prodire vnc. 2 drach. 2 $\frac{1}{2}$ quod simul cum aqua acidula, ad abluendum oleum adhi-

bita E. 7. *veri acidi* continet grana 45. 5) Post quam
tam destillationem superesse ex supra dicto quant
adipis *carbonis fixi* vnciam cum 3 drachmis E. 6. 7
in quo contenta erant a) salis alcali mineralis gr. 4
E. 9. 10. b) Terrae calcareae gr. 11. E. 11. c) Ter
rae aluminis gr. 3 $\frac{1}{2}$ E. 12. d) Terrae siliceae gr. 32
E. 13. atque e) terrae particulae martiales magneti
adhaerescences E. 11. f) Calcinatione carbonum
peruisse phlogisti ad dr. 9 et particulas etiam fixas dis
p. 235. sipatas variis processibus. Pondus 7 $\frac{1}{2}$ dr. quod in
destillationibus euaporatione vel adhaesione ad va
sa amissum fuit, itemque gr. 31. quae in analysi res
dui perierunt, supra enumeratorum productorum
et constitutiuarum partium pondera proportione
iusta augere debent. E *sebo bouillo* eadem fere pro
portione Cl. CRELL obtinuit *oleum* post destillationem
et *phlegmatis acidi* tantundem, in quo acidi paene
eadem quantitas contenta fuit, vt in phlegmate sul
lae adipis. Carbonacei residui maior fuit copia in
experimentis Crell. scilicet e 32 vnciis sebi, 10. vnc.
cum 6 dr. carbonis. E carbone idem *terrae calca
reae et siliceae* tantillum cum vestigio *terrae argilla
sue* obtinuit. Sal e carbone elixiuatus erat *acidum
phosphoreum*, terra calcarea saturatum. Ferri mul
lum aderat vestigium. Differt igitur *sebum bouil
lum* a porcina adipe 1) maiore terre fixi copia 2) si
le phosphoreo et 3) martialium particularum delo
ctu. Porcina vero *adepts priuum* habet 1) *sal alcali*
p. 236. *minerale*, et 2) *particulas martiales*. Nunc sequun
tur Experimenta digestionis recentis adipis porci
nae instituta, quae mutationes, quas in recenti ad
pe calor moderatus, febrili circiter aequalis, diu con
tinuatus produxit, declarant. Exp. XIV. Adipis sul
lae recentis 16 vnc. in retorta, vesica obturata, in
balneo arenae, sustentato, lampadis ope, calore ac
quabili, inter 98 et 106 gr. therm. Farenh. medio

commi

commisit. Post quatrimum sedimentum tenaciusculum, nigrescens secessit. Octiduo adeps supra sedimentum flava facta est, ut exempta particula et refrigerata pulchre flavesceret; postea color sensim in fuscadinem tendere coepit. Subinde chartae coloratae in retorta suspensae fuerunt, quae acidam vaporum indolem prodiderunt. Post 10 diem subinde bullae aereae in adipe assurgebant. Post 17 dierum digestionem adeps refrigerata, supra exiguum sedimentum nigrescens fuscida erat facta, gustu vappida, foetorem nauseosum volatilem spargens, qui oculis nocere, eosque obfuscare visus est.

Exp. XV. ut autem experiret, numne portio adipis digestionem in *mucilaginem* mutata fuerit, iterumque an adeps ablutione denuo restitui in pristinum statum posset, uncias 2 saepius aqua feruida ablui curavit, et refrigeratam singulis vicibus aquam effudit. Prima aqua nauseosi erat odoris, absque falsedinis indicio ullo; sequentium ablutionum aqua pinguisso-turbida, quasi mucilaginosa euasit. Post filtrationem trans linteum euaporata reliquit *mucum cinereum*, cuius siccati pondus drachmam aequavit, quique facile aqua dissoluebatur. Adeps nunc euasit cinerea, sine odore nauseoso, multum quidem emendata, at non ad pristinum gradum.

Exp. XVI. Digestae adipis uncia, cum quadruplo alcoholis digesta, tincturam effecit gustu et odore admodum nauseabundam, quae instillata aquae lactescebat, posteaque guttulas oleosas in superficie formabat.

Exp. XVII. Decem unciae adipis recentis, digestionem passae, e retorta balneo arenae imposita, instar recentis E. 4. adipis destillatae sunt. Initio statim aeris bullae copiosae adscenderunt; transiit mox *oleum butyraceum*, sordide flauum, dein fluidius coloris saturati, simul utriusque unciae $7\frac{1}{2}$ cum socia *phlegmatis* uncia. Olei pariter et phlegmatis odor volatilis,

- lis, pungens, at multo minore gradu quam recens, crudae adipis E. 4. Vapores olei chartis tinctis notam acedinis imprefferunt, unde aliquod aquae vnciis illud abluuit, quod et de subsequentibus destillationibus intelligi vult. *Exp. XVIII. Oleum praecedentis tentaminis supra proprium carbonem cohabitavit. Transit limpidum, obscure flavum, et pondus 6. vnc. aequavit. Simul prodire phlegmatis acidum dr. 3. Vtriusque producti odor minus pungens fuit quam e prima destillatione. Exp. XIX. Oleum illud tertio per eandem retortam, carbone intus loricatum, cohobatum transit limpidum, obscure flavum, pondere vnc. 5 et totidem dr. Acidi phlegmatis simul prodiit sesquidrachma. Vtriusque odor fuit parum empyreumaticus. Carbo a tribus huius destillationibus residuus, qui fractae retortae intus intime adhaerebat, pondus $1\frac{1}{2}$ vnc. aequavit. Similis illi, quem recens praebuit adeps, neque ulterius, uti nec oleum destillationes passum, chemice examinatus fuit. Exp. XX. Phlegma ex his destillationibus E. 16. 17. 19 collectum effecit mensuram fescunciae cum dr. $\frac{1}{2}$; flavum, volatile, empyreumatico odore, in chartis probatoriis acidum effectus exhibuit. Aliquantum acidum etiam aqua probabat, E. cit. quae abluendo oleo inseruierat. Vtrumque igitur liquorem sale tartari puro, contrito saturavit exactissime, eoque 50 grana salis huius adhibuit. Liquor filtratus neutralisatus praebuit salem simillimum illi, quem adeps recens E. 8. suppeditauerat, qui drachmam cum 40. gr. aequabat, et nulla ulteriore depuratione curatus fuit. Igitur 10 vnciis adipis recentis, digestionem tractatae, continebatur 1) *Mullago*, cuius desiccatum pondus aequavit dr. 5. E. 15. 2) *Phlegma acidum* tribus destillationibus ad $1\frac{1}{2}$ vnc. dr. dimidiam E. 17 - 19 idque simul cum lotura olei grana quinquaginta acidum dedit. 3) *Oleum pellucidum**

cidum rufo-flauum, quod post tertiam destillationem E. 19 pondus 5 vnc. et 5 dr. aequauit 4) Carbonis terrei eodem E. 19 superfuit fescuncia. Producta igitur, pondere massae adhibitae drachmarum 5 et dimidiaie valore minora fuerunt, iustaque ex hoc amisso pondere proportionem augenda sunt. Si cum his conseras producta adipis recentis non digestae, apparebit: 1) Ranciditatem insignem digestionem p. 240. fuisse inductam adipi E. 14. cet. 2) mucositatem maiorem ortam, et mucii plus secessisse, E. 15. 3) acidi partem destructam E. 20. Analysin autem comparatiuam adipis sponte rancidae factae in altera dissertationis parte exponere pollicetur Noster, quam auide expectamus.

Indicanda nunc sunt argumenta *astronomica*:

16. Cl. LEONH. EVLER, *determinatio facilis orbitae cometae, cuius transitum per ellipticam bis obseruare licuit.* p. 243.

17. EIVSDEM, *de variis motuum generibus, qui in satellitibus planetarum locum habere possunt.* p. 255.

18. EIVSDEM *de motibus maxime irregularibus, qui in systemate mundano locum habere possent, una cum methodo huius motus per temporis spatium quantumuis magnum prosequendi.* p. 255.

19. Cl. A. I. LEXELL, *observationes de nouo planeta, detecto a Cl. HERSCHEL et nominato Georgium sidus.* p. 303.

20. EIVSDEM *solutiones quorundam problematum astronomicorum ad doctrinam de motu planetarum et cometarum in sectionibus conicis pertinentium.* p. 330.

21. Cl. PET. INOCHODZOW *determinatio latitudinis et longitudinis urbis Orel, deducta ex observationibus astronomicis anno 1787. habitis.* p. 370.

22. Cl. NIC. FVSS, *Nouae animaduersiones super inaequalitatem motus terrae, productam per actionem Veneris.* p. 381.

- P. 399. 23. STEPH. RYMOVSKI, *Locus Lunae ex occultatione γ Virginis anno 1780 die 8 Martii observata determinatus.*
- P. II. Pars posterior mathematica exhibet.
- P. 3. 1. CL. LEONH. EVLER de ellipfi minima dato parallelogrammo rectangulo circumscribenda.
- P. 18. 2. EIVSDEM speculationes circa quasdam insignes proprietates numerorum.
- P. 31. 3. EIVSDEM de plurimis quantitibus transcendentibus, quas nullo modo per formulas integrales exprimere licet.
- P. 38. 4. EIVSDEM de inductione ad plenam certitudinem evhenda.
- P. 49. 5. CL. NIC. FVSS, exercitatio analytico-geometrica circa lineam curvam singulari proprietate praeditam.
- P. 70. 6. CL. ANDR. IOH. LEXELL, solutio problematis geometrici, in Actis Academiae Scientiarum Berolinensis, pro anno 1776. a Cel. CASTILLON propositi.
- P. 91. 7. CL. NIC. FVSS, supplementum siue commentatio super problema calculi probabilitatum insertum Volumini VI. Actorum.
- Ad Physico-mathematica vero spectant:
- P. 99. 8. CL. LEONH. EVLER, dilucidationes de motu chordarum inaequalium crassarum.
- P. 133. 9. EIVSDEM, de motu penduli circa axem cylindricum, fulcro datae figurae incumbentem, mobilis. Remota frictione, dissertatio prima.
- P. 164. 10. EIVSDEM, de motu penduli circa axem cylindricum, fulcro datae figurae incumbentem, mobilis. Habita frictionis ratione, dissertatio altera.
- P. 175. 11. CL. WOLFG. LVDW. KRAFFT, dissertationis de motu proiectilium in aere resistente continuatio, tabulam ballisticam uniuersalem exhibens.
- Physicam autem concernunt.
- P. 197. 12. CL. CASP. FR. WOLFF, de ordine fibrarum muscularium cordis. Dissertatio prima: de regionibus

et partibus quibusdam in corde, tunica exuto, notabilibus. Dissensus anatomicorum de fibris cordis eo adduxit A. Cl. ut eas explicaret ex mente praestantissimorum scriptorum et quidem LOWERI, qui communes externas ventriculo utrique facit, medias vero ignorat. SENACVS vero externas fibras dextrum et sinistrum ventriculum tegentes proprias a se distinctas statuit, ab inferiore margine ortum ducentes et oblique in superiorem marginem transeuntes. HALLERVS in vniuersum a sede auriculae dextrae fibras oriri affirmat, quas alter priorum a tendinibus circularibus, alter ab inferiori margine septi deriuauerat. WINSLOWIVS contra vix vllum initium, vix finem vllis aut certum progressum assignat. Alias longiores, easque inflexas, ut angulum faciant, alias simpliciter in arcum curuatas, eademque breuiores esse indicat. VIEVSSENIVS maxime omnium mirifice ab arteriis coronariis fibrarum cordis originem deducit, quas ductus esse putat, ex ipsis vltimis arteriarum finibus continuatas. Parique miraculo, at sane concordanti, finem fibrarum, quem insertionem in aliis musculis nominare solemus, in principiis esse statuit venarum, ut ortae ex arteriis fibrae in venas continent, et ductus ergo sint, his vasis interpositi. Reliquorum auctorum sententiae de ortu, progressu, fine, ordine et natura harum fibrarum in diuersas abeunt partes, ut eas conciliare non facile quis possit. Illud tamen notandum est, in solis communibus, mutuo quamuis contradicentes, auctores substituisse, nec id quod inprimis necesse est, de fibris cordis notasse. Magnae enim occurrunt difficultates in cognoscendo ordine fibrarum, et in iis praeparandis, obseruandis, concipiendisque. Nam difficulter membrana externa cordis potest detrahi, ut nudae, ac depuratae fibrae appareant, ac integrae illaeque seruentur, pluri-

plurima aut nulla adeps has auget difficultates. Fi-
 brae ipsae diutius aeri expositae, nitorem perdunt,
 vt non facile distinguantur, porro siccantur ac quasi
 conglutinantur, aqua madefactae pallescunt, spiritu
 vini contractae obscurescunt. **p. 204.** Observatio porro diffi-
 cilis est, quod nec cellulosa, vel sola, vel adipe mix-
 ta, fibrae cordis, earumque, quos coniunctae effi-
 cerent, fasciculi a se inuicem distinguantur, liberae
 tamen et distinctae altera ab altera, procedant, sed
 fibrillis partim lateralibus, partim ramificationibus,
 eo modo inter se connectantur et intricentur, vt
 difficile dictu sit, quo vsque se vna fibra extendat, ac
 vbi altera incipiat. De fibrillis lateralibus num mus-
 culares an cellulosae sint, **HALLERVS** ambigit, ma-
 gis tamen priori fauet opinioni. At **A.** musculosas
 esse easdem contendit, quum rubedine non modo
 sint tinctae, sed manifesto quoque variis in sedibus
 ex vna fibra eiusque fibrillis continuatae in fibrae
 vicinae fibrillas oblique descendendo transeant. Por-
 ro conceptio et definitio est difficilis, siue verbis
 exprimenda, siue iconibus, ob innumeram fibrarum
 in solo strato externo copiam, quae vario singulae
 ductu progrediuntur, varioque terminantur fine
 quae si, vt vere se habent, primo apparerent aspe-
 ctu, vix tamen omnes notari, concipi ac definiti
 possent, quae nisi seorsim accuratius acu examinan-
 tur, similes esse videntur, vt anatomicos ac pictores
 fallere facile queant. **p. 205.** Cernuntur autem peculiares
 difficultates in externis sinuum et venarum fibris.
 Vix enim fieri potest, vt in parte reticulari auriculae
 dextrae, quae cordi inflexa incumbit, membrana
 externa detrahatur. In basi sinuum communi, et
 in toto sinu sinistro difficilis est fibrarum distinctio.
 In facie anteriori sinus sinistri iuxta regionem septi,
 decursus, origo et finis admodum sunt complicati.
 In vena caua inferiori eiusque nexu cum sinu dextro

et

et sinistro tam difficilis fabrica est, vt peritissimis anatomicis sit venia danda si eam non perspexere. Minor difficultas in fibris ventriculorum mediis et internis esse videtur. In corde coctione indurato, facile stratum externum detrahitur; mediaeque detectae, vt sunt simpliciiori decursu, facilius et observantur et definiuntur. Internae per pellucidam p. 206. membranam transparent et diuisae in fasciculos facile distinguuntur. Peculiaris tamen difficultas in dextri ventriculi fibris internis esse videtur, in quibus frequens fasciculorum ramificatio et anastomoses ordinem quodammodo turbant, adeoque occultant, vt ille vix percipiatur. Augent confusionem in mente observantis et difficultatem observandi parietum, dum ventriculus aperitur, et fibrarum, dissectio, qua, interrupta continuatione et error facile committitur, dum aliae fibrae ex aliis continuatae putantur, et situs earum naturalis, in parietibus reflexis inuersus, imaginatione restituendus, proinde et decursus fibrarum difficilior concipiuntur. Neque in sinibus; inprimis in sinistro, detractio membranae internae difficilis visa est, neque observatio decursus fibrarum, quae in dextra auricula in fasciculos collectae facile distinguuntur, in sinu sinistro vero fascias efficiunt, in quibus ipsae inter se parallelae egregie pariter apparent; sed complicatio harum fasciarum et fasciculorum tanta est, vt difficillimum sit originem, progressum et finem in iis definire. Difficilis tandem structurae cordis in mente repraesentatio est. Complicata est ipsius fabrica, omnia figura maxime irregularia, partes saepissime vt spectent in triplicem plagam posita sunt. Sic vena caua inferior, sic margo cordis acutus anterior simul et dexter, sic apex antrorsum oblique et sinister, et deorsum, basis retrorsum sursum et dextrorsum; sic septum cordis facie, huc et illuc spectat.

- stat. Nec defunt partes, quae obliquitatem complicatam habent. Suadet autem sic in his difficultatibus superandis versari, vt nudatae cordis partes protinus obseruentur et pingantur, ne mora fibrae obsolescant, et sic conuexa et dein plana cordis parti examini subiicienda. Hac siquidem ratione viam quam ingressa est natura, in disponendis fibris indagare potuit. Simili modo est procedendum in sinuum fibris externis, et notandum qua ratione distictae partes cohaeserint, origo fibrarum columnarum et progressus, situs ac ordo obseruandus et im-
- p. 208. ginatione situs naturalis restituendus. Detrahit tandem paulatim ab vniuersa cordis et auricularum superficie membrana externa et adipe variae percipiuntur regiones et partes nouae, quae in corde adipe obuoluto, haud fuerant obseruatae. Inprimis circa basin hae partes apparent, et in sedibus, vbi magnae arteriae et sinus cordi inseruntur, vbi multa adeps cauitates replet, eminentias obliterat, partes abscondit, figuras mutat, vt et tota figura quodammodo cor nudum a corde inuoluto differat. Igitur operae pretium duxit Noster has partes regionesque cordis nudi describere plenius. Hunc in modum descripsit *conum arteriosum*: Earum regionum primaria pars est suprema camera, a venosa distincta, et arteriosa ventriculi dextri, quae continuo arteriam pulmonalem producit, quaeque camerae arteriosae et simul totius ventriculi dextri apex
- p. 210. est. Coni fere oblique truncati et compressi figuram habet, vt planae sint eius superficies anterior et posterior, latera dextrum et sinistrum tanto conuexiora. Axis vero coni arteriosi idem simul arteriae pulmonalis axis est. Fibrae coni arteriosi transuersae sunt ad axim coni et maximam partem semicirculares, vt constrictorum officio fungi possint. Oriuntur ex partibus septi retro conum, et a late-

re sinistro superficiei posterioris coni ipsius. *Camera vero arteriosa* ventriculi dextri se extendit a co-
 no arterioso dextrorsum fere ad angulum cordis
 dextrum vsque, sinisterius plus quam dimidiam par-
 tem marginis septi superioris latere suo sinistro, super-
 ficie dimidiam fere partem posteriorem sinisterio-
 remque superficiei superioris ventriculi dextri occu-
 pat. *Figura* eius semiconica est, cuius faciem an-
 teriorem conuexam dicta superficiei ventriculi pars,
 posteriorem planam septum cordis cum valvula ori-
 ficii venosi anteriori efficit. Basi latiore camerae
 ventriculi venosae, apice truncato basi coni arterio-
 si, respondet. Sic vna cum hoc posteriori conti-
 nuum conum maiorem, vel potius *infundibulum* ef-
 ficat, cuius apertura magna a largiore camera veno-
 sa incipiat, orificium angustum arteriae pulmonali,
 tanquam tubo infundibuli sit adaptata. Fibrae ca-
 meram tegentes arteriosam parallelae sunt fibris
 coni arteriosi, et transuersales ad communem axim
 totius infundibuli, siue camerae arteriosae, coni ar-
 teriosi, et arteriae pulmonalis; caeterae contra fibrae
 omnes ventriculi, ad cameram venosam pertinentes,
 declinant variis modis ab ea directione. *Vsus infun-*
dibuli est, vt quum ventriculus dexter, fibris mus-
 cularibus debiliior, maiori quantitati, quam capit,
 promouendae destinatus esset, ipsi adminiculo sit,
 quo compensaretur, quod virium defectu sanguinis
 celeritati et impetui decederet. Eius natura ex as-
 se huic fini respondet. Nam fibrae transuersales
 constringendo recta sanguinem ad axim huius vasis
 in arteriam pulmonalem propellunt, nec vlla alia
 in parte ventriculi aut fibrae ad hunc modum accu-
 rate dispositae inueniuntur, aut sanguis ad eam di-
 rectionem mouetur. Vt autem vsus huius partis
 et actio intelligatur, aliae partes sunt describendae,
 scilicet *angulus ventriculi dextri, et cordis ipsius, qui*
 inter

- inter basin ventriculi dextri et marginem anteriorem
p. 216. acutum continetur. Ablata adipe angulus ille carneus in basi a radice sinus prominet, et ab ipso margine anteriori aliquo modo distinctus observatur, ut magnae papillae instar in hac sede promineat. In solis superficiebus cordis, in superiori et inferiori angulus distinctus non est, sed continuus cum ventriculo superficiebus gaudet. *Structura anguli interna* notari meretur, efficit enim singularem partem camerae venosae et proprium receptaculum s. folliculum, quo sanguis per orificium venosum impulsus, dispersus inter filamenta valvulae recipi, contineri et systoles tempore exprimi possit. Intus columnis varie ramificatis inter se connexis, distantibusque a parietibus repletus est. *Vsus* ipsius est sanguinem ultimum a sinu dextro expressum recipere.
p. 217. *re.* Simile auricularum sanguinis receptaculum est, quae inprimis quando maiori copia sanguis circa cor colligitur, penitus replentur. *Columnarum autem anguli usus est*, ut validiori anguli contractioni inserviant, quo sanguis inter ramos columnarum haerens ac latens in ibi formatis columnis exprimi possit, deinde, ut impedian, quominus parietes se mutuo tangant, et sanguinem retardent. Porro describitur *regionem siue partem basilarem ventriculi dextri*, quae marginem constituit in corde adipe inuolato, in superficie superiori ad basin ventriculi dextri, mox fere adipe factum, crispum, ad sinus dextri radicem applicatum, auricula flexa tectum. *Limites* eius sic definiiri possunt: Incipit latissima sinisterius a superficie coni arteriosi, et continuat quidem parte sui anteriore ex ea superficie; posteriore a latere dextro basis aortae originem ducit. Inde sensim angustior ad angulum cordis progreditur, ubi obtuso fine definit. Anterius margine secundum suam longitudinem terminatur, eodemque a superficie

ficie superiori obliqua et anteriori cordis distinguitur. Posterius siue inferius radice sinus dextri super. p. 219.
 superficies basilaris terminatur. In ea parte vero, quae posterius siue inferius nullo termino limitatur, superficies basilaris sese ad superficiem cordis inferiorem usque extendit. Brevis huius regionis definitio est: basilaris superficies non tantum eam partem basis cordis occupat, quae ad faciem superiorem conuexam ventriculi dextri est, sed etiam eam, quae angulo et margine acuto anteriori ventriculi respondet, et extendit se denique aliqua exigua portione ad superficiem inferiorem cordis. Ea autem p. 220.
 pars maxima et praecipua superficiei basilaris, quae ad superiorem ventriculi superficiem est, notabili concavitate gaudet, quae efficitur ex angulo acuto duarum basium coni arteriosi et aortae, ubi se contingunt, et linea recta dextrorsum ad angulum cordis usque in basilari superficie excurrentem. Haec basilaris ventriculi dextri regio est vera basis libera p. 221.
 cordis nec occupata sinibus aut vasis, excepta parua septi particula. Arteriae porro et sinus non totam basin cordis occupant. Describitur autem insertio sinuum p. 222.
 et arteriarum in basin cordis accuratius. Nimirum basis sinuum communis continua fascia cincta figuram simplicem oblongam habet, et circumscribitur vtrinque lateribus connexis, hac igitur basi communis parti inferiori sinisteriorique figura sibi conformi basi cordis inseruntur, ut limites basis vtriusque in sedibus iis inferiori sinisteriorique conueniant, et anterieus dexteriusque promineat basis cordis. Aorta vero et arteria pulmonalis eos quoque recipit. Ventriculus dexter autem prope basin praef. p. 223.
 stro eminet, nam in parte suprema iuxta conum ventriculus dexter sinistro humilior obseruatur. Inferius autem fascia fibrarum e dextro in sinistram ventriculum pontis instar transit, crenamque binos ventriculos

- triculos distinguentem, et arteriam coronariam sinistram decurrentem in ea crena, tēgit adeo, ut una continua vtriusque ventriculi superficies in hac fella iam esse videatur. Adeo quoque *septi aliqua pars in basi cordis libera apparet*, scilicet circa fossam largam, breuem et satis profundam. Maxima praeter ea partis basilaris portio, quae ad superiorem superficiem cordis sita est, ea parte excepta, qua angulum efficit, ad cameram pertinet arteriosam ventriculi dextri, eiusque figuram infundibuliformem plenissimum perficit, conuexitatemque et ambitum circularem in diastole cordis auget. Haec ut probè perspiciantur monet, *statum cordis in homine viuo triplicem esse*, systolen, diastolen et quietem, quae quies spontaneus est status, in quem cor redit, quando nec agit, nec patitur, qui vulgo est post mortem, ubi cor est plicatum, ventriculis collapsis, mollibus, sed etiam in viuo statu, quando cor post systolen absolutam sanguineque expulso redit in spontaneum statum atque quiescit antequam nouus sanguis ingrediatur. Vberius hos status explicat ac veritatem argumentis firmat, atque declarat, *partem basilarem inter caeteras cordis partes maxime in diastole mutari*.
- p. 228. Illa nimirum partis basilaris portio, quae inter marginem, quo haec a superficie ventriculi distinguitur, et eam lineam, qua superficies basilaris inflexa est, continetur, quae eius portio scilicet superior et primum ubi irruente sanguine inflatur. Eleuatur porro et paries ventriculi superior, et ea in speciem pars, quae propinqua margini basilari ad infundibulum pertinet, sic margo siue simplex plica largior parietis superioris ventriculi euanescebat, et superficiei basilaris portio superior, inter marginem et lineam inflexam contenta, cum superiori superficie ventriculi in unam continuam conuexam superficiem confluit. Tota vero pars basilaris inflaretur,

nisi crassa columna muscularis ad lineam inflexam
 intus ducta, vniuersam hanc sedem partis basilaris
 retineret, quo minus extendi et inflari possit. Sicp. 229.
 portio inferior suum situm constanter seruat, sola-
 que portio superior inflatur. Tanto magis vero,
 quae citra marginem est, pars proxima superficiei con-
 uexae ventriculi, quae eo usque extenditur, vt vnum
 cum portione superiori partis basilaris continuum
 arcum efficiat. Arcus ille, et infundibulum ipsum,
 quod superficies superior efficit, et cui nunc por-
 tio illa accedit, eam inde figuram nanciscitur, vt
 plus quam dimidium referat conum ad axin disse-
 ctum et fere integrum, cui superficiale tantum seg-
 mentum deficiat. Itaque basin et sectiones saltem
 semicirculares infundibulum in statu diastoles habet,
 et regio basilaris eatenus quidem subsistit in hoc
 cordis statu, vt versus vasa maiora, siue retrorsum
 haec pars parietis respiciat; at nullo peculiari mar-
 gine basilari a superficie, nunc admodum conuexa,
 superioris ventriculi distinguitur. Diastole autem
 et sequenti systole finita in consuetam suam plicam
 paries largus ventriculi se rursus componit, eaque
 denuo regionem basilarem a superficie conuexa ven-
 triculi distinguit. Nunc autem *partis venosae ven-* p. 230.
triculi dextri figuram et situm persequitur. Scilicet
 infundibulum cum arteria pulmonali, parti venosae
 basi sua respondet, illa fundamentum est super quod
 infundibulum ad pendulum erectum est. Margo
 cordis anterior simul fundamenti anterior margo
 est, quo id antrorsum terminatur. Dexterius angu-
 lum et orificium venosum ventriculi habet, siniste-
 rius ventriculi apicem. Inferius et posterius toto
 pariete inferiori ventriculi plano, quo tanquam pro-
 pria basi diaphragmati incumbit, haec pars venosa
 terminatur et latissima est. Ex *tribus autem constat*
partibus, angulo ac apice ventriculi et parte media
 inflata;

- p. 231. inflata. Quoad *structuram partium illarum* monendum, angulum columnis quamplurimis ramificatis, cellis caernulisque instructum, apicem pari ratione cauernosum, partem autem mediam ac arteriosam cauam esse intus, parietesque aequales habere, fibris factos latioribus et planis, ex superficie interna
- p. 232. non eminentibus. Pars haec caua sanguinis receptaculum in dextro ventriculo efficit, quod in partem arteriosam continuat. Vtrinque angulus et apex bina sunt refugia, in quibus vberior sanguis recipitur. *Constricto* igitur *per systolem ventriculo dextro* sanguinem pellit in caua parte contentum, et ex lateralibus receptaculis cauernosis sanguis pressus oblique in infundibuliformem partem vrgetur. In *diastole* vero haec caua pars ventriculi primum sanguine repleti videtur, quum annulus valvularum orificii venosi recta huc sanguinem ex sinu impulsu ducat, et naturali sua rigiditate parietes vacuam cauitatem forment, qua repleta sanguis in apicem ac in partem ventriculi arteriosam et angularem penetrat.
- p. 233. *In ventriculo* igitur dextro *prima* *caua ventriculorum cordis figura cognoscenda*. Ventriculus canalis curuati repraesentat figuram, et primo sinus dexter angustior per venosum orificium in partem ventriculi descendit venosam, quae amplissima et curuata pars canalis primaeui est. Infundibuliformis pars arteriosa ventriculi ex venosa adscendendo in arteriam pulmonalem continuat. Simplex igitur canalis curuatus descendens prima parte angustiori dein inflatus, sursumque curuatus et angustiori parte adscendens in homine adulto cognoscitur; tantum variae in diuersis sedibus canalis dilatationes primaeuam quodammodo turbant figuram. Earum prima scilicet auricula est in sinu dextro, deinde angulus cordis et apex ventriculi in parte venosa. Haec utraque aneurysmata considerari possunt. Finge abesse

abesse haec ancuryfmata, restabit simplex canalis curvatus. Dexterius nimirum simulque posterius et inferius paululum sinus dexter in partem ventriculi venosam descendit. Inde sinisterius antierius p. 234. et superius recurvata pars arteriosa infundibuliformis adscendit. Pars annuli valvularis orificiū venosi anterior et sinisterior descendentem canalis partem ab adscendente distinguit. Porro *ventriculus carneus sinister ab involuto minus differt*. Neque enim partes et regiones peculiares inuenit, praeter sedem retro conum arteriosum ventriculi dextri, sinisterius iuxta basin aortae, vbi fasciculi lati fibrarum, a basi aortae ortarum peculiarem partem superficiei conuexae ventriculi huius, situ cum basi cordis fere conuenientem, inter arterias magnas absconditas, efficiunt. In sinistro autem ventriculo primaeua eius figura pariter visibilis. Descendit posterius et inferius sinus pulmonalis in oualem cavitatem ventriculi; antierius superiusque aorta inde oblique dextrorsum adscendit. Partem canalis descendentem ab adscendente anterior pars annuli valvularis distinguit. Vt bina orificia ergo, venosum et arteriosum ad distinctas canalis partes, illud ad descendentem, hoc ad adscendentem, pertineat, media amplissima ventriculi pars autem, quo vsque valvula distinguens non descendit, vna cum apice amplissimam curuatam communem primaeui canalis partem efficiant.

13. *Didelphis brachyura* descripta a Cl. P. S. PALP. p. 235. LAS. Haec species Didelphidis minus accurate descripta, a Nostro paulo plenius explicata est. Statuit autem p. 238. eam capite magis cum D: Cayopollin s. *philandro* conuenire, *marmosam* reliquo corpore, et femina praesertim *ubere* orbiculari medii ventris nudo, imitatur. Defectu *isacii* ventralis, *pene* postice sub scroto exserendo, similibusque *marmosam* et *philandrum* sequitur. Praesertim *auriculis* et *caudae* breuitate

ab omnibus se distinguit, et solo colore facile inter congeneres emicat et pulcherrima dicenda est. Excedit tantillum Didelphidis dorfigerae molem, totaque artubus paulo crassior robustiorque apparet. En dilucidiorē descriptionem: *Nasus* et *os* nudiuscula, albet. *Nasus* subtiliter grandinosus, stria didymus et naribus lunulatis, subcaninis instructus. *Mustaces* teneris pilis, in quinos fere ordines digestis.

- P. 239. *Verruca* biseta supra vtramque orbitam; *parotica* magna, planiuscula, fetis binis mystace maioribus, plurimisque minoribus, posterius in arcum dispositis sparsa. Hae setae omnes atrae, extremo canescunt. *Pili* quatuor distantes sub mento et quatuor in *verruca* gulae maiores, proximioresque albi. Hinc caput vndique longis pilis quasi radiatum. *Lobium superius* ad dentes primores, praeter striam nasi mediam, vtrimque tantum semel crenatum. *Inferius* integrum, lateraliter penes caninos, velut cicatrice, obsolete excisum. *Lingua* margine apicis papillis denticulata, caeteroquin mollis et subtiliter papillosa. *Dentes* fere vt in Oposso, philandro et dorfigera. *Palatum* arcubus nouem imbricatum. *Auriculae* nudaе, fuscescentes, crassiusculae et maiusculae, capitique adpressae. *Superior* pars ouata, anterius versus basin replicata, et *antitrango* auriculaeformi reuoluta, cui incumbit *lamina* transuersa, lobuliformis, e media interna superficie exorta. *Posterior* margo crassescit in *tragum* obsoletum, infra quem crassa lamina ad parotides fere descendit, cui continuum iugum flexuosum, atrium meatus auditui naiculare vel reniforme coronans, et extra *antitrangum* auriculae superiori denuo continuatum. *Oculi* inter nasum et auriculas medii, fissura palpebrarum longitudinali, *tragis* nudis, fuscis. *Periophthalmium* vltra duas tertias oculi extensile, laxum, album, margine cartilaginoso fuscum. *Irides* ful-

co-lutescentes. *Pedes* breues, maxime primores, p. 240. omnes pentadactyli et ad exemplar generis conformati. *Digit*i subtiliter pilosi et instar murinae caudae tenerrime squamulosi; tres medii in omnibus pedibus subaequales; interior s. *pollex* in palmis parallelus, in plantis remotissimus, apice bulbosus. Reliquis *unguiculi* lutescentes, acuti. *Verrucae* callosae volarum albae, in palmis quaternae ad digitos distributae, cum impari ad carpi basin; in plantis ternae ad digitos, et ad pollicis basin binae. Cutis volarum inter callos fuscescit et quasi pustulosa apparet. In pedibus primoribus, ad antibrachii latus externum, *setulae* 2 distantes, et subtus, prope carpi flexuram, pustula cum setis binis, quarum interior minor. *Cauda* breuior quam in aliis, e crassa basi adtenuata, supra ad tertiam fere longitudinis partem vellere dorsali continuato vestita, caeteroquin murinae instar squamulis annulata et adspersa pilis, supra et in extremitate fuscis, subtus gryseis. *Cutis* animalis, exalbida. *Vellus* molliissimum laeve, nitidum. *Color* in vertice et dorso longitudinaliter niger, apicibus pilorum gryseis murinus; per latera capitis et trunci, inque basi artuum et caudae pulchre et saturissime rufus, in collo subtus dilutior; trunco subtus gryseo-pallidus, versus imam aluum cinerascens. *Scrotum* depresso-sphaeroideum, obsoletissime didymum, pilis breuibus, albentibus pubescit. Basis seu pedunculus eiusdem breuissimus, p. 241. antice planus, postice plica frenatus, adeoque triqueter. *Ani* apertura plicata, a scroto remota; apertura pro genitali in atrio ani, plicis longitudinalibus coniuens. Tractus a scroto ad anum et ambitus scroti nuda et subrugosa longitudinaliter. *Vber* feminae ventrale orbiculatum, nudum, papillis cylindricis vndecim consitum.

14. Ad anatomica accedimus: *Palatum* arcu- p. 242.

bus nouem, prioribus lunatis, posterioribus subbicur-
uīs imbricatum *Lobulus* pone dentes primores rugo-
sus. *Ingluuius* anguste fornicata: *infundibulum* a cauo-
narium in fauces descendens, fere supra glottidem
apertum. *Lingua* subtiliter papillosa: papillis conicis,
reclinatis, intermixtisque versus marginem et basin
fungiformibus, minutissimis, extremum linguae pla-
num, ora denticulatum papillis mollibus. *Hepar* tri-
partitum; *portiones* duae sub diaphragmate, *sinisterior*
crassior, depressio-hemisphaerica, subtus concava, ad
dorsi spinam subincisa; *dexterior* isti partim incum-
bens, incisura in medio et sinu profundo cystifero bi-
loba, minus crassa, supra gibbula. *Portio* tertia bipar-
ta, *lacinia* altera ouatoacuminata, apice triquetra;
altera spigeliana subtus canaliculata, apice vulgato
in ventriculi sinu posita. *Cystis* mediocris, ductu
communi intestino prope pylorum inserta. *Lien*
omento inhaerens, ventriculo a dextris et dorsali
parte laxè circumpositus, planus, lunatus vel po-
tius rectangulus, in ipso angulo latior, lobo breui-
ore antrorsum, altero acuminato extrorsum ventri-
culum amplexante. *Omentum* supra intestina non
descendit. *Pancreas* a sinu lienis ad duodenum ex-
tenditur. *Ventriculus* globoso-suboualis, magnitu-
dine auellanae. *Pylorus* constrictus, amplior oeso-
phago. *Intestinum* versus pylorum calamo cygneo
fere amplius, aliqua inde distantia 1" 3" contractius,
hinc aequali amplitudine calami pergit, donec 1" 3"
a coeco in isthmum calami coruini vix capacem gra-
cilescit, denuoque ampliatur, sensim denique ver-
sus caecum, magisque versus anum adtenuatur. To-
tius intestini longitudo 9" 6" adeoque corporis mi-
nus dupla. *Coecum* 1" 3" distantia ab ano, longitu-
dine 10 ad 11" arcuatum, intestino superaceubans
et adnexum, apice subadtenuato obtusum, medio
fere calami amplitudine versus intestinum coarcta-
tum.

tum. *Ren dexter* tota sua longitudine superior vel anterior; *sinister* e vasorum fasciculo ceu pedunculo pendulus. *Glandula* suprarenalis sinistra, mediae fere spinæ accubat, dimidio fere molis supra renis vorticem antrorsum prominet; *dextra* contra hilo renis sui adsidet; *utraque* lutea, subglobosa. *Renes* intus papilla vnica, acuta instructi. *Vesica urinaria* pisi capax, oblonga. *Vasa spermatica* e truncis arteriae et venae magnae adscendunt; funiculi per inguina et scroti pedunculum ad testes pergunt. *Testes* membrana propria, vna cum paraestatis a dorso interiusque circumpositis, in molem oualem, interiore latere planam constricti, eaque planitie sibi inuicem arcte accubant. *Epididymides* lup. 244. natae, planae, anteriore extremitate latiores, utraque rotundatae. *Ductus deferentes* medio inter testes emergunt. *Vesiculae spermaticae* maximae, oblongae, inspissata materia ceu parenchymate quodam repletae, quod interne percurrit filum nervosum. *Dextra* paulo minor. *Glandulae* extus circa anum plurimae: antè vtrinque *glandula* magna, ovali-globosa, parenchymatosa, et postè vtrinque *bulbus* cauus, interna superficie quasi spongiosus. *Penis* intra anum ipso in limine, apertura longitudinali paruula, bilabiata exserendus; supra pubem in curuaturam sigmoideam retractilis, linearis, depressus. *Collum* glandis tereti-depressum, bisulcum, adeoque *glans* bipartita portione utraque acuta, latere interiore plano accubans. *Pulmonum* sinister minor, bilobus, superiore paruulo. *Dexter* quadrilobatus; *lobus superior* latiusculus, planus, emarginatus; *secundus* triqueter, cordi longitudinaliter appositus; *infimus*, cum inferiore sinistri lateris maiore, a dorso spectatus vngulam bubulam plane refert; *quartus* impar, triquetro pyramidatus, angulo sinistro productus. *Cor* maiusculum, situ p. 245.

prorsus, vt in humano cadauere, figura paulo globosius. *Skeleton* circiter vt in congeneribus. *Cranium* multo breuius quam in D. Opossum, caeteroquin simile. *Maxilla* etiam simili ratione arcuata, anguloque ramorum introrsum mucrone subacuto, plano producta. Fissura palati vt in eadem. *Dentes primores* infra oetoni subaequales, medio distantes; *supra* in medio bini acutiusculi, a reliquis interuallo distantes et vtrinque quatuor aequales, conferti, adeoque decem. *Canini primarii* insignes, supra a primoribus late remoti; *secundarii* vbique tres breues, basi lati et vtrinque denticulo aucti, primores vbique minores. *Molares* supra quatuor breues, truncato-colliculosi introrsum distantes, postremus transversim angustus: *infra* quatuor, omnes medio processu conico, bidentato producti, qui in superiorum interiora interualla incidunt. *Vertebrae* colli septem, *atlas* ampliatus; *epistropheus* supra dilatatus, et in cristam longitudinalem compressus; reliquae supra muticae, at sexta subtus vtrinque processu compresso prominens. V. *dorsales* XII. a secunda ad septimam spinis longis prominulae, retrorsum sensim decrefcentibus, posteriorum vix vllis. V. *lumbares*, VII. mediae praelongae. *Offis sacri* portiones sex, quarum prima vtrinque crassa apophysi articulari, reliquae vtrinque planis processibus alatae. *Cauda* p. 246. constat articulis XII. praeter apicem terminalem; articuli duo proximi sacro, vtrinque lamina, sub qua decurrunt tendines, alati; reliqui teretiusculi. *Cossae* XII. verae septem, quarum primae magnis interuallis distant, vltimae approximatae. *Sternum* o quinque portionibus, quorum summa mucrone producta, pro clauiculis articulandis. *Cartilago xyphoidea* stylo osseo longo producta. *Peluis* instructa, etiam in masculis, trabeculis abdominalibus exterius versus basin insigniter angulatis, latioribusque, quam

quam in affinibus; *Cornua* pelvis apte appellari possunt. *Peäum digiti* omnes phalange tertia brevissimi; *pollices* tantum biarticulati, articulo extremo apice capitato, nec ungiculifero. *Os hyoideum* arcu inferiore lato, breui, cornibus truncato; superiore exili, cornibus attenuatis, inflexis.

15. *Examen hypothesear de transmutationibus* p. 248.
corporum mineralium, institutum a Cl. J. J. FERBER.

Mixtiones ac transmutationes mineralium ex variis hypothesibus explicantur, quas Noster examinare instituit, ut perspiceret quid veri illis insit, et quanam admittendae sint. Veteres metallorum con-

uerfiones ac nobilitandi modos molientes obscuris et confusis ideis decepti sunt quam maxime. His sunt adiungendi qui certa quadam maturatione occulta, siue artis, siue naturae auxilio perficienda, unum terrarum vel salium genus in alterum conuer-

ti posse contendunt. Plurimi recentiorum, analogiam quandam corporum transmutabilium necessariam ducunt, horumque metamorphosin ita peragi statuunt, ut vel artis vel naturae ope, partes quaedam nouae corpori transmutando adiungantur, aut antea immixtae ipsi auferantur, si qualitates alterius assumat.

Aliam itaque viam tutiorem ingreditur Noster, pro-
uocando ad corporum mineralium affinitatem et ratione mixtionis conuenientiam, quorum indoles et mixtio tantummodo chemica analysi in suas partes solui potest. Resolutio autem illa non in infinitum progreditur, sed restant partes subtiliores, quae

ulteriore resolutionem respuunt et principia corporum remota aut remotissima vocari solent, ab elementis physicis probe distinguenda. Non negat A. principia haec remota subtilioribus etiamnum partibus composita esse, quum autem nullis spagyricae artis adminiculis hucusque diuidi queant, simplicium instar omnino considerari debent. Deinde

argu-

- argumenta ipsa examinat, primum ab analogia in-
uorem transmutationum adhibetur, qua natura
prima omnium corporum et mineralium materiam
eadem vnica, successiua mutatione et modificatione
reliqua omnia ac singula corpora effinxit. Leni-
benter quidem concedendum naturae vi multa per-
agi posse, quae arte humana non succedunt, an vi
p. 258. ro re ipsa peragantur, ignoramus. Quaeritur
tem, an vnum an plura conditor huius vniuersi ter-
rarum, salium, metallorum genera creauerit? Sci-
haec cognitio ex ipsis operibus haurienda est, cum
autem primordia rerum nos latent, nihil de occu-
tis pronunciare licet. Certa vero nouimus metalli-
carum calcium et terrarum genera, nulla arte
communia pluribus resoluenda. Haec igitur diffin-
guere conuenit propter proprietates, quibus ab aliis
differunt. Quare terras primitiuas coeuias esse
p. 259. tuendum est. Praeterea datur circulus in natura
ita vt vnus destructio sit alterius generatio; omnes
vero mutationes corporum additione aut amissione
partis vel plurium, aut etiam mutatione cohaesio-
nis, texturae, formae externae aliarumque qualita-
tum absoluuntur, nec vnquam pro veris materiae
transsubstantiationibus haberi possunt, potius ver-
p. 260. decompositio et separatio hic locum habet. Alteri-
rum argumentum est autopsia et attentior minera-
lium inspectio: in frustis, vbi plura lapidum gene-
ra aut species haerent facile, videre possumus, vnam
terram in aliam, vnum lapidem in alterum transire
et mutari. Sed frustula ictu mallei mutantur, et
accedente imaginatione variae inde formantur spe-
cies. Caueamus dein ne a speciminibus in multum
nimium concludatur. Quod ad obseruationes in
montibus et fodinis institutas attinet, illae maxime
momenti sunt, at non oculis solum fidendum, sed
compositio et indoles corporum chemico exami-
explo

explorandae. Observationes denique admittimus,
a doctis et peritis sunt factae viris, sed multi quo-
que illotis ad observationes manibus accessisse con-
stat. His praemissis ad alia progreditur, scilicet p. 263.
haud pauci credunt terram calcaream primigeniam
et omnium matrem esse, quia subtilissima maxime
solubilis et in tanta copia reperitur, ut interdum in-
tegra montium iuga constituat, in quibus nulla pe-
trefactorum corporum vestigia reperiuntur. Ve. p. 265.
rum argumentum a subtilitate et solubilitate terrae
calcareae ideo laborat, quia aliarum terrarum alca-
linarum eadem sunt proprietates. Abundantia
terrae calcareae minus firmo stat talo, hoc enim
calculo erui nequit. Corpora petrefacta in granite
certius desunt quam in calcareo lapide, hanc ob cau-
sam illud antiquissimum saxum habetur, quod de
calcareo non aeque affirmari potest. Acidum quod-
dam praeter aereum igne expellendum manente ter-
ra calcarea pura, e lapide calcareo puro hucusque
elici non potuit. Vbi ei immixtum est vitriolicum
gypsum oritur plus minusue saturatum, non vero
silex aut pyromachus. Aqua corrumpendo putref-
cit nec acescit, et particulae virescentes terrestres
sunt aquae immixtae. Quod autem chalybe per p. 267.
cussi non scintillent et cum acidis non efferuescant,
exinde deducendum, quia peregrinis particulis sca-
tent, non autem propterea mutationem sunt passi;
et bene distingui debent corpora pura et mixta, et
mixtiones essentiales ab accidentalibus. Deinde p. 268.
aliquid interdum pro terra calcarea habetur, quod
tamen minime est, et cuius rei innumera profert A.
exempla, unde in iudicio super hac reformando non
sensibus, sed chemicae explorationi fides est habenda.
Alii, aliam huicque contrariam amplectuntur sen p. 272.
tentiam, dicentes calcaream terram et cretam a
silicea, quam primigeniam dicunt, fatiscendo oriri.
Silex

Silex vero millies vltus et aqua exstinctus nunquam terram calcaream vel cretam largitur, si eam ante immixtam non continuit, sed terram siliceam albescentem quidem, ideo vero non cretaceam. Porro omnem calcem destructis conchylis et coralliis ab-

- P. 274. scribendam esse LINNE, BVFFON, SAGE, docuerunt, sed quia haec opinio trasmutationem nullam inuoluit, et satis reprehensa est, pluribus eam non per-
- P. 275. sequitur. GERHARD vero terram calcaream veteriorum montium huius generis ab aqua natam et depositam suspicatur, qua autem ratione genesis explicetur non constat. Commemorat porro opinionum discrepantias circa terras deriuatiuas aut lapidum genera e primitiuis mixtis composita. Progreditur ad tertium argumentum grauissimum pro trasmutatione corporum mineralium militans, experimenta videlicet chemica, quibus vnum alterumque corpus minerale encheiresi synthetica ab aliis producere vel communem corporum originem demonstrare tentarunt nonnulli. Synthesis vero quae analysi simul non probatur, parum vel nihil euincit et dubitationis plena est. Ordine inuerso progrediuntur, qui corpora componere tentant, quorum partes compositioni necessarias non cognoscant. Et experimenta, in qua analogia quaedam patet, caute sunt examinanda, ne in concludendo committantur fallaciae. Dantur siquidem corpora, quae certis criteriis chemicis, vnita tertio corpori, vel alia ratione explorata, miram inter se conuenientiam monstrant; in aliis autem combinationibus insignem differentiam produnt. Sic omnes terrae alcalinae acida valde appetunt, cum illis in amplexu ruunt, et sales medios constituunt, ideo autem concludere earum elementa esse identica; omnesque terra simpliciore s. absorbente componi, quum singulae tamen eidem acido vnito diuerfos sales me-

dios porrigunt, aduersus Logicam est. Tandem p. 281.
 experimenta adducit, quibus probare voluerunt,
 aquam purissimam non esse aliud quam terram
 fluidam, utpote quae iteratis multoties triturationi-
 bus et destillationibus, tota tandem in puluisculum
 terrestrem mutetur. Sed in hac sententia refutan-
 da LAVOISIER, KRAZENSTEIN, SCHEELÉ et FON-
 TANA otium nostro fecerunt. Aliud argumentum p. 283.
 versatur in eo: acida omnia in se inuicem commu-
 tari posse et vnicum tantum vniuersale, reliquorum
 matrem existere, hoc quidem dictum, sed non de-
 monstratum est. Noua potius indies deteguntur p. 285.
 in omnibus naturae regnis, cognitorum numerum
 augmentia et nulla arte in haec transmutabilia. Non-
 nulli existimant acidum nitrosum potius quam vi-
 triolicum primigenium esse et atmosphaerae inhae-
 rere, acido muriatico alii, phosphoreo SAGE, aereo
 vel aeri fixo PRIESTLEY et LANDRIANI hunc ho-
 norem tribuunt. Singuli suam opinionem variis
 rationibus confirmant, nemo autem vnam alteram-
 ue analysi et synthesi simul demonstrauit; recipi
 igitur nequeunt, sed corpora criteriis certis et con-
 stantibus a se inuicem discernibilia, quae aliis iuncta
 corporibus diuerso semper effectū se produnt, re-
 ctius omnino a se distinguuntur, quam confundun-
 tur. Denique terram calcaream cum sale alcalino p. 288.
 saepius fusam in silicem abire, quarzum verum esse
 tartarum vitriolatum, ab vnione acidi vitrioli et salis
 alkalini fixi natum, basaltē et adamantē acido
 phosphoreo et alkali fixo componi plurimi affir-
 mant. Notandum vero est, quod sal alkalinus iste
 nec e silice et quarzo, nec e basalte et adamante ex-
 trahi possit. Idem quoque de acido vitriolico et
 phosphoreo in his lapidibus affirmato valet. Viden-
 dum igitur est, an synthesi forte confirmentur haec,
 quamuis analysi iis non faueat. Dubitat praeterea p. 289.
de

de magnesia e calce viua et sale ammoniaco, terra silicea e calce acidis soluta arte parari posse, quae tentamina eiusmodi transmutatoria ab ipso instituta irrita fuere. Adiicit his sententiam BAUME de terra argillacea re ipsa silicea, acido vitriolico intime unita, sed MEYERVS, WIEGLEBIVS, SCHEELIVS, WOLFFIVS errorem detexerunt, a corrosione crucibuli non satis cocti, terram aluminarem continentis, a sale alkalino factum hunc effectum deducentes. Hic aliud memorabile exemplum quod ipse expertus est

- P. 293. addit. Recenset tandem Alchemistarum de transmutationibus metallorum somnia. Satis superque declarauit Noster nullo huc usque argumento transmutationem quandam corporum mineralium, aut
P. 295. naturalem aut artificialem fuisse probatam. Unde abstineamus ab eiusmodi hypothesebus, scientiae partum proficuis, et chemica indagine indolem corporum eruere quaeramus. Eiusmodi vero experimenta instituendo summa vtamur circumspectione, ut omnes vitentur errores, facile obrepentes, ubi nimia festinantia procedimus.

Astronomica denique haec subiuncta sunt:

- P. 302. 16. Cl. LEONH. EULER, *de inuentione longitudinis locorum ex obseruata Lunae distantia a quadam stella fixa cognita.*
P. 308. 17. EIVSDEM, *de eclipsibus solaribus in superficie terrae per projectionem repraesentandis.*
P. 324. 18. Cl. A. I. LEXELL *tentamen de orbita elliptica Cometae an. 1763.*
P. 347. 19. EIVSDEM *commentatio super elementa cometarum an. 1780.*
P. 359. 20. Cl. NIC. FVSS *de motu cometarum ex tribus obseruationibus determinando.*
P. 375. 21. Cl. PET. INOCHODZOW, *Epitome obseruationum astronomicarum pro determinanda positione orbis Lubny, a. 1782. institutarum.*

22. *Epitome observationum meteorologicarum* p. 382.
Petropoli anno 1780. secundum Calendarium Grego-
rianum institutarum.

V.

in hydroceles curationem meletemata, quorum
particulam primam, praeside ADOLPHO MVR-
RAY exhibet Stip. Reg. IOH. FÄHRÆVS Goth-
land. 1785. Vpsaliae ap. Edmann. 4. pagg. 24.

Veteres quidem in hydroceles descriptione multi
fuerunt atque prolixo, attamen multos errores
commiserunt, quos solertia atque industria sua no-
stri aevi medici profligare studuerunt. Multae
ideo medendi rationes propositae sunt, quae ob sui
diuersitatem in delectu faciendo difficultates quas-
dam gignunt et saepe iuniores chirurgos in percu-
rando hoc morbo haesitare iubent. Consilium ita-
que Cl. A. probamus quam maxime atque laudamus,
quo in quaestionem inquirunt, quaenam ex his me-
thodis sit reliquis anteferenda. Qua quidem in re
declaranda atque illustranda ita versatur, ut prae-
missis aliquot circa condendas, dignoscendas et cu-
randas morbi species, ex auctorum propriisque ob-
servationibus momentis, ad dilucidandam materiam
appropinquante conducentibus, propositarum methodo-
rum exhibere adumbrationem, atque demum in
remedia atque incommoda earundem inquirere
studuerit. Igitur in prima particula, quae nobis iam p. 3.
ad manus est, *specialiora quaedam monita in morbi
cognitione et cura necessaria* docte atque egregie pro-
ponuntur. Distinguit autem probe, *hydrocelem scro-
ti, funiculi, et testis*. Prima species a liquore lym-
phatico in dardi, scroti et penis tela subcutanea ad
cremasterem usque collecto, orta intumescuntiam
anasarcae similem efficit, quae tamen interdum ob

acredinem, quae parietes cellularum corrodit, gibborosam reddit tumoris superficiem. Secunda inter funiculum a cremastere obuelata, vel *anasarum funiculi* format, replendo aquoso latice omnia cellularia inter spermatica vasa obuia loculamenta, vel *cystica* est, quae vnā alteramue cellulam opplet, atque saccos non raro supra se inuicem positos et seorsim a funiculo distinguendos format. Tertia quae testem adgreditur, triplex est, 1) *membranacea* scilicet inter cremasterem et tunicam vaginalem testis existens, quae vero non, vt quibusdam videtur ex collectione inter dathon et muscularem fit tunicam. Interdum limites testis ita supergreditur, vt sub musculosae funiculi vaginae velamento anellum abdominalem attingat; interdum strata cellularia, quae vaginalem tunicam conflant latice imbuntur, et in distinctas laminas separantur, quae varietatem singularem membranaceae hydrocelae constituent. 2) *vaginalis*, in qua aqua in cauo, membranam eiusdem nominis et albugineam testis intercedente congeritur, et congesta increfcit. 3) *albuginea*, s. *hydrops testis* ab aquae collectione in ipsius testis interiore carne inter propria vasa seminaria oborta, cuius existentiam aduersus doctissimorum virorum dubitationes HAASIVS *) noster vix egregie declarauit. His speciebus *hydrocelen* s. *herniosi* s. *herniam aquosam* adiunxit, quae vel in sacco praeternaturali, viscera elapsa continente, vel in processu illo peritoneaei, per quem testis suo tempore descenderat, atque, cauo illius non coacta, intestinis elabendi ansa, vel lymphae excernendae mora conceditur, sedem suam figit. Quae quidem species cum vera hernia complicatur, et vt ipsa hernia ob easdem rationes, in *acquisitam* et *congenitam* est distinguenda. His expositis accedit ad difficultatem

P. 5.

*) in dissert. de hydrocele int. Lips. 1775.

tates passim in hoc morbo obuias ob conuenientiam cum aliis morbis, aquarum enim fluctuatio vno tumoris latere leniter percusso alterique digitis impo- p. 6.
 sitis persentienda, et expeditus, candela admota, per tumorem radiorum lucis transitus, vel plane interdum desideratur, vel infidum est signum, quia in aliis quoque intumescentiis testis locum habet. Ipsam vndulationem impedit haud raro durities p. 7.
 tumoris scirrhi formam prae se ferens. Obscurior interdum fit vndulatio, si ipsa tunica vaginalis eo modo intumuit, vt plura veluti strata, liquorem in spatiis intermediis recipientia formet, cum immixta quadam mollitie. Porro vndulatio varias prodit p. 8.
 vicissitudines, ob liquorem collectum a venis vasculisque lymphaticis nunc audius, nunc segnius absorptum, quo saccus vario expanditur gradu. Du- p. 9.
 rities quoque in hydrocele vaginali obuia a testis ipsius turgescencia est deriuanda, dum eadem causa, quae aquae collectionem produxerat, effectum suum in testis substantiam ipsam simul exseruit. Signum p. 10.
 autem a pelluciditate tumoris petittum aequae fallax est, cum in inflammationibus rheumaticis, erethismis haemorrhoidalibus ac in epiplocele infantum deprehendatur. Ipsa specierum hydroceles simili p. 11.
 tudo inter se nouas gignit difficultates. Hydrocele enim funiculi, et cystica, multa cum hydrocele vaginali communia habet signa; turgescencia sacci her- p. 14.
 niosi si tanta est, vt ad plures libras aquae possint educi, erroribus ansam suppeditat. Confundi etiam p. 16.
 potest cum hydrocele vaginali, ipsa hydrocele membranacea, si aqua circa testem solum moratur, et cum congenitae atque funiculi specie, si altius adscendit. Qua ratione autem hae difficultates in diagnosi facienda superandae sint dilucidius exposuit, et rationem cur hydrocele vaginalis frequentius occurrat, hanc reddit, quod cauum ipsum aquam re-

- cipiens praeexistat, atque adeo tanto facilius haec ibidem congeratur, sic quoque a vasorum lymphaticorum ruptura vi externa, acredine morbosa etc.
- p. 18. oboritur. In ipsa curandi methodo receptas a medicis medelas examinat, et laudat aquarum per instrumenta educationem, lanceolam autem acui triquetrae praefert, quod leuiorem manus requirit pressionem, et testis laesioni, dum parciore adest aquae copia, praeueniri melius possit, et plerumque sine villo peragatur incommodo. Multum etiam a facti
- p. 21. vi contrahente, quam euidenter nonnunquam existit in cura per acum suscipienda, sperare licet. Haemorrhagiam autem grauiorem per totius sacci excisionem sistendam esse docet. Cum autem talis haemorrhagia exciso sacco lethalem habere quae exitum, malum illud per lenem compressionem, quam admodum commendat, punctura peracta praecaueri posse recte monet, sed oborto illo, necesse esse statuit, saccum secundum eius incidere longitudinem, et postea vel sicca deligatione, vel aqua aluminosa alioque styptico remedio sacci poros constringere.

VI.

De usu /inustionum vario et praecipue in gangraena metastatica exoptato, praeside ADOLPHO MURRAY, pro gradu doctoris rite imperando differit IOH. FRIDER. SACKLEN, 1787. Vpsaliae apud Ioh. Edmann. 4. 26 pagg.

Inustiones, quarum egregium usum in propellendis morbis ac conseruanda restituendaque valitudine mortalibus ipsa antiquitas multis celebravit laudibus a temporibus Chironis Centauri et Herculis Alexii, quasque nobilitarunt ex veteribus HIPPOCRATES, GALENVS, DIOSCORIDES, ASCLEPIA-

DES, SORANVS, CAELIVS AVRELIANVS, PAV-
 LVS AEGINETA, TRALLIANVS, ALBVCASES, AE-
 TIVS, CELSVS, atque alii, ex recentioribus vero
 HILDANVS, PROSP. ALPINVS, FABRITIVS, AMB.
 PAREVS, SCVLTVS, KAEMPFERVS, M. AVR.
 SEVERINVS, et nuper I. L. PETIT, QVESNAY,
 POVTEAV et DAVID easdem aduersus obtreſtato-
 res defendere studuerunt, admodum vtilis sunt. Noua
 autem atque egregia commendatio huic praesidio ac-
 cedit ex studio Cl. auct. quo ipsius vsum eximium docte
 ac eleganter exposuit. Ante omnia autem, breui histo- p. 5.
 rica narratione praefixa, de effectibus inuſtionis cito
 aut tarde producendis differit, atque arbitratur, ne-
 gleſtis remediis veterum ex triplici naturae regno
 petitis, per simplicissima hanc posse obtineri virtu-
 tem, et laudat Cl. POVTEAV methodum, ope conu-
 lorum e gossypio, agarico igniario, stupa, lino cru-
 do aliaque materia confectorum, in vſtione
 tardiori; in rapidiori autem ignitis ferramentis pal-
 mam tribuit. Hac occasione quaedam addita sunt
 de electione loci ad inuſtionem apti ex indicationi-
 bus, et de cauteriorum potentialium prorsus singu-
 lari virtute. Accuratus deinde expenditur ratio, p. 7.
 qua materia ignita loco cuidam applicata agat, et
 quasnam mutationes in corpore humano efficiat.
 Porro docetur duplici ratione inuſtiones sua irritan- p. 10.
 di stimulantique virtute in nonnullis morbis inſig-
 nem efficaciam prodere; nam reuellendi, deriuandi
 et ad alium locum humores alliciendi facultate gau-
 dent, deinde euacuandi ac roborandi pollent virtute
 in oedematibus variis et empyemate et abscessibus
 maioribus, inprimis metaſtaticis. Sed et alii effe- p. 13.
 ctus salutare non sunt praetereundi, intelligimus
 siquidem destrui inuſtionibus ac intercepti organi-
 cam massam siue carneam, siue osseam, quae noxia p. 15.
 indicatur, putridas vlcerum dispositiones tolli, et par-

- tes iam emortuas exsiccare, simulque vim vitalem in viua carne adeo intendi, vt vasa abundantiore humorum affluxu noxias particulas reiiciant. Virtutem autem in sistenda gangraena ex metastasi materiae cuiusdam peregrinae oborta exemplo luculentissimo a Cl. ACREL sibi suppeditato probat ybericus.
- p. 19. Accedit denique ad causam, cur remedia varia a medicis commendata, exoptatum effectum, dum nouis tentaminibus subiiciuntur, non praestent, quam hanc esse affirmat, quod plurimi morbum, in quo remedium cum successu propinauerunt tantum indicent, nec simul exploratas habeant morbi species et conditiones, quando porrigi debeat. In solidorum vitis tandem inustiones probo cum successu adhibentur, siue illa in nervorum stupore, siue in fibrarum ac vasorum hebetudine sint conspicua, quibus videlicet partes ad gangraenam disponuntur. Vltimo denique loco inquit in quaestionem, quid faciendum sit, loco gangraena iam correpto, vtrum profundis incisionibus, vel scarificationibus leuioribus humiditati foetissimae exitus cito parandus, an potius separatio mortui a viuo naturae solum operationi relinquenda, et gangraenosa pars aromaticis et antisepticis deliganda, Subscribit autem sententia Cl. ACREL multo salubrius esse sine partium denudatione vasculis eam imprimere facultatem, qua putredini resistere et separationem partium promovere valeant, quam cito nimis factis scarificationibus partes semiuivas aeris iniuriis exponere, quum putrida suppuratio inde orta funesta fieri queat.

VII.

Flora Pedemontana, siue enumeratio methodica stirpium indigenarum Pedemontii auctore
CAROLO ALLONIO, in Arch. Taur. Prof. Bot.

Bot. em., hort. publ., et mus. rer. nat. dir. prim., R. Scient. Taurin. Acad. Soc. et The-
saur. perp. nec non Acad. Bonon. Lugd. Ma-
drit., Soc. Bas. Berol. Nat. Cur., Physico-
Bot. Flor. Gotting. Lond. Lund., Patriot.
Mediol. Monsp. R. Med. Paris. Patau. etc.
Socio, Tom. I. Augustae Taurinorum, excu-
debat I. M. Briolus R. Sc. Acad. Impressor
et Bibliopola. MDCCCLXXXV. in folio, 344
pagg. Tom. II. 366 pagg. Tom. III. icones
XCII. cum iconum indicatione et explana-
tione pagg. 13. Prostat Lipsiae apud Gle-
ditsch.

Praestantissimum illud opus atque omnibus nume-
ris absolutum omnibus medicis et inprimis bo-
tanis sedulo commendandum, magna cum volup-
tate perlegimus, atque palam profiteamur Cl. A. ab-
unde omnium desideriiis fecisse satis, et conceptam
de suo opere spem non implevisse tantum, sed admo-
dum superasse, adeoque decentissimas illum prome-
ruisse gratias. Multo siquidem studio, ingenti labore,
accuratione omnimoda, plurimorum annorum spa-
tio, ipsaque *avray* duce ac comite hanc Floram
Pedemontanam conscripsit, omniaque impedimen-
ta, difficultatesque, quae ipsius manum ac animum
ab hoc arduo opere abstrahere ac abducere potuis-
sent, removere vincereque studuit magna cum so-
lertia. Praeprimis vero laudandus est quam maxi-
me, quod non vni aut alteri systemati addixerit se-
se, et a LINNAEO, cui iustas tribuit laudes disces-
serit nonnumquam, sed aliam viam sit ingressus,
quae ipsi visa est magis proficua et ad institutionem
liberaliorem tyronum aptissima. Sequutus siqui-
dem est propriam methodum, quam alibi iam exhi-
buit

buit *) exceptis tamen classium ordinibus, qui pa-
sim mutati, et ex ipso potius fructu quam ex stami-
num numero sunt deducti, quamquam, ut ipse pro-
fitetur, et haec methodus non omni careat vicio,
cum nonnulla genera affinitate proxima propter sy-
stematis vim diuulsa aliquando exponi debuerint.
Itaque in characteribus generum assignandis vnius
auctoris systemati sibi adhaerere minime visum est
opportunum, plura potius ex LINNEO, HALLERO,
LUDWIGIO mutuatus est, ita tamen ut in eorum
verba non iuraret, sed ab iisdem interdum dissentie-
ret, tam in generibus, quam in characteribus decer-
nendis. In cryptogamiis cum suis oculis atque ob-
servatione sedula rem expedire non posset, Linne-
na genera sequutus est, quamquam optime sciret
non sine quodam fundamento siue genera, siue spe-
cies ab HALLERO, GLEDITSCHIO, SCOPOLI, NE-
CKERO aliisque diuersa ratione constitui. Nomina
generum a LINNEO absque ratione sufficiente mu-
tata, ad pristinam reuocauit nomenclaturam, atque
in genericis nominibus TOURNEFORTII tabulam
semper indicauit, in qua botanophilus floris ac fru-
ctus iconem posset perspicere. Nomina *trivialia*
plantis primum assignata, nisi erronea omnino es-
sent, constanter retinuit, contra eorum usum, qui
pro lubitu nomina mutandi potestatem sibi arrogant,
non sine maxima rerum perturbatione. Saepissime
citantur Iconographiae Taurinensis volumina, quae
stirpium effigies viuis coloribus pictas exhibent,
quae a botanophilis sunt consulenda. Synonyma
praecipua nouae nomenclaturae diligenter referun-
tur, ex quibus non parum luminis proficiscitur.
IOH. BAVHINI historia praeterea vsus est, quia in
ea, quae a veteribus tradita sunt, fusa eruditeque ex-
planantur. Ut autem Pharmacopolarum commo-

*) in Miscell. Taur. Vol. V.

do et vtilitati consuleret, qui MATHIOLI opus continuo ad manus habent, huiusce auctoris nomina officinalibus praefertim plantis addenda curauit. In exponendis denique stirpium virtutibus, nihil neglexit, ut tyrones, qui praxi clinicae operam dare cupiunt, circa principia sensibilia actiua ad amussim instituti forent, iisque ad amussim digito monstraret, quibus in casibus singularum vsus esset accommodator. Summam autem diligentiam circa eas adhibuit, quae maiorem efficaciam ac frequentioremsum habent, vel sine periculo adhiberi non possunt. Illas vero, quae exoletae et inusitatae, aut nullius momenti sunt, plane praetermisit, indicato tamen plerumque nomine, ut appareat, eas olim in pharmacopoliis receptas fuisse. Ut interea pharmacopolae, ipsique medicinae doctores, qui materiam medicam praeprimis exquirunt, vtiliores plantas facilius reperire queant, praeter indices generum et synonymorum, alios distinctos data opera adiecit, in quibus nomina officinalia, Italica Mathioli, vernacula et Gallica continentur. Magna praeterea huic operi accedit commendatio ex eo, quod ipse magnam Sabaudiae partem perlustrauit, et ab anno huius seculi quinquagesimo varias peregrinationes instituit. Vnde iam anno quinquagesimo quinto primum Pedemontii stirpium specimen publici fecit iuris, cui bina alia addere voluit, sed ob alia impedimenta passim obuia consilio mutato Flo-rae Pedemontanae edendae consilium iniit, cuius operis magnam partem iam a viginti annis paratam habebat cum tabulis, quas doctissimis viris has regiones peragrantibus proposuit, ut oculis perlustrarent et de iis iudicarent, easque adeo ad ALB. HALLERVM eodem consilio misit, quo ad Apellis exemplum, si quaedam essent monenda, easdem emendaret atque perficeret. Et quamquam varia impe-

dimenta eum a consilio suo auocare potuissent, quippe cum clinicæ medicinae exercitium auctum, institutuendæ iuuentutis in Botanica concreditum ipsum munus, horti publici instauratio, atque non exigua locupletatio, musei rerum naturalium in ordinem redigendi cura, recurrens grauis ophthalmia cum subsequente visus debilitate, et intra hoc tempus plurimæ stirpes ab ipso in Flora notatæ, nouitæ raritatisque amitterent meritum penitus, cum etiam plurimæ a Cl. iam Viris promulgatæ intermissæ fuissent, multaque alia eius propositum irritum reddere visa sunt, tamen constantia eius nequaquam victa est. Potius multiplici ratione itinera per Alpes, montes, colles et agrum vniuersum regionis huius ditionis instituenda curauit, quorum ope stirpes vndique legerentur atque in eius usum cederent ad *Floræ* incrementum. Aliorum labores et industria ipsi quoque admodum profuere, ex quibus suos thesauros instruxit atque ditauit. Nam multum se profecisse ex LAVR. TERRANEO, FEL. VALLE, ION. GIVDICE, et Cl. VERANIO, sed etiam multa ex PEG. ALEXANDRO *) se excerptisse profitetur. BARTH. CACCIA ipsius praeceptor olim Catalogum Mss. stirpium, quas in valle Vlcienfi obseruauerat, ipsi reliquit. Magnam quoque sibi promeruit gratiam D. BOJEARON pharmaceuticæ artis Professor Cambræ, qui editiores Sabaudiaë montes saepius percurrens ANT. IVSSIAEO viuas herbas siccatasque communicare solitus est, et paulatim herbarium congeffit, proprium nunc pharmacopolæ D. SYLVA, cui debet Noster visionem herbarii, atque donum fasciculi stirpium siccatarum, quem BOJEARON ad IVSSIAEVUM mittendum parauerat, unde natalia rariorum quorundam ediscere potuit. Multa infu-

*) Apollo Frc. Alexandri omnium compositorum etc.
Ven. 1565. fol.

per profecit ex herbario IOH. BOISONE Rhizotomi Taurinensis, qui herbas nominibus ex C. BAVHINO sumtis in eo designauerat. Celebrat etiam THOMAM PRIM Pineroliensem Pharmacopolam, qui triginta et amplius annis itinera varia in Alpes Valdenses instituit, et quem comitem in iisdem se habuisse laetus recordatur. Eius herbarium diligenter peruoluit, et minus obuiarum stirpium loca in usum suum conuertit. Quas possidebat duplas ab ipso dum viueret, postque eius obitum, totam herbarum congeriem ab haeredibus aere soluto sibi comparauit. Cl. MATTH. IAVELLI, M. D. ipsi quoque suum dicauit studium colligendo herbas circa Vinadii thermas ac praeupta Alpina vicinarum iuga crescentes. HON. CAVVINVS vero plantas circa *Lucerame* et LVD. RICHERIVS nonnullas circa *la Morra* exortas cum ipso beneuole communicauit. Floram hanc suis quoque insigniter ditauit studiis Cl. PETR. DANA, discipulus et in docendi munere Nostri successor, qui Vesulum montem, Pineroliensem agrum, Vallem Augustae Praetoriae, colles prope Taurinorum Augustam sitos, Astensem prouinciam et Montifferrati partem diligenter pererrauit. Idem a. 1766. vt FRC. PEYROLERI praesset, eumque in seligendis ad picturam stirpibus regeret, arduum iter per Liguriam et Comitatus Nicaeensis montes peregit, selectam inde ferens rariorum stirpium supellectilem, aliisque itineribus sponte susceptis augere voluit hoc opus. Praeprimis vero celebrat studia Cl. LVD. BELLARDI, discipuli sui, qui non tantum hortulum ad suam voluntatem excolendum nactus, indigenas et exoticas stirpes in illo educauit, sed etiam Vercellensem agrum, Canapicii colles, montes circa Eporediam, et lacus praesertim Canapicien- ses accuratissime perquisiuit: pluries Alpium proximarum iuga conscendit, et ad remotiora se contulit

lit binis itineribus eiusdem tractus, iisdemque asperimis, loca. Primum quidem carpere decreuit a. 1764 vt FR. PEYROLERI in seligendis stirpibus viuo colore pingendis tanquam moderator etiam praecesset, quo magnam Sabaudiae partem et praerupta montium Augustae Praetoriae summa diligentia circumiuit. A. 1772 ratus in Alpibus maritimis vberiorum rariorem et ignotarum stirpium messem a se fieri posse, Nicaeam se contulit, quo in itinere, et vallium recessus, et Alpes magis arduas totumque Nicaensem agrum perscrutatus est. Meditabatur quidem eorum, quae in eo itinere obseruasset, peculiari opere Botanicis copiam facere; postquam vero opus auctoris edendum accepit, quod ipsemet tanquam Collegii medicorum praeses probare debebat, quum quasdam in eo perlegendo stirpes desiderari, et aliarum loca natalia fusius etiam proponi posse animaduertisset, omnia, quae sibi praesto essent, libenti animo detulit, additis etiam descriptionibus nonnullis, quas ipse peragrauerat. Sigillatim itaque natalitia stirpium loca, quorum ab eo notitiam accepit, adnotauit et nouas prolatas stirpes signo + designandas tradidit, eique obstrictissimum testatus est animum. Laboribus atque industriae praeterea Botanici horti culturae praepositorum se multum ad opus suum perficiendum debere profitetur. PETRVS igitur CORNALIA per annos quadraginta assidua vigilantia multaue solertia hoc officio perfunctus, non tantum colendis plantis vacauit, sed quotannis fere iter per Alpes carpens vel nouas in hortum plantas inferre, vel eas, quae perierant, renouare satagit. Cl. VITALIANVM DONATI in R. Athenaeo Prof. Botan. nostri Praedecessorem comitatus est, in aspero itinere, quo per montem Cenisium et Maurianensis prouinciae partem, ac Tarantasiam altissimum S. Bernardi montem adierunt

runt, redeuntes inde per Augustae Praetoriae val-
lem. Cuius quidem itineris nullam inter DONATI
chartas mentionem, aut factas obseruationes ad rem
suam facientes reperit, sed a P. CORNALIA postea
nonnulla edoctus est, quae tanquam profutura No-
ster in sua aduersaria coniecit. PETR. ille CORNA-
LIA, quem per plures annos socium habuit in hor-
ti cultura FR. PEYROLERI, qui non tantum haud
vulgari herbarum polluit notitia, sed naturali quo-
dam genio ductus horis subcisiuis herbas ipsas nati-
uo colore pingere solitus est, tantam sibi peperit
gloriam vt Exc. Comes CAISOTTI, praeses tunc Sena-
tus et rei vniuersae litterariae, ad supremam postea
Magni Cancellarii dignitatem in meritorum prae-
mium eueheret, eumque ab horti cultura a. 1744.
auocatum pingendis impostero herbis vnice in-
cumbere statueret. Primum quidem ipsius horti
stirpes delineare coepit, inde ad Alpes missus est,
vt in solo natali crescentes, hortique culturam de-
tractantes, describere graphice posset. Quod feli-
citer executus est, praesertim, quum tentatis pluri-
mis experimentis colorum materiam ex floribus, fru-
tibusque elicere adprime sciret, ita vt naturam
ipsam aemulari videretur. Artem hanc suo praesi-
dio Exc. Com. LANFRANCHI successor CAISOTTI
egregie fouit, hortique maiorem cultum prouehere
nunquam destitit. Interim FRG. PEYROLERI ob
incommoda ingrauescentis aetatis IOH. BOTTIONE
ex sorore Nepos successor datus est. Amborum
continuato labore et studio vltra quatuor mille stir-
pes natiuis coloribus depictae in tabulis habentur,
atque ex illis compacta sunt 28 volumina, quae pu-
blicam regii Athenaei bibliothecam mirifice exor-
nant et ingens commodum Nostro suppeditarunt
in Flora exaranda. PETRVS et IGNATIVS MOL-
NERI, fratres duo, in Linneano systemate insti-
tuti

tuti a Nostro post obitum CORNALIAE horti custodiam nacti, variis itineribus per omnes fere Alpes et subalpinas huius ditionis regiones conquestis, undique stirpibus magnam nostro opem attulerunt. Quum autem an. 1760 docendi munus et publici horti cura Nostro iniungeretur, prouidit, ut quibet tanicae excolendae causa ad Alpes mitterentur, loca non adhuc visa vel non bene perlustrata percurrerent. Ab iis autem non modo stirpium, quas annotassent, diarium, sed etiam minus notarum siccis exemplaria exposculauit. Singulis itidem annis posterorum reditum omnia expendit ac in usum notauit. Nonnulla insuper excerpta ex editis exterorum virorum libris, qui in patria ipsius stirpes obseruauerunt, suo operi inseruit. Neque solum pauculas a se non visas, quae ab auctoribus commemorantur, recensuit, sed singulis insuper nomina apponenda curauit, ut unicuique sua maneret laus. Ex scriptis MARTIALI, RAVVOLPHII, RAI, LOBELII, BOCCONE, IVSSIAEI, SCHEVCHZERI GERARDI, DE SAUSURE, HALLERI multa profecit. Hac itaque ratione factum est, ut haec Flora prae omnibus hactenus editis numero amplior sit, nam octingentas supra bis mille continet, nam HUDSONI Flora Anglica stirpes exhibet 1600, Gallica CL. LAMARK 2403 et historia stirpium Helueticarum HALLERI 2050 complectitur tantum.

Vol. I.

- Vt autem eo melius intelligamus, quid A. Cl. praestiterit, paucis ordinem, quo usus est, recensimus, *Classe* I. autem proponuntur plantae flore monopetalo simplici et quidem I. Gymnospermae p. 4. II. Gymnodispermae A. Flore plano B. Flore infundibuliformi. III. Gymnotetraspermae A. Distemon. p. 12. nes. B. Tetrastemones C. Pentastemonones 1. squamulis in fauce. 2. fauce nuda. IV. Angiospermae r. p. 47. gentes A. Monangiae B. Diangiae 1. calyce non quin-

quinquefido. 2. calyce quinquefido. V. Angiosper. p. 73.
 mas A 1-4 stemones 1. corolla quatuor, vel quinquefi- p. 84.
 da 2. corolla sexfida B. Pentastemones 1. monangiae 2. p. 86.
 corollis infundibuliformibus. 3. corollis rotatis C. Hex- p. 100.
 stemones D. Octostemones E. Decastemones. VI. Fru- p. 117.
 & pulposo. A. Distemones B. Tristemones. C. Tetra- p. 121.
 stemones. D. Pentastemones E. Hexastemones. F. p. 130.
 Octostemones. G. Decastemones. H. Polystemones.

Classis II. continentur: Plantae flore monopeta- p. 137.
lo composito I. Antheris disjunctis, corollulis qua-
drifidis, corollulis quinquefidis II. Antheris coali- p. 143.
tis A. capitatae, calycinis spinis palmatis, calycinis p. 163.
spinis compositis B. Discoideae 1. semine non pap-
poso. 2. semine pappis coronato 3. semine aristis
coronato. C. Radiatae 1. semine non papposo. a pla- p. 179.
centa paleacea. b. placenta non paleacea. 2. semine p. 193.
pappis coronato. D. Planipetalae 1. semine non pap- p. 206.
poso. a. placenta nuda b. placenta paleacea. 2. semi- p. 208.
ne papposo a. placenta nuda, scapo nudo vnifloro, p. 212.
scapo multifloro, caule folioso. b. placenta squamis p. 229.
distincta. c. placenta villosa.

Classis III. complectitur Plantas flore dipetalo p. 233.
et tripetalo.

Classis IV. sistit Plantas flore tetrapetalo cruci- p. 237.
formi I. Tetrastemones II. Hexastemones. A. silicu- p. 241.
losas. B. siliquosas. Brachiolobos N. III. Octostemo- p. 278.
nes IV. Polystemones A. Monostylas, cum dich- p. 283.
tomis (ymbella bifida, aut nulla) ymbella trifida,
ymbella quadrifida, ymbella quinquefida, ymbella
multifida. B. Polystylas. p. 294.

Classis V. habet plantas flore tetrapetalo aut pen- p. 299.
tapetalo papilionaceo. I. Tetrapetalae sub se com-
prehendunt A. Hexantheras B. Octantheras. C. De- p. 302.
catheras 1. vniloculares, pedunculis multifloris in p. 310.
capitulum, pedunculis elongatis, floribus axillari- p. 324.
bus subsessilibus, pedunculis vnifloris 2. biloculares. p. 340.

Classis

- Vol. II. *Classis* VI. praecipit de umbelliferis I. Umbellae simplicibus. II. Umbellis compositis, quae sunt A.
- p. 3. Marginatae 1. ala non membranacea. 2. ala membranacea et pellucida. 3. ala marginali et dorsali. B.
- p. 12. Non marginatae 1. costis subalatis. 2. costis sine striis nudis a. fructu subrotundo. b. fructu oblongo.
- p. 27. C. Fructu longo subcylindrico. 3. costis tectis villosis aut setis. 4. seminibus laevibus, siue non striatis quorsum et referuntur semina longa laevia rostrata.
- p. 35. *Classis* VII. tradit plantas flore pentapetalo, nectogymnodispermas I. staminibus connexis, pedunculis multifloris, pedunculis bifloris, pedunculis unifloris II. Staminibus partim connexis, siue polydelphia III. Staminibus omnibus liberis, ad quae spectant A. Gymnospermae, foliis pinnatis, foliis digitatis, foliis ternatis. B. Angiospermae. 1. calyce nullo 2. calyce monophyllo, foliis indiuisis, caule subnudo, foliis indiuisis, caule folioso, foliis lobatis, floribus aggregatis, floribus solitariis, caulibus unifloris, floribus solitariis lateralibus, floribus lateralibus confertis, floribus ex dichotomia caulis caulibus destitutae. 3. calyce polyphylo, exstipulati, stipulati, planifolia. C. Fructu pulposo, quales sunt
- p. 124. 1. Hypocarpiae, spinosi, aculeati, inermes, 2. Epicarpiae, germinibus subglobosis, germinibus ouatis.
- p. 145. *Classis* VIII. exhibet plantas flore hexapetalo.
- p. 153. I. Diantheras, bulbis indiuisis, bulbis palmatis. II. Hexastemones. A. Epicarpiae. B. Hypocarpiae, foliis caulinis planis, foliis caulinis teretibus, scapo nudo, Polystemones.
- p. 169. *Classis* IX. continet plantas flore polypetalo.
- p. 177. *Classis* X. proponit plantas apetalas, exceptis graminibus. I. Filamentis coalitis, II. Filamentis distinctis, quibus adnumerantur A. Iuliferae, foliis ferratis, foliis integerrimis. B. Non Iuliferae 1. Gymnospermae, floribus hermaphroditis, floribus sexu

distinctis. 2. Angiospermae, a. floribus hermaphroditis, culmis nudis, culmis foliosis, b. floribus sexu distinctis 3. Fructu pulposo. p. 209. p. 218. p. 223.

Classis XI. Sistit I. Gramina legitima. A. Floribus hermaphroditis 1. diantheras. 2. triantheras a. locustam vnifloram, et calyce nullo. b. locustam vnifloram, et calyce biglumi, aristatas, muticas, c. locustam vnifloram, et calyce triglumi. d. locustam multifloram, et calyce communi monophyllo. e. locustam multifloram, et calyce communi biglumi, aut etiam multiglumi, aristatas. B. Floribus sexu distinctis II. Gramina spuria. A. culmo spongioso, floribus masculis et foemineis in eadem planta; spica vnica, spicis pluribus androgynis, spicis pluribus sexu distinctis, mare vnica, spicis sexu distinctis maribus duabus, aut pluribus. B. Floribus omnibus perfectis hermaphroditis, spica vnica, culmo tereti polystachio, culmo triquetro panicula nuda. p. 240. p. 260. p. 263. p. 274.

Classis XII. complectitur Filices, Muscos, inprimis Bryum antheris sessilibus, antheris pedunculatiss, erectis. Hypnum, frondibus pinnatis, furculis vagis, furculis pennatis, foliis reflexis, furculis confertis. His addit fontinalem et reliquas plantas ad hoc genus pertinentes atque ibi locorum obuias. Sequuntur protinus Leprosi tuberculati lichenes, Leprosi scutellati, imbricati, foliacei, umbilicati squallentes, quasi fuligine, scyphiferi, fruticulosi, filamentosi. Subiuncti sunt fungi I. stipitati A. Pileo, et lamellis concoloribus, aut fere concoloribus. 1. albi. 2. flauis. 3. aliorum colorum. B. Pileo decoloribus. 1. lamellis albis, 2. lamellis fulvis, 3. lamellis rubris. 4. lamellis aliorum colorum. II. Sessiles. p. 281. p. 290. p. 296. p. 303. p. 309. p. 315. p. 317. p. 323. p. 337. p. 339. p. 342. p. 348.

Pauca de tertio Volumine etiam addenda sunt quod iconibus indicandis explanandisque est dictum. Scilicet icones ita sunt exaratae, ut stirpes in naturali magnitudine exhibeant, atque ex viua sunt

delineatae planta, exceptis iis quas Cl. BELLARDI generositati se debere profitetur. Quum autem per adeo diutinum tempus protrahi editio debuerit, et nonnullae iam priscis temporibus paratae non omnino satisfacerent, nouas diligentius delineari curauit. Inde factum est, vt quarundam icones repetitas fuisse, per errorem quoque arenariae biflorae icon denique proposita est, quem quidem errorem, cum ipse profiteatur, quemlibet eo facilius ipsi esse condonaturum opinamur. Prima tabula tradit formas foliorum et florum, vt tyrones terminorum Botanicorum vim ac potestatem, atque proprii systematis auctoris distributionem commodè possent intelligere. Non ultra autem, quam requireretur ad tyrones in botanices cognitione manu ducendos, rem hanc pertractauit. Qui penitus edoceri cupiunt ad celeberrimos ablegantur auctores, qui materiam hanc copiose exposuerunt.

VIII.

Apparatus medicaminum tam simplicium quam praeparatorum et compositorum confectus. Volumen quartum. Auctore IOH. ANDREA MURRAY, Equite ord. R. de Wafa, Consil. Reg. Aul. Prof. med. et Botan. in acad. R. Gotting. — Gottingae apud Ioh. Christ. Dieterich, 1787. 8. 665. pagg.

Magnifico eruditionis atque doctrinae apparatus etiam quartum hoc apparatus medicaminum volumen instructum est, prouti praecedentia volumina, quorum argumenta breuiter exhibuimus. *)

*) Vide Comm. Nost. Vol. XXII. P. II. p. 353. Vol. XXIII. Part. II, p. 261. Vol. XXVII. Part. I. p. 19.

Complectitur autem hocce volumen stirpes *dumosas trihilatas, tricoccas, oleraceas, scabridas, vepreculas.*

Rhamnus catharticus siue spina ceruina et ob bac-
cas et corticem celebratur. Baccae vi purgandi
gagent, atque adeo turdi, qui eas auide autumnio
ingerunt, crebriores alui patiuntur deiectiones. Pi-
ctores quoque ad colores virides iis vtuntur. Cor-
tex medius ad drastica purgantia hodie obsoleta re-
ferendus. Inter praeparata vero et composita syru-
pus de spina ceruina et rob commendari merentur.

Copaiauae balsamum egregias vires suas exserit, p. 47.

si in connubio demulcentium potionum ad tempe-
randam ipsius vim exhibetur. Prodest siquidem in
paruis dosibus et longo continuato eiusdem vsu in
pulmonibus exulceratis, in phthisi vlcerosa, in go-
norrhoea venerea, in fluore albo, doloribus renum
ex arenis vel mucositate, dysuria, colica, profluuiis ven-
tris, paralyti, hydropo aliisque similibus morbis.

Externe traumatica sua virtute sese commendat in
vulneribus tendinum et neruorum, atque affectio-
nibus spasticis occurrit tepide instillatum. In affe-
ctionibus paralyticis confert illud oleis aethereis vel

arungia quadam exceptum illinere. Plurima pars p. 61.

balsami huius in noua Grenada collecta destinatur
artibus, pictores siquidem eo in picturis suis oleo
factis vtuntur; adhibetur quoque ad varias vernices;
item soluitur eo Gummi Algarrebo dictum, quod
aeque menstruis aquosis ac spiritui vini resistit.

Aesculus hippocastanum ob multas virtutes om- p. 62.

nem meretur laudem. Pabulum egregium ouium,
caprarum, bouum, porcorum, atque ceruorum con-
stituunt, nec opus est lixiuio ad eorum amaritudinem
tollendam, cum ex nostra quidem sententia illa ama-
rities non a reliquis animalibus percipiatur ob diuer-
sam organorum structuram, prouti id contingere
solet in hominibus. Fructus inprimis equis sunt

salutares aduersus quamcunque anhelationem. Cortex quoque in febre tertiana proficius fuit, ac in quartana, ideoque virtus febrifuga ipsi nequaquam est deneganda, quid quod praestantissimis huius generis remediis adnumerandus est. In aliis quoque affectibus commendandus est, praeprimis si eius virtus per experientias magis magisque confirmabitur.

p. 76. Decoctum vero eius cum aqua calcis remixtum casu singulari inflammationem externa applicatione dissipauit; in alio vlcus ex male tractato vulnere surae inde coaluit, in alio iterum gangraenae minae in crure hydropici hominis obuiae vino, cui cortex incoctus sublatae sunt. Hanc potissimum inuentionem debemus Viris sagacissimis Cll. WILLEMETIO et COSTIO, qui ob ingenii acumen et doctrinae prorsus singularis copiam, ac indefessum studium maximis laudibus sunt condecorandi.

p. 106. Cambogia, Gummi Guttae vulgo. Succus concretus de hac arbore confusionem efficit inter botanicos, cum aliae arbores huic similem fundant, qui et pro eodem apud auctores solet venditari. Cl. Baronetus BANKS Nostro Auctori promisit per litteras multa, quae ad huius arboris spectant virtutem declarandam, quae cum Nostro eo auidius expectamus, quo magis certi sumus materiam medicam magna incrementa ex eius obseruationibus doctissimis esse capturam, et nos quoque ipsi propterea obstrictissimos sentimus ob insignia alia propensi eius in nos animi documenta. Certiora autem quae de Gummi Guttae iam proferri possunt, haec fere sunt:

p. 109. Est succus gummi resinofus, qui ad nos forma plantarum largarum, vel magdaleonum, vel frustorum insignium transfertur, coloris ex flauo rufi, extus multo obscurioris, nitens, friabilis, nonnihil pellucens, humectatus in pallidam flauedinem mutatur. Qui probae notae est, carere sabulo, aliisque quicquillis debet.

debet. Sapor initio nullus, sed si Gummi hoc diutius ore detinetur, acris cum siccitatis faucium sensu subsequo; salinam luteo colore tingit; odore omni destituitur. Candelae admotum ardet flamma alba scintillante fuliginosa et cineres aliquot griseos relinquente. Arctus nexus obtinuit inter partes eius resinosas et gummosas; hinc aqua eandem fere quantitatem succi huius soluit, ac spiritus vini rectificatus: spiritus tamen paulo plus scil. $\frac{1}{2}$ plus. Color tincturae spirituosae est profunde aureus, solutio vero aquosa dilute lutea, turbida, et postquam refrixerit, resinosa partis haud exiguum in fundum demittit. Adiuvento autem salis tartari perfecte aqua illud soluit. Alkali volatile additum spiritui vini, ut in spiritu salis ammoniaci vinoso, illud omnino subigit, ita ut dein tam cum aqua quam cum spiritu arctissime sese commisceat. A. 1603. illud per CLVSIVM ex Sinensi regno allatum innotuit inter Europaeos. Pictoribus crebrius apud nos in usu, quam medicis. At metus de effectus vehementia in corpus humanum seriori tempore multiplici sopitus est experientia, atque variis tentaminibus mitigatus. Inclaruit in hydrope, in asthma puerorum, et nostris temporibus contra taeniam aestimatur.

Resina elastica ex arbore in Guiana Americae p. 167. elicitur. Dum arbori adhuc inest, vel nouissime emerfit, succum lacteum refert. Hic ut eruatur, postquam truncus arboris lotus fuerit adunco ferro incisiones in cortice trunci prope basin transuersim sed oblique ad lignum usque fiunt, una supra alteram; vel si eius larga copia colligenda, ad basin trunci plaga profunda inciditur, et alia a summa eiusdem parte ad plagam istam usque progrediens et per intervalla iterum alia lateralia et obliqua. Per haec vulnera lac in vas suppositum infimae pla-

gae defluit. Deriuatur succus in vas suppositum, quod subinde in cucurbita dimidiata consistit, per folium largius concavum argilla suffultum, vel conalem, cui, ubi desinit, praefigitur folium. Tum sensim sponte aeris contactu spissescit in resinam

p. 173. mollem, rubigundam et elasticam. Variis artibus illa resina adulteratur, hinc caute in diiudicanda resina venali versandum est. Colore profunde rubra, fere nigro plerumque occurrit, sed est quoque fuscinei coloris et pellucidi. - Species coerulea et rubra arte colorata esse videtur. Nigra autem reliquis omnibus magis est elastica. Ill. de la CONDAMINE per Americam australem peregrinans ex notitia quam in itinere ad ripas fluvii Amazonum et Provinciae Smaragdinae sibi acquisiverat, primus certiora de hac resina 1736. ad Academiam scientiarum Parisinam retulit, iunctis aliquot succi huius cylindris et serius a. 1745. Idem postea a. 1751. quaedam experimenta ad eius naturam spectantia adiecit. Arborem determinare, et naturam eius, usumque varium multiplici experimentorum serie explicari, senioribus annis relictum fuit. Quae autem praestare potuerint, peregrinationibus nuperioribus et vberiori resinae huius per Lusitanos transmissioni debemus. Lisbonae in tabernis nomine Boracho sub variis singularibus figuris venditur. Memorabilis eius elasticitas prorsus singularis, unde et ipsi quoque nomen. Succi vero solutionem variis experimentis tentarunt Chymici, quae vberius a Cl. A. proponuntur.

p. 267. Chenopodium mucilaginosum habet saporem acrem et subsalsum. Folia vix nisi recentia adhibentur, et quidem extus applicata. Iamdudum celebrata sunt ad vulnera recentia consolidanda; item ad sordida purganda, et a vermibus, si in iisdem nidulantur, liberanda. Virtus in ulceribus nostro tempore pluribus

tribus exemplis nouam fidem sibi acquisiuit. Non minorem praestantiam declarant in exanthematibus variis chronicis, in scabie, in lepra. Vis foliorum recentium in oedematum lymphæ euacuanda egregie cernitur. Linimentum ex foliis recens contusis et cremore lactis vel butyro non salito adhibitum, dolores haemorrhoidum caecarum mitigat. Scani paronychiaë imponunt contusa. Cataplasma ex tota planta paratum podagricos dolores tuto lenit. Culinariibus herbis potest accenseri. Instar oleris coctum et in iusculis aluum lubricat. Turiones instar asparagi parati, satis sapidi sunt.

Rumex, radix cylindrica, pollicem crassa, extus p. 341. bruna, interne flauescens. Odore caret, saporem vero habet subadstringentem cum leui amaritie. Massicata saluam croceam reddit, instar rhei. In affectionibus variis cutis inclaruit, in elephantiasi, in scabie, ad lepras, impetigines et scabrosos vngues. In decocto capta, aluum blande mouet. Nihil repugnat, quin in viscerum tono restituendo efficacem sese exhibeat.

Polygonum siue Bistortæ radix. Radix digi-P. 407. tum crassa, inflexa, rugis annularibus cincta et fibrillis copiosis in superficie instructa, extrinsecus nigro bruna, interne colore carneo tincta. Saporem prae se fert intense austerum, odorem haud manifestum. Solutionem Vitrioli martis nigram reddit. Lac et serum sanguinis coagulat et corium densat. Tam aqua, quam spiritus vini recipit adstringentem eius naturam, et inspissatis hisce menstruis extracta emergunt valde styptica. Extracti aquosi ex vncia vna radice eliciuntur drachmæ tres. Inter efficacissima adstringentia vegetabilia locus ipsi est assignandus, ideoque in eiusdem usu interno summa cautio est adhibenda. Nunquam in profluuiis aluinis est admittenda, nisi fomes acris, qui illa suscitât, prius elimi-

- eliminatus fuerit. In sistendis haemorrhagiis, prima febris vincenda, quam ad roboranda vasa per eummodi transeamus remedia. In gonorrhoea in stadio primo siue inflammatorio manifeste nocet, in altero relaxationis neque ore excepta neque in vithram iniecta efficax est. Neque tutum est remedium in febribus intermittentibus. Raro hodie in pulvere ad scrupulum vnum, vel drachmam dimidiam ingeritur; decocti forma commodior est. Non spernenda collutio oris ex radice ad dentes vacillantes firmandos, item in scorbuto oris. In Sibiria gentes pastorem vitam degentes radices coctas defusa prima aqua, quae austeritatem attrahit, edunt nempe renouata aqua emollitae saporem blandum haud ingratum habent.
- p. 409. p. 557. Wintera; huius corticis primam notitiam debet Europaei IOH. WINTERO, qui mare australe pertransiens et anno 1579 in Angliam redux quaedam specimen huius corticis secum attulit, quae postea CLVSIVS aliique depinxerunt. HANDASYD vero chirurgus per fretum Magellanicum transmigrans et a. 1691 rediens primam botanicae descriptionis copiam fecit tam specimenibus siccis Baroneto SLOANE oblati, quam variis de arbore momentis cum eo communicatis. Sed nulla sufficiens floris fructusque notitia inde capi poterat. Observationibus vero Baroneti BANKS et SOLANDRI hoc fuit reservatum, quorum hic, iisdem comparatis cum specimenibus siccis Capitaneo WALLIS ex mari australi 1768 reduce allatis, hisce defectibus subuenit. Fidem descriptionis SOLANDRI, tum et eius, quam serius meritissimus G. FORSTERVS praestitit, et iconis dietae, nostro fecit ramus vetustus, quem in terra del Fuego a se lectum amica manu ipsi dedit Cel. FORSTERVS. Horum igitur examine et corticis detrahti curatori scrutinio constitit male corticem Wint

teranum et corticem Canellam albam et in libris et in officinis pharmaceuticis confundi. **CARTHEV-**
SERVS tantum et **LEWIS** in distinguendo fuere cau-
tiores. Ex serioribus itineribus in fretum Magella-
nicum tanta genuini corticis copia in Europam per-
uenit, vt et inde officinis Germanicis probe prospe-
ctum fuerit. Fragmenta vero repraesentat conuo-
luta, compacta, dura, diuersae longitudinis et cras-
situdinis, a linea dimidia ad quartam partem, quin tres
quadrantes pollicis ascendens, superficiei subru-
gosae, coloris extimo strati cinnamomei, reliqua parte
flavescentis, saporis aromatici, vrentis linguam fau-
cesque, diu linguae inhaerentis, licet lente sensum
suum imprimat, odoris, dum teritur, grati ad ca-
ryophyllaceum accedentis. Habet tubulos exilio-
res crassioribus immixtos.

p. 565.

Plura ex hoc elegantissimo libro non exhibemus,
qui iure meritoque apparatus amplissimus nominari
meretur, omnia siquidem **Cel. A.** quae ad medica-
minum historiam et dynamicam pertinent studiosissi-
me proposuit, atque de materia medica ita bene me-
ritus est, vt maxima ipsi laus sit decernenda, et quam-
plurimos adeo suorum superauit antecessorum. Non
possumus igitur non ex animo optare huius appa-
tus continuationem, quae non nisi grata et accepta
omnibus esse poterit medicis doctis atque exquisi-
torem doctrinae medicae notitiam quam maxime
amantibus.

IX.

Manuel du distillateur d'eau de vie; par **M. NI-**
COLAS, Conseiller Médecin du Roi, Profes-
seur royal de Chymie en l'université de Nan-
cy, membre de l'academie de la dite ville et

L 5

de

dé plusieurs autres, Inspecteur honoraire des mines de France etc. à Nancy chez Haener 1787. 12. 27. pagg.

hoc est:

Enchiridion destillationi aquae vitae dicatum
NICOLAS etc.

Praemissa est huic libello succincta historia vinorum in Lotharingia obuiarum, et de liquoris spirituofo siue aqua vitae, quae continetur in vinaceis. Huius spiritus extrahendi causa destillatores curant, vt prius fermentationem subeant vinaceae; eaque propter illa ex prelo exempta indunt in cupas magnas, *bouges* dictas, easque luto probe oblinunt, quo aeris accessus omnis arceatur, et sic per sex fere septimanas immota sinunt, antequam ea incipiunt destillationi subiicere. Tunc vero suos alembicos implent ad quintam fere partem aqua communi, et sic progrediuntur ad ipsam destillationem. Statim autem prodit phlegma mixtum cum spiritu vini, quod nominant aquulam (*petite eau*). Obtena itaque magna aquulae huius quantitate, per alteram destillationem partes aquosas a spirituosissis separare student. Spiritus ille vini ex vinaceis extractus ingratus est et odoris empyreumatici. Repetitis experimentis atque disquisitionibus suis Cl. NICOLAS methodum inuenit, qua ipsi gratiam conciliaret, et ipsi huius rei obtinendae causa sufficere videtur fermentationem cum scapis addita quantitate certa aquae excitare. Omnis institutio nostri auctoris absoluitur Quaestionibus ac responsionibus, siue methodo catechetica est concepta, et praecise tradit qua ratione spiritus vini ex vino, fecibus, vinaceis sit praeparandus, quantum temporis requiratur ad fermenta-

fermentationem scaporum, et quomodo diuersae illae species sint humectandae et tractandae ante destillationem. Dein operationes ipsas describit, ipsi autem destillatio illa est operatio, qua ope ignis separantur et colliguntur principia fluida et volatilia corporum. Fundamentum autem omnis destillationis duabus innititur rebus, scilicet proprietati, qua ignis liquida in vapores permutat, et facilitati, qua hi vapores sese condensant, hoc est, qua ope refrigerii in liquorem coeunt et conuertuntur. Affirmat omnes fructus, omnia vegetabilia, corpora mucosa, saccharum, ope fermentationis spiritus ardentis exhibere. Fermentatio autem ipsi est motus intestinalis et a natura et ab arte profectus in partibus integrantibus et constituentibus corporum excitatus, qui eorum naturam necessario mutat et per nouam combinationem principiorum corporis fermentisibilis, producit aliquam compositionem diuersam a priori. Diuersae autem sunt fermentationes, nimirum spirituosae, acidae, et alcalinescentes. Enchiridii loco esse potest destillatoribus, atque ob suam utilitatem laudem liber iste meretur maximam.

X.

Bibliothèque salutaire, ou Recueil choisi d'observations sur la médecine, la chirurgie, la chimie et l'économie rurale, de remèdes utiles contre les maladies aux quelles les hommes et les animaux sont sujet, d'avis économiques propres à préserver l'espece humaine de la plupa t des indispositions, qui l'affligent et des phénomènes les plus frappans dont la nature offre journellement le spectacle; ouvrage composé d'observations faites par les principaux medecins, chirurgiens ou culti-

cultivateurs de l'Europe, et-extraites des mémoires de toutes les compagnies savantes de cette partie du monde, à Paris chez le Roy
1787. IV. Volumes in 12.

i. e.

Bibliotheca salutis hominum inserviens etc.

Observationibus doctissimorum virorum ex vniuersa Europa haec Bibliotheca suam originem debet, quae sex partibus comprehensa est. In prima agitur de physica et chirurgia, secunda complectitur observationes selectiores ex hygieine et therapia, tertia admodum curiosa et vtilissima, observationes raras medicas et phaenomena prorsus singularia naturae sistit, quarta continet indicem remediorum quorundam, quorum virtutes et in vniuersum per experientiam et commune omnium doctorum virorum suffragium probatae sunt, quinta curiosa quaedam ex historia naturali tractat, et sexta ea omnia complectitur, quae ad oeconomiam ruralem et domesticam potissimum spectant. Ad calcem exstant observationes meteorologicae, vna cum morborum principum, qui in diuersis Europae regionibus grauantur, historia.

XI.

Vitia quaedam circa infantum educationem physicam commissa. Dissertatio inauguralis medico-politica quam — placido eruditorum examini submittit — CIOIOCCCLXXXVI. Auctor IOANNES HENRICVS MÜLLER — Erlangae typis Ellrodtianis 4. pagg. 28.

Vitia

Vitia haec sunt : denegatio colostri, victus et potus cum qualitate tum quantitate peccantes, peruersa ratio cibos porrigendi, narcotica, immundities, agitatio nimia in cunis, gestationis aliorumque motus generum vitia, lasanorum abusus, corpora dura gingiuis applicata, fasciae, vestimenta peruersa, aeris liberioris priuatio, nimius calor corpori applicatus, oscula, manus sinistrae neglectus vsus. His igitur plura aequae grauius addi potuisse quilibet perspicit, si Cl. auctori placuisset.

XII.

CAII PLINII Secundi Naturalis historiae cum interpretatione et notis integris IOH. HARDVINI, itemque cum commentariis et adnotationibus HERMOLAI BARBARI, PINTIANI, RHENANI, GELENII, DALECHAMPII, SCALIGERI, SALMASII, VOSSII et variorum Vol. VI. recensuit varietatemque lectionis adiecit I. G. F. FRANZIVS, Lips. impensis Guil. Gottlob Sommer 1787. 8. 692. pagg. — Vol. VII. 1788. 905. pagg.

Editor huius operis ad finem properare videtur, non tantum vt fidem soluat, sed etiam vt scriptis AETII, ALEXANDRI TRALLIANI, ACTVARIQUE edendis iam dudum promissis suum studium dicare eaque in lucem protrahere possit. Continentur autem Vol. VI. Lib. XVIII. XIX. XX. Vol. VII. autem L. XXI. XXII. XXIII. XXIV. XXV. XXVI. reliquos sequentia comprehendent volumina, quorum VIII. iam sub prelo sudat, spem igitur concipimus certissimam fore, vt intra breue tempus hoc opus
ad

ad finem perducı poterit, quod et optamus, cum
haecce editio a doctissimis viris beneuole sit excep-
ta, eorumque assensum promeruerit.

XIII.

Differtatio inauguralis medica de vera februm
putridarum notione, quam — MDCCLXXXVI
publico ac placido eruditorum examini sub-
iicit ANDREAS THEODORVS GEMEINER — Ec-
lingae typis Kunstmannianis. 4. pagg. 33.

Primo loco de notione chemica putredinis diffen-
tur, et quatenus ea ad corpus viuum applicari
possit, docetur; postea differentia inter morbos
sporadicos, grassantes et epidemicos stabilitur; tum
in causas februm putridarum simplicium inquiri-
tur, harum descriptio, diagnosi et prognosis addi-
tur; complicatio illarum cum malignis seu neruosis,
biliosis, inflammatoriis cet. consideratur; de febre
putrida sporadica et grassante quaedam ad priorem
tractationem se referentia adduntur, et tandem re-
mediorum aduersus hos morbos pauca mentio sub-
iicitur.

XIV.

Noua physico-medica.

Doctores regentes Facultatis medicae Parisinae.

I. V. D. MARIA POVSSE, Parisin.

FRANC. FEL. COCHV, e Fano St. Germani in
Laja.

CL. CAR. DE IOHANNE, Paris.

CASP. COCHON DVPVY, de Rupe Forti, Eques
ordinis regii, Consil. reg. Prof. anatom. et chirurg.
rei maritimae Rupis Fortis.

MICH. IOSEPH MAJAVLT, e Duaco, medic.
sen. exercitus in Germania.

LAVR. FERRET, Parif. Canon. Camerac.

LVD. GVIL. LEMONNIER, Parif. archiattrorum
princeps, ſtipendiatus acad. reg. ſc. Par. Acad. Berol.
et Lond. Soc. Profeſſ. Botan. ſen. in horto regio,
in aula.

BENJ. LVD. LVC. DE LAVREMBERG. Laudun.

PETR. BERCHER, Parif. Decan. ſen. Archiater
B. Filii reg. Hiſp. et Portug. et med. exercitus Bar-
rhin. in bello nuperrimo.

IOS. MAR. FR. LASSONE, Carpentoraſtenſis, Con-
ſiliar. in rebus ad imperium pertinentibus, archia-
ter reg. deſign. et archiat. reginae, Acad. Sc. Par. ſoc.
membrum hon. ſac. Montispeſſulanae, honor. ſoc.
collegii med. Nancej. et Cenſor regius, in aula.

PETR. DE LALOVETTE, Parif. Eques ord. Reg.

NOEL MARIA DE PEVIGLAND, Parif. ſen. med.
militaris et exercitus Regis in Germania.

CAR. LVD. LIGER, Altiſiodor. Conſil. med. reg.
Altiſiodori.

PETR. POISSONIER, Diuionenſis, Conſiliar. in
re publica regunda, med. conſult. reg. Director
et Inſpector vniuerſae rei medicae in portibus et
coloniis, ſen. med. primar. exercituum regis, Acad.
Par. Diuion. Holm. Petropol. Londin. Soc. Prof. et
Lector in collegio regio Francogalliae ac Cenſor
regius.

IOH. CLAVD. MVNIER, Laudun. Conſil. med.
reg. et hoſpitii inualidor. militum.

PETR. POVRFOVR DVPETIT, Par mat. med. Pr.

ANT. PETIT, Aurelian. Acad. Par. Holm. ſoc.
rei agrar. Par. ſodal. Prof. anat. et chirurg. in horto
botanico reg. Inſpector noſocomior. militar. imperii.

LVD. GABR. DVPRE' in dioceſi Remenſi, Conſ.
med. Princip. de CONDE, Stenaci.

NOEL ANDR. BAPT. CHESNEAV, Cenoman.

DION. PAUT. DE LABREVILLE, Encolism. primar. med. filiae natu maior. reg.

STEPH. LVD. GEOFFROY, Par. praefectus stabuli, Secret. reg. et soc. botan. Florent. sodal.

PETR. AVG. ADEL, in Dioecesi Paris.

LVD. IOH. BAPT. COSNIER, Parisin.

ANNA CLAVDIVS DORIGNY, Paris.

FRC. THIERY, Tulli, Med. consult. reg. membr. honor. colleg. reg. med. Nancej. et academiae in eadem vrbe et Bituricens.

LVD. ALEX. GERVAISE, Ambian. academ. litter. elegant. Rupellens. soc.

CL. FRC. GRANDCLAS, Mussipontan. praef. stabuli med. sen. Regis Lotharingiae STANISLAI, et medicus consult. exercituum reg.

IAC. LVD. ALLEAVME, Paris. Decan. sen. medic. castrensis. et exercituum reg. et consil. med. reg. in America.

CAR. GILLES DE SAINT-LEGER, Claraemont. in Alfernia, praef. stabuli, Consil. archiat. reg. et equit. leuioris armat. et extr. medic. ducis Aurelianensis.

PETR. LVD. MARIA MALOET, Paris. archiat. regin. et filiae maj. nat. regiae. Francog.

LVD. PETR. FEL. REM. LE THIEVLLIET, Paris. Censor, Decan. sen. Conf. reg. in Consil. Magno.

EDM. THOM. MOREAV, Sennon.

CL. IOS. GENTIL, Dioecesi. Bisunt. med. castr. et exercit. regis.

IOH. BAPT. BARJOLLE, Dioec. Salmar.

SIM. ANT. BRINGAUD, Pontifar.

IAC. GOVRLEZ DE LA MOTTE, Paris.

IOH. NIC. MILLIN DE LA COVRVEAULT, Niuern.

HENR. MICH. MISSA. Dioec. Rhem. med. sen. castr. et exercit. reg. in Germania, membr. honor. coll. med. Nancej. et soc. Catalaun. sod. Censor reg.

PETR.

PETR. IOS. MORISOT DES LANDES, Catalaun.
CLER. DE VACHIER, Cluniac.

GUY DAN. DES PATURIEUX, Bituric.

IOH. DESCOMET, Par. Censor regius.

MAXIM. IOS. LEYS, Audomaropol.

MAR. IAC. CLAR. ROBERT, Cadom. Consil. in.
tim. archiat. seren. Duc. Bipont.

GVIL. FUMEE, Bajoc.

FR. LVD. THOM. D'ONGLEE, Cenoman.

NOEL NICOL. MALLET, Carnut.

IOH. ARMAND ROUSSIN DE MONTABOVRG, Di-
oc. Paris.

STEPH. GROSSIN D'HUAUME, Bles.

PETR. IOH. CL. MAUDUYT DE LA VARENNE, Par.

CAESAR COSTE, Arelat.

ACHILL. GVIL. LE BEGVE DE PRESLE, Dioec.
Aurel. Praefect. stabuli, Aduoc. supremi regni Gal-
liae Senatus, Censor reg.

NIC. IEANROY, Dioec. Tull. Bibliothec. facul-
tat. et membr. honor. coll. med. Nancej.

COSM. AVGVSTIN LEZVRIER, Rothomag.

CAR. SALLIN, de Grai in Comitatu Burgund.
Censor.

LVD. GILB. BOYROT DE IONCHERES, Dioec.
Bituric.

FR. THIERRY DE BUSSY, Conf. med. reg. in
supremo regni Galliae senatu.

IOH. D'ARCET, e Fano S. Seueri, Dioec. Atur.
Lector et Prof. Chymiae Collegii reg. Francog. et
facultatis.

IOS. PHILIPP, ex Interuallo in Prouincia.

IOH. BAPT. ALEX. MAIGRET, Paris.

CAR. LVD. FR. ANDRY, Paris.

IOH. STANISL. MITTIE, Par. sen. archiat. reg.

STANISLAI, Ducis Lotharingiae, Acad. scientiar.
Nancej. socius.

Tom. XXX. Pars I.

M

IOS.

IOS. IAC. DE GARDANE, ex Ciotato in Provin-
cia, Doct. facult. Montispeffulanae, Censor reg. me-
dicus domus Dominae de Artesia, medic. instituti
nutricum et duarum domuum sanitatis causa extru-
ctarum, Soc. acad. Montispeffulanae, Nanceianae,
Massiliensis et Divionensis.

IOH. ANT. ELIAS DE LA POTERIE, Constanti-
enf. Inspect. nosocomiorum militarium Brestiae.

ED. CL. BOVRRY, Paris. Decanus.

LVD. CL. GVILBERT, e Monte Letherico Paris.
med. sen. castrensis et exercituum regis, membrum
societatis Edimburg.

PAVL GABR. DE PREVX, Paris.

ANT. IOH. BAPT. MACLOVD GENET, Rotho-
mag.

HENR. RAIMOND, Augustodun. medic. exerci-
tuum reg. in Corsica.

LVD. ALEX. DE CEZAN, Paris.

IOH. CAR. DESESSARTZ, Dioecesi Lingon.

IOH. COLOMBIER, Dioec. Tull. Consil. in rebus
ad remp. regundam spectantibus.

BERTRAND DVPVY, in Dioecesi tractus Conue-
nensis.

THOMAS LE VACHER DE LA FEVTRIE, in
Dioecesi Ebroicensi.

IOH. BAPT. EVGEN. DVMANGIN, e Castro Theo-
dorici.

IOH. AVGVSTIN. COVLAVOZ, Paris. Prof. Chi-
rurg. Francogall.

FRC. MAR. LEMOINE, Paris.

CAR. IAC. LVD. COQVEREAV, Paris.

IOS. IGNAT. GVILLOTIN, Xaintel.

CL. LAFISSE, Lugdun.

BENJ. MICH. SOLIER DE LA ROMILLAIS,
Rhodon.

IOH. IAC. NOLLAN, Paris.

ANT. LAVR. DE IVSSIEV, Lugd. Acad. scient.
Par. soc.

PHIL. ALEX. BACHER, Tann. in Alsatia.

CL. ANT. CAILLE, e Comitatu Burgund. soc.
med. Edimburg. sod. non regens.

ST. IVD. GVINDANT, e regione Bituricensi, mem-
brum societ. scient. Montispeff.

IOH. IAC. PAVLET D' ANDVRE, Dioeces. Alef.
Doctor non regens.

IO. FRC. IAC. ROVSILLE DE CHAMSERV, Car-
nut.

LVD. CAR. HENR. MACQVART, Rhemens.

EDVARD FRC. MARIA BOSQVILLON, Dioec.
Ambian. Praef. stabuli, Prof. Linguae Graecae in
Colleg. reg. Francogall. et soc. med. Edimburg. sodal.

IAC. FRC. DE VILLIERS, e Fano S. Maxentii
in prouincia Pictauiensi, Doctor facultatis Mussi-
pontanae 1757, med. sen. exercituum regis, scho-
laequeregiae veterinariae medicus.

THIB. NIZON, e Saxiaco regionis Bituricens.

CAR. IAC. SAILLANT, Paris.

HENR. IOH. BAGET, Paris.

IOS. COTTON, Gratianopol.

IOH. FRC. ACHILL. DE LALOVETTE, Paris.
Praef. stabuli.

ANT. CHAVM. SABATIER, Paris. med. reg. et
nosocomii Argentini, Brestiae.

FELIX VICQ. D' AZYR, Valon. acad. scient.
soc. archiater Ill. Comitis Artesiae, Commissarius
generalis et princeps familiarium per litteras soc.
reg. med. Paris.

THOMAS LE TENNEVR, e Dioec. Constant.

IOH. IAC. DE LA PORTE, Paris.

IOH. BAPT. IVMELIN, e Dioec. Constant.

IOH. MATTH. DEFRASNE, e Comitatu Bur-
gund.

ALPH. VINC. LVD. LE ROI, Rothomag. non regens.

IOH. BAPT. BAIGNIERES, Paris.

CL. FRC. DVCHANOT, e Comitatu Burgund. non regens.

DEVS DEDIT IEANROX, e dioeces. Tull.

MARIA ZOROBABEL MVNIER, Paris. sen. med. reg. coloniarum orientalium, med. regii hospitii invalidorum militum.

AVGVSTIN THOVRET, Dioec. Lexou.

HENR. ALEX. TESSIER, Dioec. Carnut.

IOH. THAVRAUX, Claramont.

IOH. REN. SIGAVLT, Diuionens.

CHRISTO. NICOLAS DE IVSSIEV, Lugdun.

IOH. NOEL HALLE, Paris. non regens.

BOVRDOIS DE LA MOTTE.

TOVSSAINT FRANC. NIC. NAVIER, Dioeces. Catalaun.

FRC. DOVBLET, Carnut.

FRC. NICOL. SIMONNER, Paris.

IOH. BAPT. CL. IEANNET DES LONGROIS, Dioeces. Trecens.

AVGVSTIN ROVSSEL DE VAVZESME, Dioeces. Antissiodor.

LE ROUX DES TILLET.

LVD. CAR. HALLET, Dioec. Lingonens.

MARINIER, Prof. chirurg. Latin.

IOH. BAPT. IOS. THERRY, Dioec. Atrebat.

MATTHEY.

DE FOVREROY, non regens.

BERTHOLET.

CROCHET.

MAHON.

LASERVOLE.

CHAMPAGNE DV FRESNAY.

GROZIEVX DE LA GVERENE, non regens.

CHAM.

CHAMBON DE MONTAVT, non regens.

DE WENZÉL, Liber Baro St. imperii.

CORVISAV DESMARETS. Profess. Physiolog.

LENDORMY LAVCOVR, Montis Desiderii.

PVJO.

LAVERNE, Profess. artis obstetriciae.

LÓVICHE DES FONTAINES.

PETIT RADET.

DE MONTAIGV.

BOVRDIER DE LA MOVLIERE.

DEMOVRS, medicus ocularius regis.

DVCOS. — — GILLE.

GERAVD. — — ADET.

ÇOZETTE, — — DEPREUX.

PLUVINET. — BORIE. — DIDERON.

Societas regia medica *Parifina* d. 7. Mart. 1786.

congressa, quaestiones quasdam proposuerat, quarum iam aliquas repetendas esse censuit, quia transmissae commentationes desiderii eius non ex aesse satisfecerunt. Igitur denuo quaestionem hanc proposuit: *Indicentur praecautiones, quae respectu temperiei et climatis, obseruandae sint ad conseruandam sanitatem cohortis militum hieme finiente, atque in primis expeditionum mensibus; et morbi, quibus hoc tempore milites maxime sint obnoxii, quibus denique remediis morbis his mederi et praecauere debeant medici.* *) Commentationes mittantur ante cal. Ian.

1789. Praemium 600 libr. dicatum huic quaestioni: *Natura puris explicanda, et indicanda signa, ex quibus in variis morbis eius indoles sit indaganda, et in vniuersum in pectoris morbis?* Commentarii ante cal. Maj. 1789, exhibendi sunt. Porro 1200 librae huic destinatae sunt: *Causae sunt disquirendae contextus cellulosi infarctuum, quibus plurimi infantum neonatorum sunt expositi, et quam potissimum ratione in praeseruandis et curandis illis versandum sit.*

M 3

Termi-

*) Vid. Comm. Nostr. Vol. XXVIII. p. 548.

Terminus est ante cal. Ian. 1789. Inuitat quoque physicos, medicos et chirurgos ad accuratas disquisitiones ipsi ante cal. Iun. exhibendas, de via actione, qua cannabis et linum in iis regionibus, quae inhabitant, macerandum sit. Simul commemoranda sunt, quatenam incommoda inde subnascantur? an aqua, in qua macerantur exinde prauas acquirat qualitates, et an eius ope iisdem aliae imbuantur substantiae vegetabiles? et tandem an in aquis fluuiis aut stagnantibus fieri debeat maceratio, et quatenam harum methodorum respectu praeparationis harum substantiarum et sanitatis incolarum praeferrere debeat. Quae propositarum quaestionum 1785. Quinam morbi inter acutos et chronicos tanquam contagiosi sunt considerandi, et quomodo unusquisque eorumdem potest per contagium ab uno ad alterum transferri? 2) quibus remediis ac praesidiis tutissime progressus variis contagii possunt cohiberi, solutiones votis societatis non responderunt, paulum immutatas denuo easdem proposuit, hunc in modum: Quinam potissimum morbi tanquam vere contagiosi sunt considerandi, et quomodo illud contagium ab uno transit ad alterum? commentationes ante cal. Maj. 1789. sunt mittendae ad soc. Ad quaestionem vero propositam: *) Inquirantur causae morbi aphthosi, eiusdemque variorum graduum, quibus infantes sunt obnoxii, praesertim cum in nosocomiis plures iunctim habitent, a primo usque ad quartum post natiuitatem mensem: quatenam sunt eorum symptomata, natura, et qua denique in praecauendum et medendum est methodo? propositum praemium 1200 librarum diuisum inter quatuor concurrentes, scilicet duae monetae aureae, quarum utraque 400 libras aestimabatur, datae sunt 1) FR. SARPONTS, D. M. Barcelonensi. 2) IAN. ABR. AUVITY Membr. Coll. et Acad. R. Chir. Par. aliae

*) Vide Comm. n. l. c. p. 547.

monetae aureae duae 200 libr. datae 1) IAC. THIENS. DE WYMPERSEE D. M. Lugd. Bat. et 2) IADSO COOPMANN'S P. Chem. et mat. med. Franeg. Secundario praemio ornati sunt Cl. IVST. ARNEMANN P. med. Gotting. et BENJ. LENTIN D. M. Luneb. Praemium 600 librarum ad qu: *Definiantur commoda, quae medicina ex inuentis recentiorum in arte puritatem aeris cognoscendi ope differentium eudiometrorum, hauriri possit? **) adiudicatum est Cl. IVRINE art. chir. mag. Geneu. secundarium autem praemium Cl. JUL. CAES. GATTONI, Canon. Comensi in Sardinia.

Ex topographiis medicis cum societate communicatis, tres ornatae sunt 1) Cl. LASCoux GERMINAC M. D. Iuliacensis ad Vsercam, qui situaticam siue septentrionalem partem Lemouicensis descripsit prouinciae 2. Cl. CATTIN, M. D. Nola-Burg, qui huius vrbs regionisque topographiam exhibuit. 3. Cl. AMOREUX, Iun. D. M. Monsp. qui oram maritimam dioeceseos Monsp. descripsit. Laudarunt vero simul socii alia scripta topographica transmissa sc. a. Cl. GIBER D. M. Mont. Relaxi de Dioecesi Legionensi in Britann. min. parte inf. b. Cl. GORCY med. nosoc. mil. Mont. med. de Mussiponto. c. Cl. GENY praep. mag. chir. Mont. Brissonis in prou. Forensi de hac prouincia. d. Cl. GERZAT. med. epid. Gannat. de hac vrbe e. Cl. TAVERNIE med. Broburg. Morinorum, de Broburgo et Greuelinga.

Academia regia chirurgorum Parisina in annum 1788. hanc proposuit quaestionem. *Quomodo instrumentorum inuentorum copia, quibus peregrina corpora ex vulneribus et figillatim a sclopetis factis vulneribus extrahenda sunt, imminuenda sit, et quodnam sit premium iis tribuendum, quae sunt in variis casibus summe necessaria; simulque regulae ex theoria et praxi addendae, eorum usum legitimum et encheiresin declarantes*

M 4

rantes

*) Vide Comm. Nostr. T. XXVI. p. 177.

rantes. In annum autem 1789. Quenam regulae sunt observandae in quotidiana vulnere et ulcere in diversis corporis humani partibus tractatione, et quomodo prudenter ac dexterrime instrumenta ibidem sunt exhibenda. Sub finem unius cuiusque anni ad Cl. VIS, qui est Academiae a secretis commentationes legibus consuetis sunt mittendae.

Academia regia Scientiarum Aurelianensis praemium 800 libr. his quaestionibus dicavit: 1) *Nam aqua sit substantia composita aut simplex et pro elemento tantum reputanda?* 2. *Ortane est primo aqua, quam per combinationem aeris phlogistici et aeris vitalis obtinemus, durante combustione aut saltem elicit, i. e. pendetne ille effectus aeris vitalis a phlogistico, aut estne hic aer vitalis et unum quoddam fluidum elasticum tantum modificatio aquae, quae oritur ex combinatione cum materia ignis, lucis aut caloris?* Commentarii ante calendas Iun. sunt exhibendi.

Regia Societas medica Edinburgensis in annum 1789 hanc quaestionem proposuit: *Quotnam sunt aeris species? Qualis est earum natura? Quales effectus earundem sunt?* Praemium est viginti aureorum Anglorum, et commentationes usque ad Iunium idiomate Anglico, Francogallico aut Italico exatae ad Cll. D. IOH. BRUNO et ANDR. FYFE, qui sunt societati a secretis possunt mitti.

Societas oeconomica Gienensis monetam auream disquisitioni destinavit huic: *quibusnam causis ruina officinarum, in quibus holosericeae merces in urbe parantur, tribuenda est, et quibus remediis restitui et ad pristinum florentem statum possunt eadem reduci, quomodo plantandae mori et holosericum adjectandam?* Itidem moneta aurea detectioni fodinae lithon-thracum in regno proposita est. Declarandum porro, quomodo colendae oleae, quanam emolumenta inde imperium ipsum habere queat, quinam agri huic culturae

turae optime inseruiant, quinam furculi optimae notae
sint, a quibusnam infestentur morbis, quomodo oleae
plantandae, oliuae inde colligendae, atque oleum ex illis
exprimendum. Tandem de lini et cannabis cultura,
et quomodo eius extersio sit instituenda, commenta-
tionem postulat societas, praemium est 150 num-
morum Hispanorum, quorum unusquisque octauam
imperialis continet partem (*Real*) et centum tales
nummi culturae plurium mororum sunt expositi.

Societas Plariobrig. in Hispania a. 1787. decre-
vit moneta aurea ornare commentationem optimam,
qua ex theoria atque experientia declaratur, quinam
clibani ferro adaptando sint aptissimi?

Praemium 600 libr. ab Acad. scient. et artt.
Ambianensi adiudicatum est Cl. GILBERTO Prof.
scholae veterinariae Charentoniae ob comm. de pra-
torum artificialium adaptandarum ratione, praemio
secundario ornatus est Cl. SOYER DV HAMEL. No-
vae autem quaestiones ad annum 1788 propositae
hae sunt: Quibusnam remediis cultura lini in Picar-
dia multo tutior ac maiori cum lucro potest fieri? Haec
videlicet planta propterea male audit, quia eneruat so-
lum, habetne sese res ita? Fingamus haec vera esse, qui-
bus igitur stercorationibus, quae cultura ipsis potest
succurri? Ad annum 1789. praemium 300 librarum
destinatum est optimae commentationi, in qua soli
natura Picardiae et diuitiae mineralogicae in eius gre-
mio contentae describuntur. In tabula varia mine-
ralia cum descriptione, loco natali, indole, variisque
lapidum terrarumque generibus, aliorumque pro-
uentuum naturae sunt proponenda, eorum-
demque usus in re agraria artibusque exponendus,
simul additis exemplis rerum naturalium: ante cal.
Iul. ad Cl. GOSSARTVM sunt commentarii mittendi.

Societas oecon. Lips. Perill. L. B. DE HEND-
RICH, Consil. Camer. Vinar. inter suos acciuit socios.

Acad. Imper. Leop. Carol. Nat. Cur. Cl. ZWIER-
LEIN Consil. Fuldens. et font. medic. med. aequi-
ac. Cl. FRANZIUM Pr. Lips. inter socios suos retulit.
Eundem FRANZIUM Acad. sc. Lugdunens. sibi so-
cium elegit.

Cl. TRALLÉS Consil. et med. Vratisl. Archiat.
consult. et consil. Regis Polon. electus est:

Cl. SPANGENBERG Consil. et D. Med. Buzov.
ac D. FRANC. XAV. MEZLER poliater Gengenbac.
et Cellens. honoribus Consiliar. et Archiattrorum a
Principe Hohenzollern Sigmaringen insigniti sunt.

Cl. D. SCHLEGEL med. Longosalis. Consil. et
Archiat. Com. de Schoenburg creatus est.

Die 29 Noub. a. p. Cl. VAN DRIESSEN Profes-
soris medicinae munus Groeningae adiit solenni
oratione: *de commodis ex maiori pharmaciae auctori-
tate et splendore in ciuitatem redundantibus.*

Salisburg. Archiep. Cl. HARTENKEIL archichir-
urgi ac Prof. anat. et chirurg. honoribus ornauit.

Ab Elect. Seren. Mogunt. Cl. WEDEKIND consil.
archiat. et Pr. 2. anat. Cl. SOEMMERING consil. et
aeque Cl. WEIDMANN cons. et archichir. elect. re-
nunciati sunt.

In Reg. rei tormentariae corporis Berol. gra-
tiam professio chymiae fundata eademque Cl. KLAP-
ROTH med. Coll. assess. collata est.

Cl. BERNH. CHRIST. OTTO Prof. Gryphiswald.
Traiecti ad Viadrum ordin. med. professione insig-
nitus est.

Cl. DD. IVNGHANS, GREN, BERTRAM et REIL
Halaë Sax. ordinarii professores medicinae nomina-
ti sunt, REILIO simul directio instituti clinici, ME-
CKELIO autem chirurgicum institutum commissum
est.

Inter

Inter viuos esse desierunt.

D. 20. April. 1787. Meldorpii D. VLR. CHRO. SALCHOW, Ac. Petrop. Soc. R. Boruss. physic. provinc. Ditmars. austral. anno aet. 65. eius scripta maximam partem artem veterinariam spectantia commemorantur in ADELVNG. *supplem. Lexici Erudit. Ioacher.*

D. 16 Maii e. a. Londini WILL. WATSON Colleg. med. soc. et e praefectis musei Britannici vnus, scripta ad medicinam, historiam naturalem, electricitatem et meteorologiam spectantia inserta sunt *Transactiōibus phil.*

D. 3. Iul. e. a. Londini, RICH. IOBB, archiat. reg. et acad. sc. Socius, eius scripta prodibunt propediem.

D. 21. Aug. e. a. Florentiis, BART. MESNY medic. aul. Toscan. eius scripta reperiuntur in ADELVNGI l. c.

Die 25. Dec. e. a. Londini, P. P. WALSH Soc. Coll. Reg. med. artis obstetriciae P. et quorundam nosocomiorum medicus.

Die 12 Ian. 1788. Halae IOH. FR. THEOPH. GOLDHAGEN, Reg. Boruss. a supr. consil. rer. metall. P. P. O. med. phil. et Hist. nat. phys. ciuit. Hal. etc. aet. a. 45.

D. 14. Ian. e. a. Palaeopyrgi D. GE. HR. KOENIGSDOERFER, Conf. Saxo-Goth. archiat. ciuit. et praefect. phys. a. aet. 70. De eius scriptis consulendus ADELVNG l. c.

D. 19. Ian. Heidelbergae GE. MATTH. GATTENHOF P. med. et bot. a. aet. 66.

Die 5. Febr. Clausthalii IOH. FRANC. GVIL. BOEHMER, med. D. a. aet. 34. scr. Disp. *de nervo noni paris* Gott. 1777. eius *animaduersiones super colicam saturninam* teutonice scriptae prodibunt propediem.

Magna

Magna ex Potentissimi ac Indulgentissimi sui regis gratia vniuersitas litterarum Vpsaliensis et in primis ars medica capit incrementa aequae ac ornamenta maxima. Ex thesauro enim regio sumtus liberalissime impenduntur splendido aedificio construendo pro egregio rerum naturalium museo, ornabit illud simul auditorium amplissimum et domicilium Professori botanices dicatum. Imago immortalis LINNEI, cuius memoria ipsi Regi maximis est in deliciis, in hoc auditorio collocata eius augebit gloriam. Publicis quoque sumtibus regni hortus botanicus magnus instruitur magnifice, ita ut et ob amplitudinem et moderni saeculi genium splendidissimis sit accensendus, ipsum autem domicilium Professori Botanices destinatum magnificentia alia eiusmodi superabit. Maxima etiam emolumenta morte Perill. RÖNNOW in academiam Vpsaliensem sunt collata, ex liberalitate huius Generosissimi viri 30,000 imperiales sic dicti cuprei legati sunt anatomiae professioni, ex quorum usuris centum imperiales argentei statis temporibus Professori anatomiae exhibentur et Cl. A. MURRAY primus est, qui iam his perfruitur, usurae 4,000 imp. cupr. quotannis studioso cuidam dantur, qui optimum praeparatum anatomicum composuit, usurae aliorum 30,000. I. C. dicatas sunt stipendio ad peregrinationem instituendam. Legauit praeterea omnia sua instrumenta chirurgica in usum professoris anatomiae. Ex alio legato Cl. medici practici Holmientis STRANDBERG apparatus librorum medicorum Bibliothecae publicae auctus et defectus per 700 suppletus est, 20,000 I. C. stipendio et 20,000 suppellectili librorum augendae erogati sunt.

Quae ab aliquot annis, publica auctoritate sustentata, Traiecti ad Rhenum floret, artium et Scientiarum Societas Prouincialis, postquam Commentariorum

teriorum de Rebus ad artes illas et scientias, quae
similibus sodalitatibus vulgo magis excoli solent,
pertinentibus, quatuor iam Volumina Belgico ser-
mone euulgauerit, nuper Erudito orbi nouum ape-
ruit campum, et acceptat ante aliquod tempus ani-
maduersiones Criticas in Veteres scriptores, vna
cum aliis, Litteras Humaniores, inprimis Historiam,
antiquitatem, Criticam, Poesin etc. spectantibus, quas
in lucem emittere decreuit. Itaque ex omnibus parti-
bus eruditionis animaduersiones ad litteras elegan-
tiores spectantes gratae acceptaeque erunt societati,
vnde et quae ad antiquitates medicas, historiam, me-
dicos veteres Graecos et Latinos, eorumque inter-
pretationem, editiones etc. pertinent hic locum in-
uenient. Quicunque igitur sua opera adiuuare cu-
pit hoc institutum, sui studii et industriae specimi-
na, sed sine sumtu societatis, ipsi transmittat, per-
serenda ad V. Cl. PETR. LVCHTMANS, M. D. med.
anat. et Chir. in Acad. Traiect. Prof. Ord. Proposi-
tum hoc fusius exposuit societas in Programme
publico Latine conscripto, in quo simul omnes Eru-
ditionis antiquae statores et Vindices inuitat, vt
suam cum societate in vniuersae Rei Literariae com-
moda conferre velint symbolam.

Prostat Programma hoc apud Viduam et Filium
Samuelis de Waal, societatis Typographi.

XV.

Continuatio indicis librorum physico - medico-
rum qui anno 1783 prodierunt.

SAM. E. SIMMONS *observations sur le traite-
ment de la gonorrhée traduites de l'Anglois à
Paris* 12.

EIVSD. *Elements of anatomy, and the animal
oeconomy* The Second edit. with considera-
ble alterations and additions Lond. 8.

An

An Account of the Life and Writings of the late
William Hunter — Read at a general meet-
ing of the Society of Physicians, of which he
was President, and published at their request. By
SIMMONS — London. 8.

SMYTSONS *vollständiger Hausarzt. Aus dem Engl.*
von SCHERF. Frcf. 8.

SINDS, *Kunst die Pferde zu zäumen und zubeschlän-*
gen, Frcf. 8. ed. noua.

A letter to D. TOVLIN relative to his book on
the Antiquity of the World. by RALPH SNEYD
Lond. 8.

Reise nach Ostindien und China, vom Jahr 1774 bis
1781, von SONNERAT. I u. 2t Band. Tiguri 8.

Histoire naturelle de la France meridionale secon-
de partie. Les vegetaux. T. VI. Par M. L'abbé
SOVLAVIE. A Paris 8.

Refa till Goda Hopps — Udden, Södra Pol — Kretsin
och omkring Iordklotet, sarat till Hottentott
— och Caffer — Landen, Åren 1772 — 76, af
ANDERS SPARMANN, Första Delen. Stock-
holm. 8.

II. *Reise in Afrika von Vorgebirge, etc von GROS-*
KVRD, Berl. 8. c. f.

Experiences sur la digestion de l'home et de diffé-
rentes especes d'animaux par l'abbé SPALAN-
ZANI. Geneve. 4.

Pharmacopaea generalis, edita a D. SPIELMAN
Tom. Argent. 4.

II. *chemische Begriffe und Erfahrungen verteuschelt von*
Pfingsten. Dresd. 8. c. f.

H. G. SPINDLER, *disp. de cura carcerum specu-*
tim academicorum. Iena. 4.

Oekonomische Beyträge v. Bemerkungen zur Land-
wirthschaft auf das Jahr 1783 von M. B. SPREN-
GER. Stutgardt. 4.

SPRENGER praef. Prof. SIEGWART diff. inaug. physico-med. de sympathia, Antipathia, et curationibus sympatheticis. Tübingae 4.

Traité des fels, traduit de l'allemand de M. G. E. STAHL. à Paris 8.

An attempt to balance the Incorme and Expenditure of the state. By JOHN EARL OF STAIR. Lond. 8.

I. E. STARKENS *Einrichtung des klinischen Instituts, Dessau* 8.

Beschreibung einer kleinen Luftpumpe, und Anweisung, wie man bey den Versuchen, damit zu verfahren habe, mit einer Kupfer Tafel v. M. I. G. STEGMANN. Cassel

Atmosphaerae pressio varia, obseruationibus baroscopis propriis et alienis quaesita a C. STEIGLEHNER. Ingolst. 4.

G. W. STEINS *theoretische und practische Anleitung der Geburtshülfe 2 Theile Cassel*. 8. ed. 3.

The Gentleman Gardener, instructed in sewing, Planting, Pruning, and grafting seeds, Plants, Flowers and trees; also in the Management of Bees. To which is added the Gardener's Kalendar, shewing the particular Work to be done every month in the Kitchen-garden, Flower-garden and Oréhard by the late Rev. Mr. STEVENSON, of East — Retford, Nottinghamshire.

W. STEWENSONS *über den Nutzen der Blasenpflaster bey dem Podagra, aus dem Engl. Lips.* 8.

C. STOLLS *Abbildung und Beschreibung der Heuschrecken* 6. Hest. Norimb. 4.

M. STOLLS *Heilungsmethode in dem practischen Krankenhause zu Wien, übers. von FABRI I. Th. Vratisl.* 8.

Con-

Contenta in hac parte.

- I. De Bononiensi scientiarum et artium instituto atque Academia Commentarii Tom. VI. 57
- II. FRANC. TAVARES de pharmacologia libellus. 57
- III. G.R. BOEHMERS systematisch litterarisches Handbuch der Naturgeschichte etc. P. I. Vol. I. et II. P. II. Vol. I. et II. P. III. Vol. I. 60
- IV. Acta Academiae scientiarum Imperialis Petropolitanae Tomi III. P. I. II. T. IV. P. I. II. 66
- V. ADOLPH. MURRAY in hydroceles curationem meletemata P. I. 143
- VI. EIVSD. de usu inustionum vario et praecipue in gangraena metastatica exoptato 148
- VII. CAR. ALLIONII Flora Pedemontana Tom. I. II. III. 150
- VIII. IOH. ANDR. MURRAY apparatus medicaminum tam simplicium quam praeparatorum et composit. Vol. IV. 162
- IX Manuel du distillateur d'eau de vie par M. NICOLAS. 163
- X. Bibliotheque salulaire 171
- XI. I. H. MULLER Vitia quaedam circa infantum educationem physicam commissa 172
- XII. C. PLINII SECVNDI Historiae naturalis ed. FRANZIO Vol. VI. et VII. 173
- XIII. A. TH. GEMEINER de vera febrium putridarum notione 174
- XIV. Noua physico-medica 178
- XV. Continuatio indicis librorum physico-medicorum, qui anno 1783 prodierunt. 189

